

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

2014

Markéta Strnadová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Geopolitika Čínské lidové republiky v oblasti

Jihočínského moře

Markéta Strnadová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

Geopolitika Čínské lidové republiky v oblasti

Jihočínského moře

Markéta Strnadová

Vedoucí práce:

PhDr. David Šanc, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Na tomto místě bych chtěla uvést poděkování vedoucímu diplomové práce panu PhDr. Davidu Šancovi, Ph.D. za čas, poskytnuté odborné konzultace a trpělivost při vedení mé diplomové práce.

Obsah

1 Úvod	1
2 Jihočínské moře jako geopolitická aréna.....	6
2.1 Jihočínské moře.....	6
2.2 Geopolitický potenciál Jihočínského moře.....	8
2.2.1 Námořní trasy.....	8
2.2.2 Zásoby nerostných surovin.....	9
2.3 Teritoriální nároky.....	13
2.3.1 Čínou nárokované oblasti.....	19
3 Čínská lidová republika v Jihočínském moři.....	23
3.1 Čínská rostoucí vojenská síla.....	23
3.1.1 Bílá kniha obrany.....	29
3.1.2 Jaderná strategie.....	33
3.2 Čínská námořní strategie.....	36
3.3 Čínská rybolovná omezení	38
3.4 Vyhlášení ADIZ ve Východočínském moři.....	41
3.5 Čínský koncept společného rozvoje zdrojů.....	42
3.6 Konflikty	44
3.6.1 Ozbrojené konflikty mezi ČLR a Vietnamem.....	44
3.6.2 Ozbrojené konflikty mezi ČLR a Filipínami.....	47
3.7 ČLR – ASEAN	51
3.7.1 Regionální kodex chování v Jihočínském moři.....	52
4 Spojené státy americké.....	57
4.1 Americký postoj vůči problematice Jihočínského moře	57
5 Závěr.....	70
6 Seznam použité literatury a pramenů.....	80
6.1 Literatura	80
6.2 Prameny	85
7 Resumé.....	88
8 Přílohy.....	89

1 Úvod

Tématem této diplomové práce měla být, dle odevzdaného „Projektů diplomové práce“, „Problematika Jihočínského moře“. Po zvážení celé komplexnosti původního tématu jsem se, v souladu s doporučením Oborové rady rozhodla původní téma práce zúžit a odklonit se od původně nastíněného tématického rozsahu. Po konzultaci s vedoucím této diplomové práce jsem se rozhodla pro zúžení původního tématu práce na téma „Geopolitika Čínské lidové republiky v oblasti Jihočínského moře“.

Cílem této diplomové práce bude, na základě kvalitativní analýzy geopolitické činnosti a na základě vojenského působení Čínské lidové republiky v oblasti Jihočínského moře, vyhodnotit potenciální rizika a možné směry vývoje současného sporu.

Cílem této práce bude rovněž objasnit, jaké aktivity a z jakého důvodu Čínská lidová republika v Jihočínském moři podniká, jaké důsledky tyto čínské aktivity mají a jak celý spor ovlivňují. Práce by měla zhodnotit riziko vyhrocení celého sporu a poukázat na případnou možnost potenciálního vojenského střetu mezi Čínskou lidovou republikou a jednotlivými nárokovými stranami sporu (zejména Filipíny a Vietnamem) a na pravděpodobnost čínského vojenského zásahu proti USA angažujícím se v oblasti Jihočínského moře. Práce by měla dále ukázat, jakými způsoby Čínská lidová republika prosazuje v oblasti Jihočínského moře své mocenské zájmy.

Cílem této diplomové práce bude dále zodpovědět výzkumné otázky, zda existuje v dohledné budoucnosti reálná pravděpodobnost zvýšení intenzity současné úrovně čínské asertivity vůči aktérům sporu o Jihočínské moře na úroveň, která by mohla vést či přispět k vypuknutí válečného konfliktu v této oblasti a zda dosavadní čínská ambiciózní zahraniční politika aplikovaná vůči pobřežním státům Jihočínského moře negativně ovlivňuje stávající vztahy Číny s těmito zeměmi (zejména s Filipíny a Vietnamem).

Jelikož je Jihočínské moře geopoliticky velice důležitou oblastí se značným potenciálem z hlediska energetiky, bezpečnosti a také ekonomiky, je o jeho vody a ostrovy silný zájem a to nejen ze strany Číny, ale také ze stran okolních přímořských států.

Jihočínské moře je jednou z nejvytíženějších námořních tras, jeho vodami ročně propluje více než polovina světového ropného provozu a světového obchodního loďstva. Jihočínské moře je tak díky své poloze významnou strategickou oblastí. Kromě obchodních námořních tras nabízí toto moře přístup do přístavů jihovýchodní Asie a také spojení mezi Tichým a Indickým oceánem.

V první části diplomové práce se budu věnovat Jihočínskému moři jako geopolitické aréně. Tato část bude mít za úkol uvést „čtenáře“ do široké problematiky Jihočínského moře a obeznámit jej s množstvím problémů, které se této oblasti dotýkají. V této kapitole podrobně rozvedu geopolitický potenciál Jihočínského moře. Zaměřím se na obchodní námořní trasy a na nerostné suroviny (ropu a zemní plyn) a na jejich ložiska (i na ta domnělá) nacházející se v této oblasti.

V rámci Jihočínského moře a jeho ostrovů existuje celá řada překrývajících se územních nároků, velké množství těchto územních sporů se týká zejména řetězce Spratlyho a Paracelských ostrovů, které si nárokuje celá řada okolních přímořských států. V této části práce tak dále specifikuji vybrané překrývající se teritoriální nároky s primárním zaměřením na nároky Čínské lidové republiky.

Ve druhé části této práce se budu zabývat čistě Čínskou lidovou republikou, respektive jejími aktivitami v Jihočínské moři, její zahraniční politikou a geopolitickou strategií aplikovanou na téměř vše, co s problematikou této oblasti alespoň částečně souvisí.

Čínská lidová republika v současné době velice intenzivně modernizuje svůj vojenský program. Součástí této části práce tak bude poukázat na význam a potenciál čínských vojenských expandujících kapacit. Na tuto kapitolu bude dále navazovat kapitola týkající se námořní vojenské strategie, jež je založena na jaderné síle, respektive na strategii jaderného odstrašení. V této části objasním význam čínských námořních základen v Jihočínské moři (zvláště pak význam vojenské základny v Sanya na ostrově Hainan) pro čínskou námořní strategii a celkově vojensko-strategický význam Jihočínského moře pro čínské aktivity v regionu jihovýchodní Asie.

V této části práce se budu dále věnovat také širokým omezením, která jsou Čínskou lidovou republikou realizována vůči přímořským státům Jihočínského moře. Takovými omezeními jsou např. čínská omezující rybolovná opatření či omezení vplutí do určitých oblastí. Uvedu zde čínskou obhajobu svých aktivit

v této oblasti a také vnímání takovýchto omezení mezinárodním společenstvím a USA. Následně se budu věnovat čínskému vyhlášení Identifikační zóny protivzdušné obrany (dále jen „ADIZ“) ve Východočínském moři, americké reakci na toto vyhlášení a možnosti následného vyhlášení ADIZ v Jihočínském moři.

Dále se budu věnovat snaze Čínské lidové republiky o realizaci konceptu společného rozvoje zdrojů v Jihočínském moři. Čínská lidová republika tento koncept zaměřila primárně na bilaterální dohody s jednotlivými nárokovými zeměmi. Pomocí konceptu by chtěla docílit sjednání společného průzkumu (s jednotlivými nárokovými zeměmi) ve vybraných oblastech Jihočínského moře. Tuto strategii Čínská lidová republika používá pouze pro oblasti, o kterých se domnívá, že jí náležejí.

Dále se budu v této kapitole věnovat stávajícím sporům mezi Čínskou lidovou republikou a Vietnamem a Čínskou lidovou republikou a Filipíny a pravděpodobnosti budoucího vyhrocení jejich stávajících sporů. Jak Vietnam, tak Filipíny se s Čínou již několikrát dostaly do ozbrojeného konfliktu. Největší teritoriální spory v oblasti Jihočínského moře jsou v důsledku čínské „přerušované linie“ (oficiálně zveřejněné v roce 2009) zakreslené do čínských oficiálních map. „Přerušovaná linie“ označuje více jak 80% celkové rozlohy Jihočínského moře jako čínské území. Přestože tato „přerušovaná linie“ nebyla mezinárodním společenstvím ani okolními přímořskými státy doposud uznána, Čínská lidová republika ji oficiálně užívá k ohraničení svého území v Jihočínském moři.

Poslední oblastí, které se budu v této části práce věnovat, bude vzájemný vztah Čínské lidové republiky a Sdružení států jihovýchodní Asie (dále jen „ASEAN“) a obzvláště pak „společné“ pokusy obou těchto stran o vytvoření Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři. Na počátku 90. let dochází k započatí společného oficiálního dialogu, ten má pomoci zlepšení vzájemných vztahů a druhotně pokroku ve sporu ohledně Jihočínského moře. Od počátku nového tisíciletí pak dochází k vzájemným jednáním ohledně vzniku zmíněného Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři, který by měl pomoci zamezit možnému vyhrocení sporů a nastavit pevná pravidla chování přímořských států v této oblasti.

Ve třetí části této diplomové práce se budu věnovat USA a jejich postoji vůči čínské geopolitické strategii realizované v Jihočínském moři. Ráda bych v této části přiblížila důvody amerického zájmu o tuto oblast a americké úsilí o pokojné

vyřešení celého sporu. Zhruba od roku 2010 se americký zájem o oblast Jihočínského moře zvýšil, následně dochází k posílení americké vojenské přítomnosti v oblasti, která měla za úkol vyvažovat mocenskou sílu Čínské lidové republiky v této oblasti a monitorovat čínskou činnost a zahraniční politiku aplikovanou na státy této oblasti. Po oficiálním oznámení zvýšeného zájmu USA o tuto oblast dochází ke zintenzivnění vztahů mezi USA a některými přímořskými státy regionu. V této části práce proto dále objasním navázání a posílení vzájemných vztahů mezi USA a některými spřátelenými pobřežními státy Jihočínského moře, které vedou k posílení vojenské akceschopnosti těchto zemí, ale mohou vést také ke zvyšujícímu se napětí mezi Čínskou lidovou republikou a těmito státy, případně mezi Čínskou lidovou republikou a USA.

Dále v této části práce rozvedu čínský postoj ke zvýšené angažovanosti USA v oblasti Jihočínského moře, k americkému upevnění stávajících a navázání nových vztahů s některými z tamních přímořských států a vzájemné vojenské kooperaci těchto států s USA. Objasním zde čínský pohled na americkou snahu o vyvažování čínských vojenských kapacit v Jihočínském moři. Na konci této části práce pak rozvedu případná rizika výše zmíněné americké angažovanosti v této oblasti a možné dopady této angažovanosti jak pro státy Jihočínského moře, tak pro oficiální čínsko-americké vztahy. V této části dále objasním americký a čínský postoj vůči případnému vzájemnému vojenskému střetu či další vojenské eskalaci celého sporu. Z této části práce tak budou patrné možné směry dalšího vývoje sporu o Jihočínské moře.

Přílohová část této diplomové práce bude obsahovat mapy se zakreslenými námořními trasami a mapy s vyznačenými, zejména Čínskou lidovou republikou (dále jen „Čínou“) nárokovanými, oblastmi. Dále bude součástí přílohy seznam ostrovů Jihočínského moře s označenými územními nároky a současnou svrchovaností.

Tato diplomová práce bude vypracována zejména na základě zahraniční literatury a zahraničních internetových pramenů. Většina takovýchto zahraničních zdrojů byla získána z odborných mezinárodních databází, jako je např. EBSCOhost či JSTOR. Pro práci budou dále hojně využity servery jako např. *The National Interest*, *STRATFOR Global Intelligence*, *The Diplomat*, *Foreign Policy* či *Institute of Peace and Conflict Studies* apod. Pro novější události (které není možné vyhledat v jiných zdrojích) budou v práci užity také zahraniční deníky (např.

The Japan Times). Většina pro práci použitých zahraničních knih byla opatřena z „books.google.com“. Pro vypracování této práce budou dále použity také zahraniční odborné časopisy jako např. *Strategic Studies Quarterly*, *Washington Quarterly* či *A Journal of International & Strategic Affairs* a další.

Případnými riziky této diplomové práce mohou být zahraniční internetové deníky, které v této práci použiji jako zdroj pro události z „nedávné“ minulosti. (V případě informací týkajících se ne příliš starých dat, nebudu pravděpodobně schopna ověřit dohledané informace z jiných důvěryhodnějších zdrojů.)

2 Jihočínské moře jako geopolitická aréna

2.1 Jihočínské moře

Jihočínské moře je Mezinárodním hydrografickým úřadem definováno jako polouzavřený vodní útvar táhnoucí se z jihozápadu směrem na severovýchod. Jihočínské moře zahrnuje část Tichého oceánu, sahá od Singapur a Malacké úžiny na jihozápadě až k Tchaj-wanské úžině (mezi Tchaj-wanem a Čínou) na severovýchodě. Jeho jižní hranice je mezi Jižní Sumatrou a Kalimantanem a severní hranicí je Tchaj-wanská úžina (od severní špičky Tchaj-wanu k čínskému Fukienkému pobřeží).¹ Jihočínské moře je ze severu ohraničeno Vietnamem, Čínskou lidovou republikou a Tchaj-wanem, z východu Filipíny, z jihu Malajsií, Indonésií a Brunejí. Přístup k Jihočínskému moři má ze severozápadu z Thajského zálivu také Thajsko a Kambodža.

V oblasti Jihočínského moře jsou stovky malých ostrovů, skal a útesů. Většina z nich se nachází v řetězci Spratlyho a Paracelských ostrovů.² Mnohé z těchto mořských výčnělků jsou částečně ponořené a povětšinou nejsou vhodné k obývání.³ Většina ostrovů je důležitá ze strategických a politických důvodů. Přímořské státy Jihočínského moře je považují za strategická, ekonomická a politická aktiva. Vlastnické nároky na ně jsou používány přímořskými státy k posílení nároků na okolní vody Jihočínského moře a jeho zdroje.^{4 5} Jihočínské moře je bohaté na přírodní zdroje jako je ropa či zemní plyn, z toho důvodu spadá do oblasti životních zájmů mnoha okolních zemí.^{6 7}

---

¹ Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

² U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

³ Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 35.

⁴ Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 35.

⁵ Všechny Spratlyho ostrovy jsou korálové, nízké a malé, zhruba 5–6 m nad hladinou moře. Ostrovy se táhnou přes 160 000 až 180 000 km² mořské oblasti (zhruba 12x Paracelské ostrovy). Celková rozloha ostrůvků tvoří pouhých 10 km². Paracelské ostrovy mají celkovou rozlohu také okolo 10 km² a táhnou přes oblast o rozměrech 15 000 až 16 000 km². (The South

Jihočínské moře hraje důležitou roli v ekonomikách přímořských států, zajišťuje suroviny a pracovní místa pro rostoucí pobřežní populaci. Velká část pracovní síly přímořských zemí je na Jihočínském moři závislá, např. zaměstnanci v odvětví rybolovu, námořní dopravy, těžby nerostných surovin z mořského dna či zaměstnanci v cestovním ruchu.⁸

Jihočínské moře je jednou z nejvytíženějších mezinárodních námořních tras. Více než polovina světového ropného tankerového provozu a více než polovina světového obchodního loďstva propluje ročně těmito vodami. Jedná se o strategické námořní spojení mezi Tichým a Indickým oceánem.⁹ Oblasti Spratlyho a Paravelských ostrovů mají strategický význam, leží v blízkosti důležitých námořních tras, jež zajišťují přístup do přístavů jihovýchodní Asie.¹⁰

V souvislosti s Jihočínským mořem a zejména pak jeho ostrovními oblastmi existuje řada překrývajících se územních nároků. Spor v Jihočínském moři zahrnuje šest zemí (Čínu, Vietnam, Tchaj-wan, Malajsii, Filipíny a Brunej) a stovky vnitrostátních právních předpisů, které jsou navzájem sporné a je složité je interpretovat. Překrývajících se nároky na ostrovy a vodní plochu jsou v krátkém až střednědobém horizontu neřešitelné. Možnost, že by byly tyto teritoriální spory vyřešeny Úmluvou Organizace spojených národů o mořském právu (UN Convention on the Law of the Sea, dále jen „UNCLOS“), je minimální. Téměř bez šance je také to, že by nárokové státy předložily své nároky Mezinárodnímu soudnímu dvoru nebo jinému rozhodčímu orgánu (viz kapitola 3.5).¹¹

China Sea. *Introduction*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/introduction/> stav k 20. 1. 2014.)

⁶ The South China Sea. *Introduction*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/introduction/> stav k 20. 1. 2014.

⁷ Global Security.org. *South China Sea / Spratly Islands*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly.htm> stav k 24. 1. 2014.

⁸ Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

⁹ The South China Sea. *Introduction*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/introduction/> stav k 20. 1. 2014.

¹⁰ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 17.

¹¹ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. IX.

2.2 Geopolitický potenciál Jihočínského moře

2.2.1 Námořní trasy

Jihočínské moře je jednou z nejužších světových námořních tras. Jak již bylo výše uvedeno, více než polovina světového ropného tankerového provozu a více než polovina světového obchodního loďstva (podle nosnosti) propluje ročně vodami Jihočínského moře. Tankerový provoz přes Malackou úžinu vedoucí do Jihočínského moře je více než trojnásobkem provozu přes Suezský průplav a více než pětinasobkem provozu Panamského průplavu.¹²

Téměř třetina světové ropy a více než polovina celosvětového obchodu se zkapalněným zemním plynem prochází Jihočínským mořem. Jihočínské moře je tak jednou z nejdůležitějších obchodních tras světa.¹³ Prakticky všichni přepravci proplouvající Malackou úžinou a úžinou Sunda musejí proplout v blízkosti Spratlyho ostrovů. Velký objem přepravy v Jihočínském moři, zejména přes Malackou úžinu, vytvořil mnohačetné příležitosti pro útoky na obchodní lodě.¹⁴ Přibližně k polovině z celosvětově hlášených případů pirátství dochází právě v této oblasti.¹⁵ V roce 1995 hlásila téměř polovina světových obchodních reportů případy pirátství v této oblasti.¹⁶

V roce 2006 studie japonského Ministerstva půdy, infrastruktury a dopravy odhadly dopravu přes Malackou úžinu na téměř 94 000 (z 607 000 světových transferů) plavidel vysoké tonáže za rok 2004, to dělá něco okolo 15% z celkového světového počtu plavidel.^{17 18}

---

¹² Global Security.org. *South China Sea Oil Shipping Lanes*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-ship.htm> stav k 26. 1. 2014.

¹³ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

¹⁴ Global Security.org. *South China Sea Oil Shipping Lanes*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-ship.htm> stav k 26. 1. 2014.

¹⁵ Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

¹⁶ Global Security.org. *South China Sea Oil Shipping Lanes*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-ship.htm> stav k 26. 1. 2014.

¹⁷ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

¹⁸ Z toho byla 32% kontejnerová plavidla, 25% cisternové lodě, 15% nákladní lodě a 15% lodě přepravující volně ložený náklad a lodě jiného druhu. (U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.)

Konference OSN o obchodu a rozvoji (The United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD) vydala v roce 2011 dokument týkající se přezkoumání námořní dopravy. Dokument odhaduje celkový světový námořní obchod za rok 2010 na 8,4 mld. tun. Tento objem dokazuje, že více než polovina roční světové tonáže obchodního loďstva proplouvá Malackou úžinou (a také úžinami Sunda a Lombok¹⁹).²⁰

Přepravě přes Jihočínské moře dominuje přeprava surovin do východoasijských zemí. Přepravě přes Malackou úžinu a kolem Spratlyho ostrovů dominuje přeprava kapalin, např. ropy a zkapalněného zemního plynu, na druhém místě jsou suché, volně ložené suroviny jako např. uhlí či železná ruda. Téměř dvě třetiny tonáže procházející Malackou úžinou a polovina objemu procházející Spratlyho ostrovy je surová ropa z oblasti Perského zálivu.²¹

2.2.2 Zásoby nerostných surovin

Jihočínské moře je významným zdrojem ropy a zemního plynu. Čínské sdělovací prostředky jej označují jako druhý Perský záliv a někteří čínští odborníci se domnívají, že v oblasti by se mohlo nacházet až 150 mld. barelů ropy a zemního plynu.²²

I přes tato hodnocení, náklady na vrtání v hlubinných oblastech Jihočínského moře a posouzení geochemie daných oblastí naznačují, že v blízké době náklady na průzkum zůstanou silně omezujícími faktory pro využití tohoto nerostného bohatství. Dalšími omezujícími faktory pro geologický průzkum oblasti Jihočínského moře jsou vysoká technická náročnost celého průzkumu a četné teritoriální spory mezi přímořskými státy, které do velké míry

---

¹⁹ Na východ směřující obchodní loďstvo plující přes Jihočínské moře, prochází Malackou úžinou a také úžinami Sunda a Lombok. Více než polovina světového obchodního loďstva tak proplouvá nejen Malackou úžinou, ale také těmito úžinami. (Global Security.org. *South China Sea Oil Shipping Lanes*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-ship.htm> stav k 26. 1. 2014.)

²⁰ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

²¹ Global Security.org. *South China Sea Oil Shipping Lanes*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-ship.htm> stav k 26. 1. 2014.

²² Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

omezují spolupráci se zahraničními, technicky vyspělejšími, společnostmi.²³ Určit přesné množství nerostných surovin v oblasti Jihočínského moře je tak velice obtížné. Jednotlivé odhady ropy i zemního plynu v oblasti Jihočínského moře se velice liší.

Jihočínské moře má prokázané zásoby ropy odhadované na zhruba 7,5 mld. barelů. Produkce ropy v této oblasti je v současnosti více než 1,3 mil. barelů denně. Produkce Malajsie představuje zhruba polovinu produkce celé této oblasti. Celková produkce v Jihočínském moři v průběhu několika posledních let vzrostla, zejména v oblastech náležících Číně, Malajsii a Vietnamu.²⁴

Čínské odhady oblasti Spratlyho ostrovů hovoří až o potenciálních 1,9 mil. barelů ropy denně. Čínský optimistický pohled ohledně množství ropy v Jihočínském moři ale většina zahraničních analytiků nesdílí. Neoptimističtější „západní“ odhady celkových ropných zdrojů v oblasti Spratlyho ostrovů mluví o 1–2 mld. barelů. V letech 1993–1994 byl dle US Geological Survey (dále jen „USGS“) celkový počet zjištěných rezerv a neobjevených zdrojů v pobřežních pánvích celého Jihočínského moře odhadnut na 28 mld. barelů.²⁵ U.S. Energy Information Administration (dále jen „EIA“) odhaduje, že v Jihočínském moři je přibližně 11 mld. barelů ropy a 190 bilionů kubických feetů (dále jen „Tcf“) zemního plynu v prokázaných a pravděpodobných zásobách. Energy consultancy Wood Mackenzie odhaduje, že Jihočínské moře obsahuje 2,5 mld. barelů ropy v prokázaných oblastech.²⁶

Kromě již prokázaných zásob (objevených zejména v pobřežních oblastech) může mít Jihočínské moře další uhlovodíky v doposud neprobádaných oblastech. USGS analyzoval v roce 2010 potenciál dosud neobjevených ložisek ropy a zemního plynu v několika provinciích v jihovýchodní Asii, studie zahrnovala také významné oblasti Jihočínského moře (bez Thajského zálivu a dalších oblastí sousedících s Jihočínským

---

²³ Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

²⁴ Global Security.org. *South China Sea Oil and Natural Gas*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-oil.htm> stav k 26. 1. 2014.

²⁵ Global Security.org. *South China Sea Oil and Natural Gas*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-oil.htm> stav k 26. 1. 2014.

²⁶ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

mořem), které dle odhadů USGS mohou obsahovat okolo 5 až 22 mld. barelů ropy a 70 až 290 bilionů Tcf dosud neobjevených zdrojů zemního plynu. Avšak tato prozatím neobjevená ložiska nejsou považována za komerční rezervy, není totiž prozatím (z ekonomických důvodů, technických důvodů a také z důvodů překrývajících se teritoriálních nároků) možné, tyto zdroje extrahovat. Vzhledem k tomu, že USGS nezkoumal celou plochu Jihočínského moře, mohla by být neobjevená ložiska větší.²⁷

V listopadu 2012 odhadla Chinese National Offshore Oil Company (dále jen „CNOOC“) neobjevené zásoby na 125 mld. barelů ropy a 500 bilionů Tcf zemního plynu. Nezávislé studie však tyto odhady nepotvrdily.²⁸

USGS odhaduje, že celých 60–70% z uhlovodíkových zdrojů v Jihočínském moři je zemní plyn. V průběhu příštích dvou desetiletí se očekává, že se zvýší využití zemního plynu ročně až o 5%, což by znamenalo rychlejší růst než u jakýchkoliv jiných paliv. Ročně by to znamenalo objem až 20 bilionů Tcf. Uvádí se, že spotřeba plynu by se mohla ještě rychleji zvýšit, kdyby byla postavena další infrastruktura.²⁹

Některé čínské odhady se pohybují okolo 2 000 Tcf zemního plynu v celém Jihočínském moři. Neoptimističtější západní odhady ukazují celkové množství zemního plynu v okolí Spratlyho ostrovů na 24 Tcf. USGS odhaduje součet zjištěných rezerv a neobjevených zdrojů v pobřežních pánvích Jihočínského moře na 266 Tcf zemního plynu.³⁰

Obchodní hodnota zdrojů uhlovodíků v oblasti Jihočínského moře je prozatím nejistá. Průzkum vyžaduje účast a dlouhodobou fyzickou přítomnost zahraničních firem z důvodu nákladů a složitosti této činnosti. Technické problémy s průzkumem zdrojů tak vyžadují funkční přeshraniční spolupráci, aby mohly být vyřešeny. Avšak díky teritoriálním sporům došlo zatím jen k nedostatečnému množství zahraničních průzkumů.³¹

---

²⁷ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

²⁸ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

²⁹ Global Security.org. *South China Sea Oil and Natural Gas*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-oil.htm> stav k 26. 1. 2014.

³⁰ Global Security.org. *South China Sea Oil and Natural Gas*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-oil.htm> stav k 26. 1. 2014.

³¹ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038->

Až do nedávné doby byl hospodářský růst zemí východní Asie jedním z největších na světě, a to i přes finanční asijskou krizi z let 1997–1998. Vyhlídky na dlouhodobý růst zůstávají i nadále jedny z nejlepších. Ekonomický růst bude doprovázen zvyšující se poptávkou po energiích. Očekává se, že se během příštích 20let spotřeba ropy v rozvojových zemích východní Asie zvýší téměř o 3% ročně. Zhruba polovina z tohoto nárůstu bude pocházet z Číny. Pokud bude tento růst zachován, zvýší se poptávka těchto národů po ropě ze zhruba 12 mil. barelů za den (v roce 2000) na více než 20 mil. barelů za den do roku 2020, což je dvoutřetinový nárůst.³²

Internetový zdroj www.southchinasea.org uvádí zvýšení ročně v průměru až o 4%. Téměř polovina z tohoto nárůstu bude pocházet z Číny. Pokud bude takového růstu dosaženo, může poptávka těchto národů po ropě dosáhnout do roku 2020 až 25 mil. barelů za den.³³

Většina z těchto navýšených asijských ropných poptávek (s nimi i ty Japonské) bude muset být uspokojena importem z Blízkého východu (Perského zálivu) a Afriky a tyto dodávky pak budou muset projít do Jihočínského moře přes strategickou úžinu Malacca.³⁴ Supertankery plují do Japonska přes širší úžinu Lombok východně od Bali.³⁵

Také EIA očekává, že se s rostoucí asijskou poptávkou po energiích podíl ropy od producentů z Perského zálivu a Afriky směřující do Jihočínského moře zvětší.³⁶

[428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGI2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728](http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/) stav k 16. 3. 2014.

³² Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 35.

³³ Rosenberg, David. *Why a South China Sea Website?*. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

³⁴ Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 36.

³⁵ Rosenberg, David. *Why a South China Sea Website?*. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

³⁶ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

2.3 Teritoriální nároky

Teritoriální nároky na oblast Jihočínského moře jsou četné. Ty vůbec nejspornější nároky se týkají řetězce Spratlyho a Paracelských ostrovů.³⁷ Oblast sporu v Jihočínském moři se týká přibližně 298 000 námořních mil, to zahrnuje většinu oblastí nárokovaných Čínou.³⁸

Na Spratlyho ostrovy si dělá nároky několik zemí, jsou jimi: Čína, Tchaj-wan a Vietnam, které si dělají nároky na celé souostroví a Filipíny, Malajsie a Brunej, které si dělají nároky pouze na určité části Spratlyho ostrovů. Všechny tyto země, vyjma Bruneje, jsou v oblasti vojensky přítomny.³⁹

Spor o Spratlyho ostrovy byl nastartován Sanfranciscou mírovou smlouvou⁴⁰ z roku 1951, která nestanovila, jaký stát má na Spratlyho ostrovy vlastnické nároky. Toto nestanovení vlastnických nároků na Spratlyho ostrovy poskytlo prostor pro nároky okolních států. Boj o efektivní okupaci Spratlyho ostrovů začal, když se Filipíny dožadovaly toho, aby Tchaj-wan opustil ostrov Iu Aba (velký ostrov v řetězci Spratlyho ostrovů) a založily na Spratlyho ostrovech vlastní vojenskou základnu. Od té doby rostl počet států, které se snažily prosadit své územní nároky nasazením vojenských sil do sporných oblastí. Vietnam obsadil Spratlyho ostrovy v roce 1973. Malajsie se pak stává čtvrtou zemí, která obsazuje toto území a to v roce 1983. Čína se stala posledním účastníkem tohoto sporu, Spratlyho ostrovy obsadila v roce 1988 a střetla se tehdy v námořní potyčce s Vietnamem. Čína v této potyčce zvítězila a následně se pokusila o zřízení stálého zastoupení Spratlyho ostrovů. V roce

---

³⁷ Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 36.

³⁸ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 21.

³⁹ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 18.

⁴⁰ Během druhé světové války prohlásilo svůj nárok na řetězce Spratlyho a Paracelských ostrovů Japonsko. V roce 1951 byla podepsána Sanfranciská mírová smlouva a Japonsku se nepodařilo obhájit svůj nárok na vlastnictví Spratlyho a Paracelských ostrovů, následně se Japonsko svých nároků vzdává. Nový vlastník touto smlouvou určen nebyl. Sanfranciská smlouva byla mírovou smlouvou mezi spojenci a Japonskem. (U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.)

1992 schválila Čína legislativu, která stanovila Spratlyho ostrovy za čínské území.⁴¹

V roce 1995 obsadila Čína do té doby filipínský Mischief Reef⁴² (z řetězce Spratlyho ostrovů). Následně se Čína snaží o posílení své přítomnosti na Spratlyho ostrovech (s vědomím, že čínská vojenská síla mnohonásobně převyšuje síly ostatních nárokujících států).⁴³

Od roku 1947 má Čína (díky vojenskému vítězství v ozbrojeném střetu s Vietnamem, viz kapitola 3.6.1) pod kontrolou všechny Paracelské ostrovy, ty jsou však nárokovány Vietnamem a Tchaj-wanem.⁴⁴

Kolem roku 1990 začaly přístup k ropě a zemnímu plynu, stejně jako rybolov komplikovat teritoriální nároky zemí v Jihočínském moři. V současnosti jsou výrazné spory zejména mezi Čínou a Vietnamem a Čínou a Filipíny.⁴⁵

Čína a Vietnam si nárokují celou oblast Jihočínského moře a ostrovy v něm. Malajsie, Filipíny, Indonésie a Brunej si nárokují pouze ke svému pevninskému území přilehlé oblasti. Nároky se řídí dvěma principy, oba tyto principy „pracují“ proti čínským nárokům na tuto oblast. Jedním z principů je „effective occupation“. K ustálení tohoto principu došlo poté, co tímto způsobem (poprvé) rozhodl rozhodčí soud zabývající se spory ohledně Ostrovů Palmas, které byly od roku 1988 do roku 1992 okupovány nárokujícími státy (jež jsou současně členy ASEANu) a následně se z tohoto postupu stal mezinárodní

---

⁴¹ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

⁴² Mischief Reef je zcela ponořený útes o průměru 4 mil. V roce 1994 na něm Čína vybudovala sérii staveb na kůlech. Tímto gestem byla tato oblast Čínou zabrána. Dle Číny měly být zbudované stavby přístřešky pro čínské rybáře v oblasti. (Groll, Elias (2012). 5 Flashpoints in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/07/26/5_flashpoints_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.

⁴³ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

⁴⁴ AsiaOne ASIA (2014). *China to start regular patrols from Hainan in South China Sea*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-start-regular-patrols-hainan-south-china-sea> stav k 23. 1. 2014.

⁴⁵ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 140.

precedent.⁴⁶ Princip „effective occupation“ znamená, že podstatné pro rozhodnutí nároků na oblast je zejména to, zda má daný stát v oblasti své trvalé obyvatelstvo. Ve sporu má tedy větší pravděpodobnost vyhrát stát, který nárokované území dlouhodobě a intenzivněji osidluje.

Druhým principem je úmluva UNCLOS, která definuje pravidla pro stanovení teritoriálních nároků na základě výlučných ekonomických zón (dále jen „EEZ“) a kontinentálního šelfu.^{47 48}

UNCLOS nepodporuje nároky, které jdou mimo rámec EEZ či kontinentálního šelfu.⁴⁹ Čínské nároky a čínské EEZ se překrývají s právními nároky států ASEAN. Čína zakládá své nároky na historických souvislostech a „dynastickém“ dědictví, nicméně takovéto nároky nemají v rámci mezinárodního práva velkou váhu. Čína tvrdí, že její „dědičné historické“ právo předchází

---

⁴⁶ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 140.

⁴⁷ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 140.

⁴⁸ UNCLOS z roku 1982 vytvořila řadu pokynů týkajících se postavení ostrovů, kontinentálního šelfu, uzavřených moří i územních limitů. Nejdůležitější pro rozdělení zdrojů Jihočínského moře jsou následující články této úmluvy: Článek 3 stanoví, že každý stát má právo stanovit šíři svého teritoriálního moře až po hranici nepřesahující 12 námořních mil.; článek 55-75 definuje pojem výlučné ekonomické zóny (EEZ), je to plocha do 200 námořních mil přilehlých k teritoriálnímu moři. EEZ dává pobřežním státům svrchovaná práva za účelem průzkumu a využívání, zachování či řízení přírodních zdrojů, ať živých či neživých. Dává kontrolu nad mořským dnem a jeho podložím.; článek 76 definuje národní kontinentální šelf, ten zahrnuje mořské dno, spodní půdu a podmořské oblasti, které přesahují teritoriální moře po celém přirozeném prodloužení jeho pevninského území k vnějšímu kontinentálnímu okraji nebo do vzdálenosti 200 námořních mil.; článek 77 umožňuje každému národu vykonávat nad kontinentálním šelfem cvičení za účelem průzkumu a využívání jeho přírodních zdrojů.; článek 121 uvádí, že pokud státy nedokáží na pevninských výčnělcích v moři (ostrůvcích, skalách apod.) udržet lidské osídlení či ekonomickou aktivitu, nemají tyto útvary nárok na vlastní výlučnou ekonomickou zónu ani kontinentální šelf. (Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 37.)

⁴⁹ Podle úmluvy UNCLOS má každý pobřežní stát právo na výlučnou ekonomickou zónu a kontinentální šelf, tohoto práva nemůže být žádná země zbavena. UNCLOS vyzývá státy s překrývajícími se zónami, aby vymezily tyto hranice takovým způsobem, aby bylo dosaženo spravedlivého řešení. Tzn., že v případě dvou protilehlých pobřeží, je nezákonné, aby měla jedna ze zemí např. 80% této zóny. Jde o tzv. princip vlastního kapitálu, který byl opakovaně zakotven mezinárodními tribunály jako právní nezbytnost pro vymezení EEZ a kontinentálního šelfu. Princip vlastního kapitálu je sporným konceptem. Je otázkou, zda je spravedlivé rozdělit vody 50 na 50%. Díky principu vlastního kapitálu se Vietnam a Čína v roce 2004 dohodly na vymezení jejich námořních hranic v Tonkinském zálivu. Vietnam tehdy získal 53,23% plochy a Čína 46,77%. (Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 11.)

UNCLOS, která byla schválena až v roce 1982 a vstoupila v platnost v roce 1994 (poté, co ji ratifikovalo 60 států). Čína trvá na tom, že UNCLOS by měla být upravena tak, aby reflektovala historické souvislosti. Čína vyvíjí stálé diplomatické tlaky, aby bylo mezinárodní právo přepracováno, nebo aby byla Číně udělena speciální výjimka (s ohledem na čínské rodové nároky).⁵⁰

Existence energetických rezerv na dně Jihočínského moře brání hladkému uzavření sporů. Globální poptávka po energiích roste, hlavní spotřebitelé, jako např. Čína, hledají nové zdroje pro uspokojení svých expanzivních dynamických ekonomik. V roce 2009 se Čína stala druhým největším spotřebitelem ropy po USA. Je navíc odhadováno, že se čínská spotřeba ropy do roku 2030 zdvojnásobí a Čína se tak stane největším světovým spotřebitelem ropy.⁵¹ Čína postupně diverzifikuje své dodávky energií. Chce snížit svoji závislost na dovážené ropě a z toho důvodu se snaží zvýšit svoji ropnou produkci v oblasti Jihočínského moře.⁵²

Na Jihočínské moře upírají svoji pozornost díky těmto sporům také USA. Kolem roku 2010 začínají být tyto spory spojovány se strategickými otázkami týkajícími se čínské námořní strategie a USA posouvá tuto oblast do popředí svých zájmů.⁵³

Ohledně teritoriálního sporu v Jihočínském moři uplatňuje Čína speciální strategii, jde o tzv. „politiku strategické nejednoznačnosti“, jak je eufemisticky nazývána. Tato strategie splňuje své účely nanejvýš dobře, umožňuje Číně flexibilně interpretovat svůj postoj.⁵⁴ Díky své nejednoznačnosti Čína v podstatě tvrdí, že jakékoliv zdroje, které požaduje, jsou ve sporných vodách, jelikož tyto

---

⁵⁰ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 140.

⁵¹ V roce 2010 bylo do Číny dovezeno 52% ropy z Blízkého východu, Saudské Arábie, Angoly. Dohromady tvořil dovoz ropy do Číny 66%. (Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 141.)

⁵² Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 141.

⁵³ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 140.

⁵⁴ Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 2.

vody nejsou oficiálně pevně stanoveny. Je tak třeba, aby se nárokové státy shodly a přesně označily místa, která jsou sporná. Jde pouze o spor o ostrovy a přilehlé vody, nikoliv o spor o celé Jihočínské moře, jak z něj Čína často dělá (když se snaží nárokovat si téměř celou jeho oblast). Čína má námítky i proti nárokům států, jejichž nároky jsou daleko mimo možné přilehlé vody Číny.⁵⁵

Dokud zůstává nejasné to, co vlastně je podstatou sporu, bude Čína stále využívat své nejednoznačné politiky a bude mít stále námítky na veškeré územní nároky ostatních nárokových států. První důležitý krok v tomto úsilí (a také krok, který opět podnítl stávající spory) udělaly v roce 2009 Vietnam a Malajsie, když obě země předložily Komisi OSN pro hranice kontinentálního šelfu (Commission on the Limits of the Continental Shelf – CLCS) žádost o rozšíření svého kontinentálního šelfu.^{56 57} Čína tehdy reagovala podáním námítky Komisi OSN pro hranice kontinentálního šelfu, kde kritizovala vietnamské a malajsijské porušení čínských nároků.⁵⁸ Filipíny v roce 2009 pozměnily své právní předpisy, ty nově stanovují základní pobřežní linii. Tato linie označuje Spratlyho ostrovy jako součást filipínského území.⁵⁹ Vietnam schválil na Národním shromáždění v roce 2012 zákon o moři, který opakuje vietnamské požadavky ohledně Spratlyho a Paracelských ostrovů. Celková

---

⁵⁵ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 2–3.

⁵⁶ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 3.

⁵⁷ Komise OSN pro hranice kontinentálního šelfu (dále jen „CLCS“) vyzvala v květnu 2009 pobřežní státy, aby předložily své nároky, aby OSN mohla definovat principy pro rozšíření kontinentálního šelfu. Cílem CLCS je usnadnit realizaci UNCLOS, konkrétně stanovení vnějších hranic kontinentálního šelfu nad 200 námořních mil od základní linie, od které je měřeno teritoriální moře dle čl. 76, odst. 8 UNCLOS z roku 1982. Komise podá doporučení pro pobřežní státy v záležitostech týkajících se stanovení vnějších hranic jejich kontinentálního šelfu. Hranice šelfu zřízené pobřežním státem na základě těchto doporučení bude konečná a závazná.⁵⁷ CLCS nemá mandát k urovnání hraničních sporů, ani nemůže provádět žádná rozhodnutí, která by mohla ovlivnit budoucí řešení těchto sporů. Všechny hraniční spory musí být řešeny mezi státy. (Global Security.org. *Commission on the Limits of the Continental Shelf (CLCS)*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-clcs.htm> stav k 24. 1. 2014.)

⁵⁸ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 2.

⁵⁹ Shicun, Wu – Keyuan, Zou (2009). *Maritime Security in the South China Sea: Cooperation and Implications*. In Shicun, Wu – Keyuan, Zou: *Maritime Security in the South China Sea: Regional Implications and International Cooperation*. (Farnham – England: MPG Books Group), s. 4.

námořní oblast Vietnamu však zůstává stále nejasnou. Podobné stanovny musí vydat také Brunei a Malajsie.⁶⁰

Pro vyřešení sporů v Jihočínském moři je nutná právní kodifikace alespoň základních údajů a současných předpokladů, jako např. to, že Spratlyho a Paracelské ostrovy nebudou právně brány jako ostrovy, ale pouze jako skály v moři, což by znamenalo, že se na ně vztahují pouze nároky týkající se 12 námořních mil teritoriálního moře.^{61 62} Drtivá většina veřejně dostupných map Jihočínského moře, kde jsou vyznačeny jednotlivé nároky, jsou zastaralé a zahrnují velké množství dohadů, nejasností apod. To všechno je důsledkem nejednoznačnosti jednání a nároků nárokujících zemí.⁶³

Nárokující státy nemají stejný názor na to, které vody jsou a které nejsou předmětem sporu. Jediným přijatelným základem a zákonem pro námořní nároky v Jihočínském moři musí být mezinárodní právo a UNCLOS. Musí být stanoveno, co je a co není zpochybňováno, čímž nebude moci Čína své nároky pružně měnit. Čína by tak musela objasnit svá tvrzení o nárokováných územích a musela by vzdát své nároky na celou oblast Jihočínského moře. To by znamenalo významný pokrok v řešení sporu. Všechny nárokující státy včetně Číny jsou signatáři úmluvy UNCLOS, což znamená, že jsou tyto státy úmluvou

---

⁶⁰ Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 3.

⁶¹ Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 3.

⁶² Důležité je rozhodnutí, zda je daný objekt v moři ostrov či skála, jelikož ostrov generuje svoji vlastní EEZ a kontinentální šelf, stejně jako pobřeží, ale skála generuje pouze 12 námořních mil teritoriálního moře. Pro definování ostrovů existují dva požadavky, které určují objekt jako ostrov v rámci úmluvy UNCLOS. Za prvé, objekt musí být nad vodou po celou dobu (za odlivu i přílivu). Za druhé, musí být schopen udržet vlastní obyvatelstvo či vlastní ekonomický život. Pokud objekt splňuje první požadavek, ale nespĺňuje druhý, je právně skálou, nikoli ostrovem. Pokud nespĺňuje zcela první požadavek, tzn. je zcela ponořen při přílivu, pak to není ani skála ani ostrov, negeneruje žádné vlastní námořní nároky a nemá nárok na suverenitu. Takovéto ponořené objekty jsou legálně pod kontrolou země, na jejímž kontinentálním šelfu se nacházejí nebo jsou součástí mezinárodního mořského dna, pokud leží mimo jakýkoliv kontinentální šelf. (Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 18-19.)

⁶³ Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 5.

právně vázány a měly by tak zakládat své námořní nároky právě na UNCLOS.⁶⁴

65

2.3.1 Čínou nárokované oblasti

Čína zakládá svůj nárok na ostrovy v Jihočínském moři (jak již bylo výše uvedeno) na historických souvislostech, konkrétně na objevných námořních výpravách.⁶⁶ Dle moderního mezinárodního práva však pouhé objevení nějakého území nezakládá vlastnické právo k tomuto území. Důležité je dle mezinárodního práva spíše trvalé osídlení daného území.⁶⁷

V roce 1947 vydala Republika Čína pod vládou Kuomintangu oficiální mapu s tzv. „eleven-dash line“⁶⁸, která zobrazovala rozsah čínského území dle čínských historických nároků (šlo o tzv. „kuomintangskou mapu“).⁶⁹ Když v roce 1949 vznikla pod vládou Čínské komunistické strany Čínská lidová republika, „eleven-dash line“ byla tehdejším premiérem Čou En-lajem přijata a revidována na „nine-dash line“.⁷⁰ Tato linie uzavírá mnoho klíčových oblastí Jihočínského moře, např. Paracelské ostrovy, Spratlyho ostrovy, ostrov Pratas, Macclesfield

---

⁶⁴ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 4-5.

⁶⁵ UNCLOS dává pobřežním státům právo regulovat ekonomické aktivity jiných států ve svých EEZ. Neposkytuje však pobřežním státům právo regulovat ve svých EEZ vojenské aktivity jiných zemí, mimo svých 12 námořních mil teritoriálních vod, kde tyto pravomoci pobřežní státy mají. Avšak Čína a některé další země (jako např. Severní Korea) interpretují UNCLOS tak, že pobřežní státy mají právo regulovat všechny hospodářské a zahraniční vojenské aktivity v rámci svých EEZ. Čína tak tvrdí, že vojenské aktivity cizích států ve svých EEZ podléhají jejímu schválení. (Parker, William J. – Zenko, Micah (2014). *How to Avoid a Naval War With China*. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/24/how_to_avoid_a_naval_war_with_china stav k 16. 4. 2014.)

⁶⁶ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁶⁷ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 18.

⁶⁸ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 65.

⁶⁹ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁷⁰ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 65.

Bank a další. Od roku 1947 až do roku 1970 žádná země jihovýchodní Asie neprotestovala, ani nezpochybnila platnost „nine-dash line“⁷¹ (dále jen „přerušovaná linie“).⁷² Oblast ohraničená „přerušovanou linií“ není Čínou definována ani jako teritoriální moře, ani jako EEZ.⁷³ V současnosti Čína i nadále vyznačuje tuto „přerušovanou linií“ ve svých oficiálních mapách.⁷⁴

V roce 2009 Čína mapu s „přerušovanou linií“ oficiálně zveřejnila, aby tak podložila své územní nároky na více než 200 námořních mil svých EEZ.⁷⁵ Daniel Russel (Assistant Secretary of State for East Asian and Pacific Affairs) v reakci na toto dění uvedl, že použití „přerušované linie“ ze strany Číny je v rozporu s mezinárodním právem a že čínský vzorec chování v Jihočínském moři odráží postupné úsilí Číny prosazovat kontrolu nad oblastmi uvnitř „přerušované linie“.⁷⁶ Čínské nároky dělají zhruba 80% z celkové plochy Jihočínského moře (tedy z 3 500 000 km²).⁷⁷

Čína se ve svých dokumentech zmiňuje o Spratlyho ostrovech, Paracelských ostrovech, Ostrově Pratas a o Scarborough Shoal jako o Nansha Qundao, Xisha Qundao, Dongsha Qundao, a Huangyan Dao. Všechny tyto ostrovy a útvary, stejně jako všechny další nadmořské a podmořské útvary Jihočínského moře, si Čína nárokuje v rámci „přerušované linie“. Scarborough Shoal si nárokují také Filipíny (viz kapitola 3.6.2).⁷⁸

Čínští historici tvrdí, že ostrovy vyznačené ve zmiňované mapě Kuomintangu, byly místem čínského starověkého rybolovu a obchodních aktivit.

---

⁷¹ Často uváděná také jako „nine-dotted line“.

⁷² Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. CSIS – *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 65.

⁷³ Zdá se, že Peking nedefinoval přesnou povahu tohoto území úmyslně, z legislativního hlediska tak toto právně nedefinované území nabízí mnoho možností (viz „politika strategické nejednoznačnosti“). (Parker, William J. – Zenko, Micah (2014). *How to Avoid a Naval War With China*. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/24/how_to_avoid_a_naval_war_with_china stav k 16. 4. 2014.)

⁷⁴ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁷⁵ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁷⁶ Thayer, Carl (2014). *Tensions Set To Rise In The South China Sea*. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

⁷⁷ Kotani, Tetsuo (2011). *Why China Wants South China Sea*. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2011/07/why-china-wants-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

⁷⁸ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

Čína údajně disponuje záznamy z námořních výprav do Jihočínského moře během dynastií Chan (206–220)⁷⁹, T'ang (618–906) a také dynastie Ming (1403–1433), za jejichž vlády se četnost čínských námořních výprav přes tuto oblast výrazně zvýšila.⁸⁰ Přítomnost Číny v této oblasti byla důsledněji dokumentována od 19. století. V roce 1876 byly Čínou vysloveny první formální nároky ohledně čínské suverenity nad tímto územím, zejména pak nad Spratlyho a Paracelskými ostrovy.⁸¹ Čína tvrdí, že Sino-francouzská úmluva z roku 1887⁸² přiděluje všechny ostrovy v Jihočínském moři Číně. Tato smlouva je však pro současné územní nároky zcela nedostačující. Za prvé, v této smlouvě nebyly všechny dotčené ostrovy vyjmenovány a za druhé, Francie později prohlásila, že tento dokument se vztahoval pouze na severní část Jihočínského moře, konkrétně na Tonkinský záliv.⁸³

V roce 1974 obsadila Čína (při vojenském střetu s Vietnamem, viz kapitola 3.6.1) několik Spratlyho ostrovů a všechny Paracelské ostrovy.⁸⁴ Od roku 1974 až do současnosti má Čína plnou kontrolu nad Paracelskými ostrovy, které považuje za součást své provincie Hainan.⁸⁵ Od roku 1988 má Čína rozmístěna plavidla námořní pěchoty na sedmi ostrovech řetězce Spratlyho ostrovů.⁸⁶ V roce 1992 schválila Čína legislativu, která stanovuje Spratlyho a Paracelské ostrovy za čínské území.⁸⁷ Brunej, Malajsie, Filipíny a Vietnam

---

⁷⁹ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁸⁰ Valencia, Mark J. – Dyke, Jon M. Van – Ludwig, Noel A. (1999). *Sharing the Resources of the South China Sea*. (Hawai: University of Hawai'i Press). S. 20.

⁸¹ Tehdy čínský velvyslanec v Anglii vyslovil žádost o uznání Spratlyho a Paracelských ostrovů za čínské území. (Hong, Nong (2012). *UNCLOS and Ocean Dispute Settlement: Law and Politics in the South China Sea*. (New York: Roudledge), s. 16.)

⁸² Sino-francouzská smlouva z roku 1887 stanovovala pozemní hranici mezi Čínou a Francouzskou Indočínou. Smlouva rozdělovala pobřežní ostrovy v Tonkinském zálivu mezi Čínu a Indočínu. (Kivimaki, Timo (2002). *Introduction*. In Kivimaki, Timo: *War or Peace in the South China Sea?*. (Great Britain: Nordic Institute of Asian Studies), s. 8–9.)

⁸³ Hong, Nong (2012). *UNCLOS and Ocean Dispute Settlement: Law and Politics in the South China Sea*. (New York: Roudledge), s. 16.

⁸⁴ Fravel, M. Taylor (2008). *Strong Borders, Secure Nation: Cooperation and Conflict in China's Territorial Disputes*. (New Jersey: Princeton University Press), s. 67.

⁸⁵ Global Security.org. *Territorial claims in the Spratly and Paracel Islands*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-claims.htm> stav k 10. 4. 2014.

⁸⁶ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 19.

⁸⁷ Odgaard, Liselotte (2001). *Deterrence and Co-operation in the South China Sea*. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436->

zpochybňují a popírají tyto čínské nároky.⁸⁸ Čína považuje veškerá tvrzení o tom, že by snad tyto ostrovy (zejména Spratlyho ostrovy) Číně nepatřily za útok na čínskou suverenitu.⁸⁹

V červnu 2012 oznámila Čína založení nového města (na úrovni prefektury) s názvem Sansha na ostrově Woody Island (Yongxing), největším ostrově v řetězci Paracelských ostrovů. Město Sansha bylo vybudováno jako administrativní, vojenské a správní centrum, které by mělo spravovat Paracelské ostrovy, Spratlyho ostrovy a také Macclesfield Bank.⁹⁰ Do jurisdikce města Sansha by mělo spadat zhruba 770 000 čtverečních mil Jihočínského moře.⁹¹ Vietnam založení správního města ostře odsoudil. Vznik města zvýšil napětí také mezi čínskou a filipínskou vládou. Taktéž USA tuto skutečnost veřejně kritizovaly.⁹²

Čína se rozhodla, že musí začít konkrétně demonstrovat své nároky v Jihočínském moři a tak nově v oblasti zavedla hlídkování námořními plavidly, zvýšila námořní činnost a pracuje na rozšíření a vybudování dalších vojenských zařízení, doků a rozjezdových drah na některých z ostrovů a útesů ve sporných oblastech Jihočínského moře.^{93 94}

[7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbtGI2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728](http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS) stav k 16. 3. 2014.

⁸⁸ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁸⁹ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 22.

⁹⁰ U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> stav k 28. 1. 2014.

⁹¹ Groll, Elias (2012). 5 Flashpoints in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/07/26/5_flashpoints_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.

⁹² The Economist (2012). *The South China Sea: Troubled waters*, dostupné na: <http://www.economist.com/blogs/analects/2012/08/south-china-sea> stav k 10. 4. 2014.

⁹³ STRATFOR Global Intelligence (2009). *U.S., China: Defense Talks and the South China Sea*, dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/us-china-defense-talks-and-south-china-sea> stav k 19. 1. 2014.

⁹⁴ Dle statistik týkajících se mezinárodních rozhodnutí, má strana, která vykonává aktivní kontrolu nad sporným územím často větší šanci na výhru a uplatnění svých nároků. Čína navíc doufá, že díky své aktivnější roli může přesvědčit některé z nárokujících zemí přejít na bilaterální jednání, aby následně společně prozkoumaly a využily plochu Jihočínského moře, než aby se tyto státy staly Číně přímou konkurencí, která drží pospolu. (STRATFOR Global Intelligence (2009). *U.S., China: Defense Talks and the South China Sea*, dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/us-china-defense-talks-and-south-china-sea> stav k 19. 1. 2014.)

3 Čínská lidová republika v Jihočínském moři

3.1 Čínská rostoucí vojenská síla

Čína je jedinou zemí regionu jihovýchodní Asie, která je schopna vojensky prosadit své požadavky v oblasti Jihočínského moře. Čínské vojenské roční výdaje vzrostly za poslední desetiletí více jak čtyřnásobně, z 0,9% HDP se výdaje na zbrojení vyšplhaly na 1,5% (v roce 2009), což představovalo částku 58 mld. amerických dolarů.⁹⁵ V současnosti je Čína druhou zemí světa s největšími výdaji na zbrojení, za rok 2013 vydala Čína na zbrojení 112 mld. dolarů (není však jasné, jaké všechny obranné výdaje tato suma zahrnuje).⁹⁶ Čínská vojenská modernizace předčila Indii v roce 2002 a Japonsko v roce 2008.⁹⁷ ⁹⁸ Národní kongres Komunistické strany Číny v listopadu 2012 uvedl, že země prochází obdobím strategických příležitostí. Tehdy se nově zvolený vůdce Komunistické strany Číny Xi Jinping zaměřil na upevnění silného mezinárodního vojenského postavení Číny. Zaměřil se na námořnictvo, letectvo, armádu a další ozbrojené složky. Zahájil masivní kampaň s cílem celkově zlepšit schopnosti čínských ozbrojených sil.⁹⁹ ¹⁰⁰ Čína v současnosti

---

⁹⁵ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 9-10.

⁹⁶ Vzestup čínských obranných výdajů je hnací silou pro růst vojenských výdajů i v dalších zemích (nejen v regionu jihovýchodní Asie). Výdaje na obranu v Asii se zvedly od roku 2010 o 23%. (Marcus, Jonathan (2014). *Military spending: Balance tipping towards China*. *BBC News*, dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-26054545> stav k 3. 4. 2014.)

⁹⁷ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 11.

⁹⁸ Dle americké analýzy vydané na počátku února 2014 se odhaduje, že čínské výdaje na obranu dosáhnou téměř 160 mld. amerických dolarů v roce 2015. V roce 2013 byly tyto výdaje zhruba 139 mld. dolarů. Celkově lze říci, že výdaje na zbrojení se každý rok zvýší až o 10%. (Thayer, Carl (2014). *Tensions Set To Rise In The South China Sea*. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.)

⁹⁹ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 15.

¹⁰⁰ Dále zavedl přímou kontrolu nad meziresortními orgány, které mají dohlížet na eskalaci vztahů ohledně sporných ostrovů, které si kromě Číny nárokují i jiné země. (Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. *CSIS – Center for Strategic and International*

intenzivně modernizuje svůj vojenský program, cílem této modernizace je dominantní vojenská pozice Číny nejen v Jihočínském moři, ale také v celé Asii.¹⁰¹

Dle SIPRI je Čína nejrychleji rostoucí zemí, co se týká rychlosti zbrojení a následného exportu zbraní. Mezi roky 2008–2012 byla Čína druhým (po Indii) největším importérem zbraní na světě. Import do Číny činil zhruba 6% světových dodávek.¹⁰² V tomtéž období byla Čína na druhém místě v exportu zbraní (po USA). Čínský export představoval zhruba 26% světových dodávek.¹⁰³

Dle zpráv amerického ministerstva obrany z roku 2009 má Čína největší armádu a největší množství ponorek a obojživelných lodí v celé Asii. Tato zpráva uváděla, že Čína vlastní např. okolo 29 torpédoborců, 45 fregat, 28 letadlových lodí střední velikosti, 54 dieselových útočných ponorek, 5 jaderných útočných ponorek a 45 ozbrojených pobřežních plavidel. Z celkového počtu 232 vojenských lodí by jich mělo být 168 ve Východočínském a Jihočínském moři. Od roku 2000 vyrábí Čína několik nových druhů vojenské techniky, jež jsou vysoce konkurenceschopné, jsou jimi např. diesel-elektrické ponorky, torpédoborce typu 052C (vybavené radary a vzdušným obranným systémem).¹⁰⁴ V průběhu posledních dvou desetiletí nasadila Čína čtyři nové třídy ponorek a šest nových tříd torpédoborců.¹⁰⁵ V listopadu 2008 uvedla Čína, že pracuje na výrobě velké letadlové lodi. Západní analytici se domnívají, že k dokončení tohoto projektu nedojde dříve než v roce 2015.¹⁰⁶ Čína dále

---

Studies, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 15.)

¹⁰¹ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 61.

¹⁰² SIPRI.org. *The Top 20 Arms Importers, 2008-2012*, dostupné na: http://www.sipri.org/googlegmaps/2013_of_at_top_20_imp_map.html stav k 26. 2. 2014.

¹⁰³ SIPRI.org. *The Top 20 Arms Exporters, 2008-2012*, dostupné na: http://www.sipri.org/googlegmaps/2013_of_at_top_20_exp_map.html stav k 26. 2. 2014.

¹⁰⁴ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 11–12.

¹⁰⁵ Buszynski, Leszek (2012). *The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalty*. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twg12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 145.

¹⁰⁶ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the*

disponuje novými balistickými střelami dlouhého doletu, řízenými střelami a bojovými letadly Su-27 a Su-30, jež jsou schopna doplnění paliva za letu.¹⁰⁷

Čína je jednou z mála zemí, která vyrábí širokou škálu vojenské techniky (např. malé zbraně hladinových lodí, ponorky, stíhací letouny, balistické střely či jaderné zbraně). Postupně tak dochází k rostoucí soběstačnosti Číny v oblasti zbrojení.¹⁰⁸

Americké zpravodajské služby se domnívají, že dříve než v roce 2015 nebude Čína technologicky schopna být i jen malých vojenských operací daleko za hranicemi teritoriálních vod Číny. Čína však již několikrát předvedla, že je ochotna a schopna použít své vojenské námořní síly k ochraně svého obchodu a dalších národních zájmů i daleko od svých břehů. (V prosinci 2008 poslala Čína dvě ze svých nejmodernějších válečných lodí ze své námořní základny Sanya na ostrově Hainan do Indického oceánu, aby tam chránily čínské lodě před tamějšími piráty, kteří operují zejména v Rudém moři a u somálských břehů.)¹⁰⁹

Čínské námořnictvo má ambice dosáhnout silné operační schopnosti ve vodách otevřeného moře, má proto ambiciózní plány na příštích 15 let. V současnosti dochází k výstavbě flotily hladinových lodí, ponorek, námořních zbraní a senzorů. Během roku 2013 uvedla Čína do provozu 50 nových námořních lodí a stejné množství nových plavidel má v plánu uvést do provozu i v roce 2014. Čína dále započala výstavbu své druhé letadlové lodi velké velikosti, ta by měla zahájit provoz již v roce 2018. Bezpečnostní analytici se domnívají, že Čína plánuje na rok 2020 operovat s válečnou skupinou plavidel

---

South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners (Singapore: ISEAS Publishing), s. 11–12.

¹⁰⁷ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 61.

¹⁰⁸ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 12.

¹⁰⁹ Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 11–12.

v dalekých mořích. Existují také zprávy, že Čína staví hypersonické rakety schopné proniknout do systému protiraketové obrany USA.¹¹⁰

10. ledna 2014 uvedla Čína do provozu novou 5 000 tun vážící hlídkovou loď, která se přidá k pobřežní strážní, jež má základnu na Woody Islandu v řetězci Paracelských ostrovů. V lednu 2014 byla navíc zveřejněna zpráva o tom, že tato nová loď zahájí v Jihočínském moři pravidelné hlídky, aby tak chránila čínské námořní zájmy a případně byla schopna řádné a efektivní reakce při naléhavých incidentech v Jihočínském moři. Dále také Čína vystavěla novou 10 000 tun vážící námořní sledovací loď, která je největší svého druhu na světě (větší než její současný japonský protějšek). Čína se navíc snaží o dostavbu základny pro své válečné lodě na Second Thomas Reef v řetězci Spratlyho ostrovů.¹¹¹

20. ledna 2014 dále opustila čínská námořní flotila svoji základnu na Hainanu a zahájila roční námořní cvičení v Jihočínském moři. Jako první provedla flotila cvičení v okolí Paracelských ostrovů, včetně obojživelných výsadek na každý útes střežený čínským námořnictvem. Následně se flotila plavila dále na jih ke Spratlyho ostrovům. V dalších dnech pak oficiálně zopakoval mluvčí čínského ministra zahraničí nespornou svrchovanost Číny nad James Shoal v řetězci Spratlyho ostrovů.¹¹²

Jak již bylo výše uvedeno, Čína je velice rychle rozvíjející se zemí světa, jež má výsadní postavení v asijském regionu. Čína má čím dál tím větší vojensko-politický dosah a tato její síla vyvolává (nejen) vzhledem k situaci v Jihočínském moři mezinárodní obavy. Čína má velké námořní loďstvo a celkově dostatečně velké vojenské síly k jejich reálnému použití. Čína má pravděpodobně v úmyslu využít řetězce čínských základen vystavěných na některých ze Spratlyho a Paracelských ostrovů k ovládnutí celého prostoru Jihočínského moře armádou.¹¹³ Pokud by se tyto domněnky ukázaly jako

---

¹¹⁰ Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

¹¹¹ Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

¹¹² Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

¹¹³ Spratlyho a Paracelské ostrovy mohou být použity jako letecké a námořní základny pro zpravodajské či průzkumné aktivity a jako základní body pro uplatnění se v hlubších částech

pravdivé, bude Čína v pozici ovládnutí životně důležitých námořních tras a vzdušného prostoru Jihočínského moře.¹¹⁴

Čína na počátku nového tisíciletí zřídila moderní základnu na jednom z neobydlených Spratlyho ostrovů. Základna má téměř 2 km², součástí základny je mimo jiné také betonová přistávací dráha. Zprávy z roku 2002 ukazují, že Číňané na ostrově budují hangáry, které mají být schopny pojmout až 30 letadel.¹¹⁵

Na základně na Woody Islandu je 350 m dlouhá přistávací dráha, dále jsou zde doky, menší elektrárny, ropné nádrže, bunkry, munice a sklady zbraní. Základna na Woody Island se tak zdá být jakýmsi opěrným bodem pro podporu útočných operací na Spratlyho ostrovy. Signální stanice je umístěna na Rocky Islandu, který je nejvyšším bodem v oblasti a tak poskytuje dobré pokrytí signálem v celé severní části Jihočínského moře (Rocky Island je na sever od Woody Islandu).¹¹⁶

Čína má dále radar typu J-17C na Fiery Cross Reef (Spratlyho ostrovy), tento radar zabezpečuje včasné varování. Radar je údajně užíván ke sledování vietnamské letecké činnosti v dosahu 150 námořních mil.¹¹⁷

Ostatní nárokové státy nepředstavují pro Čínu jakoukoliv vojenskou výzvu. Navíc asijská krize z let 1997–1998 zapříčinila u mnoha států jihovýchodní Asie omezení vojenských programů či jejich modernizace. Čína byla v porovnání s ostatními státy asijského regionu touto finanční krizí

Jihočínského moře. (Kotani, Tetsuo (2011). *Why China Wants South China Sea*. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2011/07/why-china-wants-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.)

¹¹⁴ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 61.

¹¹⁵ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 61.

¹¹⁶ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 61.

¹¹⁷ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 62.

zasažena podstatně méně a tak modernizace čínské armády mohla pokračovat dále.¹¹⁸

V současnosti v důsledku stále zvyšujícího se zbrojení Číny, dochází u okolních států (které mají obavy z nejhorsšího scénáře, tedy vojenského konfliktu s Čínou) k obnovení snah o navyšování svých vojenských kapacit. Většina států Jihočínského moře se tak pokouší o modernizaci svých námořních sil a zaměřují se na rozvoj odstrašující síly a síly schopné zapojit se do vojenských operací na moři.¹¹⁹ Obranné rozpočty zemí jihovýchodní Asie se za poslední desetiletí zvýšily zhruba o třetinu.¹²⁰ Většina států se navíc snaží svoji vojenskou sílu podpořit bilaterálními obrannými dohodami s USA.^{121 122}

Bezpečnostní rizika v Jihočínském moři jsou nejen reálná, ale dokonce rostoucí. I omezený vojenský konflikt v této oblasti by mohl mít důsledky nejen pro zúčastněné státy, ale také pro státy celé asijské oblasti, které jsou závislé na obchodu a dovozu surovin přes Jihočínské moře. Takovýto konflikt by mohl narušit důležité námořní komunikační kanály procházející Jihočínským mořem. Vážnější konfrontace s Čínou by pak mohla být politickou překážkou pro regionální hospodářskou spolupráci.¹²³

---

¹¹⁸ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 62.

¹¹⁹ Odgaard, Liselotte (2001). *Deterrence and Co-operation in the South China Sea*. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

¹²⁰ Kaplan, Robert D. (2011). *The South China Sea Is the Future of Conflict*. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/08/15/the_south_china_sea_is_the_future_of_conflict stav k 16. 4. 2014.

¹²¹ Odgaard, Liselotte (2001). *Deterrence and Co-operation in the South China Sea*. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

¹²² Hlavními zeměmi v americké síti vojenských dohod o spolupráci jsou: Singapur, Filipíny, Thajsko a Vietnam. (Odgaard, Liselotte (2001). *Deterrence and Co-operation in the South China Sea*. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.)

¹²³ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite*

Čína uklidňuje okolní země, že její vojenský růst je „mírumilovný“ a má za úkol pouze posílit čínskou kontrolu nad stávající svrchovaností a územními nároky.¹²⁴ Avšak právě čínské územní nároky jsou zde problematické.

3.1.1 Bílá kniha obrany

Bílá kniha obrany (dále jen „Bílá kniha“) je vydávána jednou za dva roky Informační kanceláří Státní rady Čínské lidové republiky. Poslední Bílá kniha z dubna roku 2013 (v pořadí již osmá) s podtitulem „The Diversified Employment of China's Armed Forces“ se liší od předchozích Bílých knih v tom, že o něco více poodhalila vojenskou strukturu čínských jednotek s konkrétními čísly vojáků, zbraní a dalších vojenských systémů.¹²⁵

Čína začala Bílou knihu zveřejňovat v souladu s mezinárodní praxí a to až v roce 1998 kvůli transparentnosti svého zbrojení. Cílem zveřejnění Bílé knihy tak bylo splnění mezinárodních požadavků týkajících se stupně transparentnosti čínského obranného programu. Číně šlo tedy o to, nezkomplikovat svůj vztah s mezinárodním společenstvím. Na rozdíl od západních obranných dokumentů, které se zaměřují více na detail, ani tato čínská Bílá kniha přílišné detaily nezveřejňuje a odhaluje pouze specifické (nepříliš vypovídající) údaje týkající se výdajů, zbrojní výroby apod. Transparentnost je v těchto záležitostech stále nedostatečnou, přestože v průběhu několika posledních let došlo k postupnému zlepšení.¹²⁶

V Bílé knize je uvedeno, že v současné době dochází k posilování, modernizaci a zvyšování profesionalizace čínských ozbrojených sil. Je zde patrný důraz na rozšiřování vojenských schopností a na provozní dosah jak sil pozemních, tak také námořnictva a vzdušných sil. Dále je zde uváděna snaha o zvýšení investic do domácího výzkumu, vývoje a inovací čínského obranného

---

Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 62.

¹²⁴ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 72.

¹²⁵ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 15–16.

¹²⁶ Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.

průmyslu. V Bílé knize jsou dále uvedeny úkoly ozbrojených sil, jako např. ochrana hranic a čínského pobřeží, teritoriální letecká bezpečnost, ochrana národních námořních práv a zájmů, ochrana národních bezpečnostních zájmů ve vnějším prostoru a také ochrana čínského kybernetického prostoru.^{127 128}

Bílá kniha obsahuje specifika modernizace čínské armády, námořnictva, letectva, dělostřelectva a policie, všechny tyto složky jsou rychle reorganizovány a modernizovány prostřednictvím špičkových technologií a školení. Čínská policie a milice nově dobře koordinují své aktivity s armádou. Bílá kniha podtrhuje obranu národní suverenity a územní celistvosti a považuje tyto oblasti za klíčový úkol čínských ozbrojených sil. Čína je rozhodnuta přijmout veškerá nezbytná opatření k ochraně své státní svrchovanosti a územní celistvosti.¹²⁹ Bílá kniha potvrzuje pro Čínu tři (stále trvajících) hrozby, proti kterým budou aktivně použity čínské ozbrojené síly, jde o hrozbu terorismu, separatismu a extremismu.¹³⁰

Dle Bílé knihy odmítá Čína jakoukoliv formu hegemonismu nebo mocenské politiky a zasahování do vnitřních záležitostí jiných zemí. Čína nebude dle Bílé knihy nikdy usilovat o hegemonii nebo se chovat hegemonním způsobem a ani se nebude pokoušet o svoji vojenskou expanzi. Čína (údajně dle Bílé knihy) prosazuje novou bezpečnostní koncepci představovanou vzájemnou důvěrou, vzájemným prospěchem, rovností, koordinací a sleduje

---

¹²⁷ Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.

¹²⁸ Lidová osvobozená armáda (People's Liberation Army – dále jen „PLA“) má dle Bílé knihy mimo jiné také zajišťovat (v případě potřeby) bezpečnost čínským státním příslušníkům v zahraničí. Dále je v Bílé knize zmínka o tom, jak Čína plní své závazky ohledně světového míru a bezpečnosti a jak přispívá k mezinárodnímu mírovému úsilí. (Gupta, Arvind (2013). *China's Defence White Paper 2013: Lessons for India. Institute for Defence Studies and Analyses*, dostupné na: http://www.idsa.in/idsacomments/ChinasDefenceWhitePaper2013LessonsforIndia_agupta_250_413 stav k 13. 2. 2014.) Bílá kniha dále popisuje společná vojenská cvičení a školení se zahraničními ozbrojenými silami, účast čínských ozbrojených sil na mezinárodní pomoci a záchranách při katastrofách či účast Číny na mírových operacích OSN. (Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.)

¹²⁹ Gupta, Arvind (2013). *China's Defence White Paper 2013: Lessons for India. Institute for Defence Studies and Analyses*, dostupné na: http://www.idsa.in/idsacomments/ChinasDefenceWhitePaper2013LessonsforIndia_agupta_250_413 stav k 13. 2. 2014.

¹³⁰ Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.

komplexní zabezpečení (společnou bezpečnost a kooperativní bezpečnost). Dle Bílé knihy je strategickým úkolem Číny, modernizovat své síly jako silnou záruku pro budoucí čínský mírový vývoj. Bílá kniha uvádí, že Čína chce vybudovat silnou národní obranu, silné ozbrojené složky, které budou úměrné k čínskému mezinárodnímu postavení a zabezpečí čínské bezpečnostní a rozvojové zájmy.¹³¹ ¹³² Reorganizace ozbrojených složek Číny má pomoci odradit konkurenční země od provokativních kroků, které by mohly narušovat suverenitu, bezpečnost a územní celistvost Číny.¹³³ Dle Bílé knihy musí čínská armáda poskytnout bezpečnostní záruky a strategickou podporu pro národní vývoj, v důsledku čehož přispěje k udržení světového míru a ke stabilitě v asijském regionu.¹³⁴

Čína chce rozšiřovat svoji „komplexní národní sílu“, ta představuje všechny prvky státní moci, včetně ekonomické způsobilosti, vojenské síly a diplomacie. Čínští odborníci předvídají expanzi této komplexní národní síly, jež bude sloužit strategickým cílům Číny. Mezi tyto strategické cíle patří: udržení Čínské komunistické strany, udržení hospodářského růstu a rozvoje, zachování domácí politické stability, národní suverenity, územní celistvosti a zajištění postavení Číny jako velmoci. Čínští vůdci zdůrazňují ekonomická a vojenská kritéria. Tato kritéria v sobě zahrnují schopnost úspěšně udržet ekonomický růst, zvýšení kvality života občanů (kvůli občanské podpoře Komunistické strany Číny, jejíž schopnost udržení se u moci je založena na ekonomické prosperitě země), významnou modernizaci armády, dosažení schopnosti bojovat a vyhrát potenciální regionální konflikty (včetně těch týkajících se Tchajvanu), ochranu mořských komunikačních linií, obranu územních nároků

---

¹³¹ Gupta, Arvind (2013). China's Defence White Paper 2013: Lessons for India. *Institute for Defence Studies and Analyses*, dostupné na: http://www.idsa.in/idsacomments/ChinasDefenceWhitePaper2013LessonsforIndia_agupta_250413 stav k 13. 2. 2014.

¹³² Posílené vojenské síly mají plnit nové požadavky Číny ohledně národních rozvojových a bezpečnostních strategií. Čína chce vybudovat systém moderních ozbrojených sil, posílit vojenské strategické vedení a diverzifikovat způsoby uplatnění čínských ozbrojených sil. (Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. CSIS – *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 16.)

¹³³ Xinhua – English.news.cn (2013). *China issues national defense white paper*, dostupné na: http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-04/16/c_132312449.htm stav k 14. 2. 2014.

¹³⁴ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. CSIS – *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 17.

v Jihočínském a Východočínském moři a obranu západních hranic. Prohlášení čínských vůdců ukazují, že dle čínského názoru jsou rozvoj a modernizace armády důležité pro to, aby mohla Čína dosáhnout statutu jakési „vyšší moci“.¹³⁵

Čínská oficiální prohlášení vydávaná v průběhu nedávných konfliktních situací (viz níže), jako např. námořní vojenské rozepře s vietnamskými rybáři či filipínskými plavidly, ukazují, že Čína sama sebe vidí jako „utlačovanou“ zemi, která musí reagovat na hrozby okolních regionálních států, které by mohly ohrožit čínské národní zájmy.¹³⁶

Z dokumentu lze dále vyčíst, že bezpečnostní rizika čínských zámořských zájmů jsou na vzestupu.¹³⁷ Do budoucna navíc Čína počítá s možnostmi zvyšujícího se napětí s USA a s Japonskem.¹³⁸ Čína v Bílé knize zdůrazňuje své znepokojení vývojem v asijsko-tichomořském regionu, zejména rolí USA v této oblasti. Čína identifikuje toto americké dění jako potenciální hrozbu pro čínské ambice.¹³⁹ Čína vidí USA jako dominantního globálního a regionálního aktéra s největším potenciálem podpořit či narušit vzestup Číny. Čína se obává, že ji budou regionální státy vnímat jako hrozbu a budou se navzájem posilovat vytvářením regionálních koalic, popřípadě utvořením strategického partnerství s USA, což by mohlo být pro Čínu nepříjemné.¹⁴⁰

Čína pokračuje ve vypracovávání vojenských opatření, aby tak zabránila intervenci třetích stran, zejména USA, do Čínou nárokovaných oblastí (nejen)

---

¹³⁵ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 17.

¹³⁶ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 17.

¹³⁷ Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.

¹³⁸ Gupta, Arvind (2013). China's Defence White Paper 2013: Lessons for India. *Institute for Defence Studies and Analyses*, dostupné na: http://www.idsa.in/idsacomments/ChinasDefenceWhitePaper2013LessonsforIndia_agupta_250413 stav k 13. 2. 2014.

¹³⁹ Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na: <http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html> stav k 13. 2. 2014.

¹⁴⁰ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 17.

v Jihočínském moři. Čínským řešením tohoto problému je vytrvalé úsilí s cílem rozvoje schopnosti útoku na dlouhé vzdálenosti s možností nasadit vojenské síly, které by mohly působit i v západním Pacifiku.¹⁴¹

Pokud nedojde k větší transparentnosti čínských vojenských schopností a strategických rozhodování, budou mezinárodní obavy z čínského jednání, podpořené čínskou armádní modernizací, stále zesilovat.¹⁴²

3.1.2 Jaderná strategie

Čína se jako člen Rady bezpečnosti OSN a signatář Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, dále jen „NPT“) oficiálně zavázala k jadernému odzbrojení. V současnosti Čína prosazuje (dle jejích slov) otevřenou, transparentní a odpovědnou jadernou politiku. Drží se politiky neužití jaderných zbraní jako první a to kdykoliv a za jakýchkoliv okolností. Čína učinila jednoznačný závazek, že za žádných okolností nepoužije, ani nebude hrozit použitím jaderných zbraní proti státům, které nevlastní jaderné zbraně ani proti státům, které jaderné zbraně vlastní. Čína se dále zavázala, že nikdy nenasadí jaderné zbraně na území jiného státu, dále se také zavázala ke zdrženlivosti ve vývoji jaderných zbraní. Čína odmítla, že by se mohla někdy jakýmkoliv způsobem zúčastnit závodů v jaderném zbrojení. Dále prohlásila, že omezí své jaderné kapacity na minimální úroveň, tedy na úroveň adekvátní pro svoji národní bezpečnost. Odborníci však mají na čínská prohlášení, strategie a doktríny mnoho odlišných názorů, nejsou si jisti, do jaké míry se budou skutečné čínské strategie a doktríny shodovat s Čínou deklarovanými strategiemi a doktrínami.¹⁴³

Čínská námořní expanze je založena na jaderném rozměru. Čína v současnosti staví nukleárně poháněné ponorky nové generace vyzbrojené

---

¹⁴¹ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 18.

¹⁴² Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 17.

¹⁴³ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 69.

jadernými hlavicemi. Tyto ponorky mají základnu v Sanya na ostrově Hainan. První ponorky nové generace byly poprvé spatřeny u Hainanu již v roce 2008.¹⁴⁴

Očekává se, že čínské námořnictvo dosáhne počáteční operační schopnosti do konce roku 2014. Čínský „Sea-based nuclear program“ jaderného odstrašení by měl pokrýt plochu zhruba 4 000 námořních mil a poskytnout tak dostatečně velkou plochu pro zaměření cílů na severoamerickém západním pobřeží.¹⁴⁵

Jaderné odstrašení bude zajištěno prostřednictvím jaderných ponorek typu 094 třídy Jin, které ponosou jaderné balistické střely. Tři z těchto ponorek jsou plánovány do aktivního provozu. Ponorky 094 třídy Jin jsou schopny odpalovat rakety do vzdálenosti zhruba 8 700 námořních mil¹⁴⁶ (unesou 12 až 16 raket), což pokrývá Aljašku, Guan v západním Pacifiku a další americké základny v asijsko-pacifickém regionu, včetně těch v Japonsku¹⁴⁷ a také většinu kontinentálních USA.¹⁴⁸ ¹⁴⁹ Z Jihočínského moře by tyto ponorky mohly svými balistickými střelami pokrýt téměř celé pevninské území USA.¹⁵⁰

Jihočínské moře tak pro Čínu představuje silný prostředek pro realizaci strategie jaderného odstrašení.¹⁵¹ Jak již bylo výše uvedeno, Čína má základnu

---

¹⁴⁴ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁴⁵ Panda, Ankit (2013). Credible Chinese Undersea Nuclear Deterrent is Imminent. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/11/credible-chinese-undersea-nuclear-deterrent-is-imminent/> stav k 14. 3. 2014.

¹⁴⁶ Balistické střely o něco starších ponorek typu JL-2 byly schopny zasáhnout cíle ve vzdálenosti 7 400 km. (Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.)

¹⁴⁷ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁴⁸ Panda, Ankit (2013). Credible Chinese Undersea Nuclear Deterrent is Imminent. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/11/credible-chinese-undersea-nuclear-deterrent-is-imminent/> stav k 14. 3. 2014.

¹⁴⁹ Již v letech 2002–2004 měla Čína dvě jaderné útočné ponorky druhé generace typu 093 a první ponorku typu 094 s jadernými balistickými střelami. (Fisher, Richard (2009). The Implications of China's Naval Modernization for the United States. *International Assessment and Strategy Center*, dostupné na: http://www.strategycenter.net/research/pubID.199/pub_detail.asp stav k 14. 3. 2014.)

¹⁵⁰ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁵¹ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

pro jaderné ponorky v Sanya na ostrově Hainan. Tato základna umožňuje Číně širokou podporu svých ponorkových operací v Jihočínském moři. Na rozdíl od Východočínského moře či Žlutého moře je Jihočínské moře dostatečně vzdáleno od velmi schopných základen jihokorejského a japonského námořnictva, stejně jako od amerických sil umístěných v těchto zemích. Jihočínské moře dává, ve srovnání s více omezenými vodami bezprostředně na východ od Číny, čínským ponorkám značný manévrovací prostor. Dále na rozdíl od Východočínského moře, Jihočínské moře nabízí více přístupových bodů k oceánu. Jihočínské moře tak může nabídnout poměrně bezpečný operační prostor pro čínské námořnictvo.¹⁵²

Během posledních let vybuďovala Čína arzenál zhruba 140 jaderných balistických střel, které jsou ukryty v silech nebo jsou namontovány na speciálních nosných raketách, které jsou ukryty na pevnině. Donedávna mohly některé čínské střely zasáhnout své cíle na vzdálenost maximálně 13 000 km. Nové čínské střely, které jsou již testovány, zasáhnou cíle v rozsahu nejméně 14 000 km.¹⁵³

V roce 2012 uvedla Čína, že dále vyvíjí své technologie, aby byla schopna umístit na své mezikontinentální balistické střely více jaderných hlavic, z nichž každá může mít jiný cíl (stejně jako to mají USA a Rusko). To by mohlo výrazně zvýšit počet čínských operačních jaderných zbraní a pomoci tak překonat jakýkoliv protiraketový obranný systém.¹⁵⁴

Čína dosáhla jaderné triády (je schopna jaderného pozemního, vzdušného i námořního útoku). Tento vybudovaný jaderný arzenál má mít odstrašující účinek primárně proti jiným jaderným mocnostem (např. USA, Indii, Rusku),¹⁵⁵ avšak může sehrát svoji roli také ve sporu o Jihočínské moře.

---

¹⁵² STRATFOR Global Intelligence (2013). *China's Evolving Nuclear Capability*, dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=42f2ddf0-f021-432e-b6ad-8cd827886005%40sessionmgr4004&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=bth&AN=94053502> stav k 14. 3. 2014.

¹⁵³ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁵⁴ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁵⁵ STRATFOR Global Intelligence (2013). *China's Evolving Nuclear Capability*, dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=42f2ddf0-f021-432e-b6ad->

3.2 Čínská námořní strategie

Původní čínská námořní strategie byla postavena na třech základních misích, které měly vést k rozvoji čínských námořních schopností a posílení Číny jako námořní mocnosti. První mise měla zabránit Tchaj-wanu ve vyhlášení nezávislosti a dále měla odradit USA od možnosti nasazení jejich námořních sil v případě, že by došlo mezi Čínou a Tchaj-wanem ke střetu. Tato mise se stala pro tehdejší čínskou námořní strategii charakteristickou. Druhá mise měla za úkol chránit Čínu a rozšířit její obchodní cesty a dodávky energie. Zhruba 80% ropného dovozu do Číny bylo z Indického oceánu přes úžinu Malacca. Tato mise se stala důležitou poté, co se Čína roku 1993 stává čistým dovozcem ropy. Třetím úkolem bylo zasadit druhý námořní úder USA. Tento námořní úkol měl sloužit jako konečný prostředek proti USA (v Tchaj-wanské i jiných krizích).¹⁵⁶

Tato strategie byla během posledních dvou desetiletí inovována a její aspekty byly pozměněny tak, aby lépe odpovídaly současnému dění. Prioritou nové čínské vojenské strategie je vlastnit moře, které by Číně posloužilo jako prostředek k jadernému odstrašení. Čína tak má, z výše uvedených důvodů (viz kapitola 3.1.2), o Jihočínské moře velký zájem. Čína považuje Jihočínské moře za nedílnou součást své jaderné (podmořské – ponorkové) strategie. V současnosti jsou primárními čínskými misemi: 1) zajištění námořního přístupu k Tchaj-wanu, 2) provádění operací v západním Pacifiku, 3) ochrana čínských námořních komunikačních linií a 4) zablokování „nepřátelských“ komunikačních linií.¹⁵⁷

Čína potřebuje pro své námořní jednotky a pro jejich ochranu proti námořním i leteckým útokům vhodné útočiště. Jen málo míst podél Číny může poskytnout útočiště pro čínské námořnictvo a navíc mu poskytnout přístup k otevřenému moři. Jedním z takovýchto míst je Žluté moře, kde má Čína svojí

8cd827886005%40sessionmgr4004&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=bth&AN=94053502 stav k 14. 3. 2014.

¹⁵⁶ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twg12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 145.

¹⁵⁷ Kotani, Tetsuo (2011). Why China Wants South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2011/07/why-china-wants-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

ponorkovou základnu na Xiaopingdao blízko Dalian. Další strategické místo je Hainan a polouzavřený prostor Jihočínského moře, jenž je výhodně blízko k úžině Malacca a mořským cestám do Indického oceánu.¹⁵⁸

Čína vystavěla v Sanya na ostrově Hainan podzemní základny, kde je možné ukrýt i letadlové lodě a jejich doprovodná plavidla. Na ostrově Hainan byla dále zbudována podmořská ponorková základna, kde mohou být ukotveny čínské moderní jaderné ponorky.¹⁵⁹ Výstavba námořní a ponorkové základny v Sanya na ostrově Hainan započala v roce 2004.¹⁶⁰ Tato ponorková základna disponuje demagnetizačním zařízením pro ponorky. Demagnetizace se provádí před nasazením ponorek, dochází při ní k odstranění zbytkového magnetického pole kovu ponorek.¹⁶¹ Tyto ponorky je pak mnohem obtížnější odhalit a to jak jinými ponorkami, tak i hladinovými loděmi.¹⁶² Tímto demagnetizačním zařízením disponuje základna od roku 2005.¹⁶³ Dle analytiků byla Čína první zemí, která disponovala demagnetizačním zařízením pro ponorky.¹⁶⁴ Hainan se stal významnou čínskou námořní základnou.¹⁶⁵ Základna na Hainanu je v blízkosti hlubokých vod Jihočínského moře a umožňuje rozšíření čínské strategické přítomnosti ve vodách Jihočínského moře, navíc umožňuje větším čínským ponorkám pohotovější činnost ve sporných vodách této oblasti.¹⁶⁶

---

¹⁵⁸ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 146.

¹⁵⁹ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 146.

¹⁶⁰ Fisher, Richard (2009). The Implications of China's Naval Modernization for the United States. *International Assessment and Strategy Center*, dostupné na: http://www.strategycenter.net/research/pubID.199/pub_detail.asp stav k 14. 3. 2014.

¹⁶¹ Kristensen, Hans (2008). New Chinese SSBN Deploys to Hainan Island. *FAS Strategic Security Blog*, dostupné na: <http://blogs.fas.org/security/2008/04/new-chinese-ssbn-deploys-to-hainan-island-naval-base/> stav k 15. 3. 2014.

¹⁶² Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁶³ Kristensen, Hans (2008). New Chinese SSBN Deploys to Hainan Island. *FAS Strategic Security Blog*, dostupné na: <http://blogs.fas.org/security/2008/04/new-chinese-ssbn-deploys-to-hainan-island-naval-base/> stav k 15. 3. 2014.

¹⁶⁴ Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo> stav k 14. 3. 2014.

¹⁶⁵ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 146.

¹⁶⁶ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 42.

Paracelské ostrovy, které si Čína nárokuje, by mohly hrát do budoucna důležitou roli při poskytování leteckého krytí a ochrany moře v okolí Hainanu.¹⁶⁷

Dále potřebuje Čína zajištění přístupu k otevřenému moři, k tomu potřebuje kontrolu nad Spratlyho ostrovy nebo alespoň možnost zabránit vnějším silám zasahovat do čínských námořních činností v oblasti (včetně úžiny Malacca). Z toho důvodu navrhoval v roce 2009 bývalý zástupce čínského generálního náčelníka Zhang Li vystavění letiště a přístavu na Mischief Reef (ve Spratlyho ostrovech), který je ve Filipínami nárokovaných vodách, nicméně v současné době je obsazen Čínou, která o něj vede s Filipínami dlouholeté spory (viz kapitola 3.6.2). Důvodem této výstavby mělo být zajištění letecké kontroly a čínské suverenity v oblasti Jihočínského moře a podpora čínských rybářských lodí v oblasti.¹⁶⁸

V roce 2012 Čína oficiálně schválila zřízení pravidelného systému hlídek (se základnou na ostrově Woody Island v řetězci Paracelských ostrovů), které budou chránit čínské námořní zájmy v oblasti Jihočínského moře. Zatím však není zcela jasné, kdy mají hlídky svoji činnost zahájit.¹⁶⁹

3.3 Čínská rybolovná omezení

Boj ohledně rybolovu přispívá významnou měrou k vyhrocení sporů v Jihočínském moři. V minulosti se rybářská plavidla okolních států pravidelně pohybovala dovnitř a ven překrývajícími se zón, ale současná zvýšená frekvence incidentů takovýto pohyb silně omezila. 63 vietnamských rybářských lodí s posádkami čítající dohromady 725 lidí bylo v Jihočínském moři od roku 2005 obsazeno Číňany. Za jejich následné propuštění byly požadovány horentní sumy. V jednom z incidentů, který získal velkou publicitu ve Vietnamu, obsadila čínská loď v březnu 2010 v oblasti okolo Paracelských ostrovů vietnamskou rybářskou loď se 12 členy. Vietnamské ministerstvo zahraničních

---

¹⁶⁷ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 146.

¹⁶⁸ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 146.

¹⁶⁹ AsiaOne ASIA (2014). *China to start regular patrols from Hainan in South China Sea*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-start-regular-patrols-hainan-south-china-sea> stav k 23. 1. 2014.

věcí oficiálně hlasitě odsoudilo takovéto čínské jednání. Čína následně na rok zakázala rybolov v oblasti okolo Paracelských ostrovů pro všechny jiné než čínské rybářské lodě. K takovému ročnímu zákazu došlo prvně již v červnu roku 1999. Vietnam v roce 2010 proti tomuto zákazu hlasitě protestoval. Čína v reakci na to vytvořila jakési rybářské hlídky, které byly ve skutečnosti hlídkami vojenskými a měly dohlížet na dodržování čínského zákazu. Čína dále oznámila plánované zesílení námořních a leteckých sil v oblasti na 16 letadel a 350 lodí do roku 2015. Tyto síly by měly sledovat námořní dopravu, kontrolovat zahraniční plavidla operující v těchto vodách, provádět průzkumnou činnost a chránit čínskou národní bezpečnost.¹⁷⁰

Od 1. ledna 2014 je v platnosti směrnice vydaná čínskou provincií Hainan, podle které musejí všechna cizí rybářská plavidla žádat o povolení ke vstupu do oblasti, která má zhruba 2 mil. km² (z celkové rozlohy 3,5 mil. km² Jihočínského moře), aniž by byla přesně definována hranice této oblasti. Tato oblast představuje značnou část Jihočínského moře a část této oblasti si nárokují Filipíny, Vietnam, Malajsie, Brunej či Tchaj-wan.¹⁷¹

Tato nová regulační směrnice nahradila předchozí podobné směrnice z let 2004, 1998 a 1993.¹⁷² Čínský mluvčí ministerstva zahraničí Hua Chunying řekl, že jako námořní národ má Čína právo na takovouto regulaci pro zachování a řízení mořských biologických zdrojů v oblasti. Dále uvedl, že podle mezinárodních zákonů, univerzální praxe a vnitrostátních právních předpisů má čínská vláda právo a povinnost řídit biologické i nebiologické zdroje na příslušných ostrovech, útesech a obecně v čínských vodách.¹⁷³

Mluvčí amerického ministerstva Jen Psaki tvrdí, že nová čínská omezující opatření jsou v rozporu s úsilím o mnohostranné vyřešení sporů v Jihočínském moři. „Jde o provokativní a potenciálně nebezpečný čin“, uvedl Psaki. Čína nenabídla žádné adekvátní vysvětlení, jímž by odůvodnila tyto

---

¹⁷⁰ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 143–144.

¹⁷¹ AsiaOne ASIA (2014). *China defends South China Sea fishing rule*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-defends-south-china-sea-fishing-rule> stav k 22. 1. 2014.

¹⁷² AsiaOne ASIA (2014). *China defends South China Sea fishing rule*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-defends-south-china-sea-fishing-rule> stav k 22. 1. 2014.

¹⁷³ Global Security.org. *South China Sea*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea.htm> stav k 24. 1. 2014.

rozsáhlé námořní zákazy. Toto dění nebylo podloženo žádnými mezinárodními normami či mezinárodním právem.¹⁷⁴ Jen Psaki dále uvedl, že tento krok povede ke zvýšení napětí v Jihočínském moři a vzroste počet vzájemných malých střetů.¹⁷⁵

Povolení pro vstup do této oblasti musí být získáno na příslušných úřadech v rámci Státní rady Čínské lidové republiky. Čínské právo umožňuje jako postih konfiskaci odlovu a rybolovného zařízení a udělení pokuty až do výše 500 000 yuanů, což je 83 000 amerických dolarů. Čína dále uvedla, že na schválení tohoto zákona se podepsaly také v minulosti uskutečněné závažné přestupky ze strany zahraničních rybářských plavidel, a proto se Čína rozhodla ochránit tímto způsobem své námořní zájmy. Podobná opatření zavedla Čína také ve Žlutém moři a ve Východočínském moři.¹⁷⁶ Vietnamští rybáři tvrdí, že budou tyto nové předpisy ignorovat.¹⁷⁷

Filipínská vláda se nechala slyšet, že poskytne v případě potřeby eskortní plavidla pro filipínské rybáře. Filipíny v lednu 2014 uvedly, že plavidla Hainanu vplouvají do EEZ Filipín, kde mají Filipíny svrchovaná práva na prozkoumávání a využití přírodních zdrojů na základě úmluvy UNCLOS.¹⁷⁸

Jak stoupá poptávka po mořských biologických zdrojích (rybách apod.) a jejich „zásoby“ jsou v pobřežních vodách postupně vyčerpávány, dochází k rybářským sporům v Jihočínském moři čím dál tím častěji.¹⁷⁹ V roce 2005 se rybolovný úlovek v Jihočínském moři pohyboval okolo 26% z celkového mořského světového úlovku. V roce 2005 se v Jihočínském moři pohybovalo na 79 000 registrovaných rybářských plavidel, včetně rybářských plavidel vzdálených vod.¹⁸⁰

---

¹⁷⁴ Global Security.org. *South China Sea*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea.htm> stav k 24. 1. 2014.

¹⁷⁵ Global Security.org. *South China Sea – Chinese Fishing Restrictions*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea-fishing.htm> stav k 25. 1. 2014.

¹⁷⁶ Global Security.org. *South China Sea – Chinese Fishing Restrictions*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea-fishing.htm> stav k 25. 1. 2014.

¹⁷⁷ Global Security.org. *South China Sea*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea.htm> stav k 24. 1. 2014.

¹⁷⁸ South China Morning Post (2014). *Philippines to defy Beijing's South China Sea fishing rule, defence chief says*, dostupné na: <http://www.scmp.com/news/asia/article/1407482/philippines-defy-beijings-south-china-sea-fishing-rule-defence-chief-says> stav k 25. 1. 2014.

¹⁷⁹ Buszynski, Leszek (2012). *The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry*. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twg12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 144.

¹⁸⁰ Global Security.org. *South China Sea – Chinese Fishing Restrictions*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/south-china-sea-fishing.htm> stav k 25. 1. 2014.

3.4 Vyhlášení ADIZ ve Východočínském moři

Čína vyhlásila v listopadu 2013 nad Východočínským mořem (včetně oblastí sporných ostrovů a oblastí ovládaných Japonskem i oblastí pravidelně užívaných americkou armádou¹⁸¹) „Identifikační zónu protivzdušné obrany“ (Air Defence Identification Zone, dále jen „ADIZ“). Čína vyžaduje, aby zahraniční letadla deklarovala své záměry a udržovala v této oblasti komunikaci s čínskými orgány nebo budou čelit nspecifikovaným mimořádným obranným opatřením. Vznik této zóny vyvolal mezinárodní rozruch.¹⁸²

Při tiskové konferenci v Manile v lednu 2014 vyjádřil americký státník John Kerry odpor ke zřízení ADIZ ve Východočínském moři a varoval před vznikem nových ADIZ v oblasti Jihočínského moře. USA vyslovily oficiálně hluboké znepokojení nad vznikem ADIZ ve Východočínském moři. Ministr zahraničí USA prohlásil, že USA neuznávají a nepřijímají tuto ADIZ. Dle jeho slov neměla být zóna vytvořena a Čína by se měla zdržet podobných jednostranných opatření jinde v regionu a to zejména v Jihočínském moři. Vznik této zóny byl široce kritizován nejen USA, ale také tamními regionálními aktéry. Po zřízení ADIZ ve Východočínském moři se Čína zavázala do budoucna k zavedení dalších ADIZ. Oblasti nových ADIZ nebyly Čínou specifikovány, nicméně panují velké obavy ze zřízení ADIZ v Jihočínském moři.¹⁸³ Čína uvedla, že jako suverénní země má všechna zákonná práva, aby mohla přijmout veškerá opatření, včetně zřízení ADIZ, k ochraně národní bezpečnosti v reakci na situaci týkající se letecké bezpečnosti.¹⁸⁴

Japonský deník Asahi Shimbun 31. ledna 2014 zveřejnil, že návrh na zřízení ADIZ v Jihočínském moři byl vypracován a vládě předložen již v květnu

---

¹⁸¹ Carlson, Benjamin (2014). China is playing chicken with the US military in the South China Sea. *Global Post*, dostupné na: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/asia-pacific/china/140127/china-US-military-confrontation-south-china-sea-chicken> stav k 26. 2. 2014.

¹⁸² AsiaOne ASIA (2014). *China defends South China Sea fishing rule*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-defends-south-china-sea-fishing-rule> stav k 22. 1. 2014.

¹⁸³ Keck, Zachary (2013). US Warns China Against a South China Sea ADIZ. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/12/us-warns-china-against-a-south-china-sea-adiz/> stav k 20. 1. 2014.

¹⁸⁴ Global Security.org (2014). *China dismisses ADIZ reports, optimistic about South China Sea situation*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/china/2014/china-140202-xinhua01.htm> stav k 24. 1. 2014.

2013. Tento návrh měl údajně zahrnovat i řetězec Paracelských ostrovů a některé další ostrovy v Jihočínském moři. Ihned poté, co byla tato zpráva publikována, byla čínským ministerstvem zahraničí oficiálně popřena. Mluvčí ministerstva prohlásil, že Čína necítí potřebu zřízení ADIZ nad Jihočínským mořem, jelikož necítí bezpečnostní hrozbu ze vzdušného prostoru zemí ASEAN.¹⁸⁵

3.5 Čínský koncept společného rozvoje zdrojů

Čína se již řadu let zdráhá uzavřít závaznou dohodu o Jihočínském moři, namísto toho se zaměřuje spíše na bilaterální rozhovory a návrhy na společný (bilaterální) průzkum zdrojů s některou z nárokujících zemí. Jakákoliv mezinárodní rozhodčí řízení či vícestranná řešení¹⁸⁶ by vždy znamenala, že Čína ztratí nějakou část nárokovaného území, proto je Čína spíše než na vyřešení celého sporu zaměřena na směřování sporu do bilaterální roviny.¹⁸⁷

Řadu let uplatňovaný koncept společného rozvoje zdrojů byl poprvé navržen během éry čínského socialisty Deng Xiaopinga (1978–1994) s myšlenkou zrušení územních sporů ve prospěch prosazování společného rozvoje zdrojů. Tato strategie byla poprvé použita v územním sporu s Japonskem ve Východočínském moři, kdy Čína v roce 1979 oficiálně navrhla koncept společného rozvoje zdrojů přilehlých k oblasti Diaoyu/Senkaku Islands. Když Čína v 80. letech započala diplomatické vztahy se zeměmi jihovýchodní Asie, začala dělat podobné návrhy ohledně Spratlyho ostrovů v Jihočínském moři. Celá strategie je však závislá na čínském přesvědčení, že dotyčná území náleží Číně. Z čínského pohledu je ukončení územních sporů to, že Peking

---

¹⁸⁵ Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

¹⁸⁶ Čína odmítá řešení teritoriálních sporů v Jihočínském moři prostřednictvím Mezinárodního soudního dvora (ICJ) nebo prostřednictvím Mezinárodního tribunálu pro mořské právo (ITLOS). Čína je proti jakémukoliv mnohostrannému jednání o teritoriálních sporech v této oblasti. (Raději by jednala prostřednictvím svých bilaterálních mechanismů a aplikovala tak svůj vliv na menší a slabší strany sporu.) (Glaser, Bonnie (2012). Trouble in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.)

¹⁸⁷ STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

umožní nárokujícím stranám, aby se zapojily do průzkumných aktivit v potenciálně energeticky bohatých („čínských“) oblastech a tím zároveň upevní v těchto oblastech svoji přítomnost a posílí tak své územní nároky v očích mezinárodního společenství. Společný průzkum taktéž nabízí příležitost pro Čínu udržet nárokující země rozdělené, aby prostřednictvím spolupráce s Čínou upřednostnily naplnění svých individuálních ekonomických zájmů. Tyto bilaterální (případně maximálně trilaterální) dohody jsou často v rozporu se zájmy ostatních nárokujících států, to pomáhá Číně v separaci jednotlivých nárokujících zemí.¹⁸⁸ Tato dvoustranná strategie tedy usnadňuje Číně izolaci ostatních států a také ulehčuje Číně jednání při principu jeden na jednoho. Tato bilaterální jednání navíc narušují schopnost ASEANu společně jednat ohledně přístupu ke sporům v této oblasti.¹⁸⁹

Nejnovější napětí vzniká v důsledku „soutěže“ ohledně energií a potenciálních zdrojů v této oblasti. Pro Vietnam dělají příjmy z ropy (a rybolovu) v Jihočínském moři více než 30% HDP. Taktéž Filipíny vidí v Jihočínském moři silný potenciál pro získání energií a nerostných zdrojů potřebných k uspokojení svých národních potřeb. Tyto země se staly velmi ambiciózními v jejich úsilí ohledně průzkumu Jihočínského moře a Čína vidí v těchto aktivních zemích příležitost k rozšíření svého společného průzkumného přístupu.¹⁹⁰ Zatím však odmítá diskutovat o společném vývoji zdrojů v bezprostřední blízkosti oblasti Paracelských ostrovů a také na mořském dně v oblastech, které jsou nárokujícími státy považovány za sporné.¹⁹¹

Čína komplikuje jednostranné geologické zkoumání sporných oblastí jinými nárokujícími státy. Dává jasně najevo, že jakýkoliv budoucí průzkum bez čínského zapojení by mohl mít dalekosáhlé následky. Z obavy z jednostranného

---

¹⁸⁸ STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

¹⁸⁹ Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 22.

¹⁹⁰ STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

¹⁹¹ Poling, Gregory B. (2013). *The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute*. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf stav k 23. 1. 2014. S. 5.

využití či zkoumání zdrojů rozšiřuje Čína své vojenské aktivity v Jihočínském moři. Čína si ponechává možnost užití vojenské síly či uskutečnění menší vojenské akce. Čína vidí výhrůžky či dokonce účast v krátkodobém vojenském střetu jako způsob, jak posílit své územní nároky.¹⁹²

3.6 Konflikty

3.6.1 Ozbrojené konflikty mezi ČLR a Vietnamem

Čína byla první zemí, která se ve sporu o Jihočínské moře uchýlila k použití síly.¹⁹³ S Vietnamem se Čína střetla vojensky několikrát. Vietnam zakládá své teritoriální nároky na vietnamské historii a principu kontinentálního šelfu. Vietnam následoval čínského příkladu a použil historické důkazy, aby své teritoriální nároky v oblasti Jihočínského moře podpořil. V roce 1930 prohlásila Francie Spratlyho a Paracelské ostrovy za součást své tehdejší kolonie Vietnamu. Vietnam si od té doby silně nárokuje Paracelské ostrovy a 20 ze Spratlyho ostrovů, které tehdy obsadil.¹⁹⁴

Od 19. století uplatňovala své nároky na Paracelské (Xisha) a Spratlyho ostrovy (Nansha) také Čína. Během druhé světové války byly ostrovy nárokovány také Japonci. Jak již bylo výše uvedeno, čínská „kuomintangská mapa“ s vyznačenou „přerušovanou linií“ z roku 1947 oba tyto řetězce ostrovů označovala za čínské území. V květnu roku 1996 vydala Čína prohlášení o základní linii teritoriálního moře, která stanovila rovný základ pro většinu čínského pobřeží, včetně Paracelských ostrovů. V červnu 1996 protestoval Vietnam proti čínským teritoriálním nárokům na půdě OSN. Čínské nároky nebyly mezinárodně uznány a USA proti těmto nárokům v roce 1996 také oficiálně protestovaly.¹⁹⁵

---

¹⁹² STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

¹⁹³ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 151.

¹⁹⁴ Global Security.org. *Paracel (Xisha) Islands – 1974*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/paracel.htm> stav k 26. 1. 2014.

¹⁹⁵ Global Security.org. *Paracel (Xisha) Islands – 1974*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/paracel.htm> stav k 26. 1. 2014.

K prvnímu střetu mezi oběma zeměmi došlo v roce 1974, kdy čínští vojáci vyhnali jihovietnamské síly z Paracelských ostrovů. Tento střed byl pravděpodobně urychlen oficiálně stanovenými vietnamskými nároky (ze září 1973) na Spratlyho ostrovy. Saigon tehdy konsolidoval pravomoci nad 11 ze Spratlyho ostrovů do svého právního systému a následně poslal stovky vojáků na vybrané ostrovy z řetězce Spratlyho ostrovů, zejména na Namyit Island. Čtyři měsíce po oficiálním „připojení“ tohoto území k Vietnamu, obvinila Čína Vietnam ze svévolného porušení čínské územní celistvosti a suverenity a oficiálně potvrdila své nároky nad všemi ostrovy a zdroji v Jihočínském moři. Následně na počátku ledna 1974 pohrozil Peking vojenskou akcí Saigonu, pokud své síly ze Spratlyho ostrovů nestáhne. Vietnamské síly staženy nebyly.¹⁹⁶

V době od 11. do 15. ledna 1974 ovládly čínské síly oblast Paracelských ostrovů a vyvěsily vlajky na několika ostrovech v západní skupině ostrovů Crescent Group v řetězci Paracelských ostrovů, které byly lehce bráněny vojsky Vietnamu. V odezvě na toto jednání vietnamské námořní jednotky posílily svoji vojenskou přítomnost na Paracelských ostrovech. Čína reagovala vysláním dalších námořních jednotek do této oblasti. Během následujících čtyř dní se vietnamské námořní jednotky, působící na pěti hlavních ostrovech v Crescent Group, stávaly čím dál více nepřátelskými vůči čínským plavidlům v oblasti. Nakonec se vietnamské fregaty opakovaně pokoušely silou vyhnat čínská plavidla z oblasti. 19. ledna obsadila čínská armáda Duncan Island a donutila vietnamské jednotky, aby se stáhly. Tato šarvátka poměrně rychle vyeskalovala v námořní bitvu. Jihovietnamské lodě zahájily palbu na čínská plavidla v oblasti. Během přestřelky došlo k potopení jedné vietnamské lodi a poškození dalších tří plavidel. Čínské lodě byly poškozeny jen lehce. Den po námořní potyčce vyslala Čína letadly od oblasti další vojáky. Vietnamské síly byly brzy překonány a Čína zajistila celý řetězec Paracelských ostrovů. Čínské rybářské lodě v oblasti měly posloužit jako návnada, která měla přilákat vietnamské námořní lodě k čínskému námořnictvu. Čína čekala, že Vietnam souboj ještě před eskalací vzdá, byla tak vietnamskou reakcí překvapena, jelikož čínskou strategií

---

¹⁹⁶ Global Security.org. *Paracel (Xisha) Islands – 1974*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/paracel.htm> stav k 26. 1. 2014.

byl spíše politický boj a vojenskou bitvu ve skutečnosti neplánovala.¹⁹⁷ Od roku 1974 Čína přebírá plnou kontrolu nad zhruba 40 Paracelskými ostrovy.¹⁹⁸

Podruhé se v Jihočínském moři střetly čínské a vietnamské námořní síly v roce 1988, když se Čína pokusila o okupaci Fiery Cross Reef (Yung Shu Jiao) v řetězci Spratlyho ostrovů. Tehdy Čína potopila tři vietnamské lodě a zabila při tom 72 lidí.¹⁹⁹ K oběma těmto střetům došlo, aniž by se do celé situace zapojily nějaké další nárokové státy. ASEAN byl po incidentu z roku 1988 zděšen a rozhořčen, naopak USA spor tehdy nijak neřešily.²⁰⁰

V roce 1994 dochází mezi oběma zeměmi k další již menší ozbrojené konfrontaci a to ve vietnamských mezinárodně uznávaných vodách nedaleko vietnamských průzkumných ropných vrtů, kdy Čína nesouhlasila s vietnamskými vrty.²⁰¹

Od roku 2010 došlo k významnému zvýšení počtu incidentů v celém Jihočínském moři, ty zahrnovaly obtěžování průzkumných plavidel, přerušování průzkumných kabelů, opakovaná zatýkání rybářů apod. a to vše ze strany čínských námořních sil.²⁰² V současnosti Čína i nadále obtěžuje průzkumná plavidla vietnamských ropných společností, které hledají ložiska ropy a zemního plynu v EEZ Vietnamu.²⁰³ 26. května 2011 odřízly dvě čínské námořní lodě průzkumné kabely vietnamské průzkumné lodi hledající ropu a zemní plyn a to ve vietnamské EEZ, asi 120 km od jižního vietnamského pobřeží.²⁰⁴ V roce 2011 obvinila oficiálně Hanoi Čínu z vědomého a opakovaného poškozování

¹⁹⁷ Global Security.org. *Paracel (Xisha) Islands – 1974*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/paracel.htm> stav k 26. 1. 2014.

¹⁹⁸ AsiaOne ASIA (2014). *China to start regular patrols from Hainan in South China Sea*, dostupné na: <http://news.asiaone.com/news/asia/china-start-regular-patrols-hainan-south-china-sea> stav k 23. 1. 2014.

¹⁹⁹ Rosenberg, David. *Why a South China Sea Website?*. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.

²⁰⁰ Buszynski, Leszek (2012). *The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry*. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 151.

²⁰¹ Global Security.org. *Military Clashes in the South China Sea*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-clash.htm> stav k 10. 4. 2014.

²⁰² Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 43.

²⁰³ Glase, Bonnie S. (2012). *Armed Clash in the South China Sea*. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁰⁴ Buszynski, Leszek (2012). *The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry*. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 141.

průzkumných kabelů vietnamských průzkumných plavidel.²⁰⁵ Čínské ministerstvo zahraničních věcí tuto záležitost komentovalo jako zcela normální námořní dozor v čínské jurisdikční oblasti.²⁰⁶

3.6.2 Ozbrojené konflikty mezi ČLR a Filipínami

Potenciálním rizikem ozbrojeného konfliktu se vyznačuje již řadu let trvající spor mezi Čínou a Filipínami o Mischief Reef (v řetězci Spratlyho ostrovů), což je kruhový útes ležící zhruba 135 mil od filipínského pobřeží, který spadá do oblasti nárokové filipínskou vládou jako EEZ. Konfliktní potenciál mezi oběma státy se výrazně zvýšil na počátku dubna roku 1995, kdy čínské lodě zakotvily na čtyřech místech u Mischief Reef. Čína následně prohlásila, že má v plánu v oblasti vystavět obydlí pro čínské rybáře, působící v oblasti (viz kapitola 3.6.2). Filipíny považovaly toto čínské chování za pokus o podstoupení filipínského území Číně, jež si již dlouhou dobu dělá na Spratlyho ostrovy teritoriální nároky.²⁰⁷

Po několika letech relativního klidu riziko vyhrocení se vzájemného sporu opět vzrostlo ke konci roku 1998, tehdy se Čína pokusila o rozšíření a rozsáhlou modernizaci svého stávajícího zařízení na Spratlyho ostrovech. Konflikt z tohoto roku je označován jako „Mischief Reef Incident II“. V listopadu 1998 dorazilo k Mischief Reef sedm čínských námořních a podpůrných lodí, posádka lodí měla za úkol vystavět na Mischief Reef nové vícepodlažní budovy pro zde sloužící čínský vojenský personál. Zatímco čínští úředníci prohlašovali, že renovace byla zapotřebí kvůli zhoršující se struktuře původních budov (kvůli povětrnostním podmínkám v oblasti), Filipíny toto dění považovaly za jakousi plíživou invazi do svých vod. Filipíny byly toho názoru, že Čína zaujala strategii

---

²⁰⁵ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁰⁶ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 141.

²⁰⁷ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 60.

zaměřenou na konsolidaci své politiky a vojenského postavení v této oblasti na úkor Filipín.²⁰⁸

Napětí mezi oběma státy pokračovalo i po roce 1999. Na začátku tohoto roku byl vzájemný spor charakterizován horkou rétorikou a přelety filipínských letadel nad čínskými stavbami. Došlo také ke dvěma incidentům na moři, kdy filipínské námořnictvo stíhalo a následně potopilo čínské rybářské lodě, které neoprávněně operovaly ve vodách EEZ Filipín. V květnu 1999 údajně dvě čínské námořní lodě namířily své zbraně na filipínské lodě zakotvené v přístavech na Filipínách.²⁰⁹

V roce 2011 bylo na Filipínách hlášeno sedm mimořádných událostí týkajících se čínského obtěžování. V jednom z případů, 2. března 2011, obtěžovala dvě čínská průzkumná plavidla filipínskou průzkumnou loď hledající ropu a to ve filipínské oblasti, 250 km západně od Palawanu. Tato plocha byla následně kontrolována filipínskými vzdušnými silami. 5 dubna podala Manila formální protest u OSN, dále požadovala, aby ji ASEAN podpořil společným postojem v této otázce. Číňané reagovali o několik dní později, formálně obvinili Filipíny z vpádu do čínských vod. Následně Čína rozmístila v této oblasti námořní hlídková plavidla (Haixun 31) a vrtulníky. V reakci na toto dění vyslaly Filipíny námořní loď (Rajah Humabon), aby tak potvrdily oblast za zónu svého vlivu. V červnu 2011 oznámila kancelář filipínského prezidenta, že tato oblast Jihočínského moře bude nově označována jako „West Phillipine Sea“.²¹⁰ Dále Filipíny vyhlásily program námořní expanze, který měl posílit omezenou filipínskou námořní přítomnost v oblasti.²¹¹

V okamžiku, kdy se Filipíny pokusily zvýšit vlastní soběstačnost na ropné produkci, začaly mít s Čínou podobné problémy jako Vietnam (viz kapitola

---

²⁰⁸ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 60.

²⁰⁹ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 60.

²¹⁰ Termín „West Phillipine Sea“ již přijala a užívá jej např. H. Clintonová. (The Economist (2012). *The South China Sea: Troubled waters*, dostupné na: <http://www.economist.com/blogs/analects/2012/08/south-china-sea> stav k 10. 4. 2014.)

²¹¹ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalty. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 142.

3.6.1). Filipíny v roce 2012 uvedly, že mají v úmyslu nabídnout zahraničním investorům k podpisu 15 smluv týkajících se geologického průzkumů na další roky, zejména průzkumu filipínské pobřežní oblasti u ostrova Palawan, kterou si Čína rovněž nárokuje.²¹² Ke konfliktům dochází zejména ve sporné oblasti ostrova Reed Bank, který se nachází 80 námořních mil od Palawanu. Průzkumné filipínské lodě operující v okolí Reed Bank jsou čínskými plavidly stále více obtěžovány.^{213 214}

Přes čínské námitky k filipínskému a vietnamskému jednání, naplánovaly obě země mnoho projektů, ve spolupráci se zahraničními firmami, na průzkum oblastí Jihočínského moře ohledně ložisek zemního plynu a ropy.²¹⁵

Napětí mezi Filipínami a Čínou v posledních letech vzrostlo a Peking se nezdělá použít vůči Filipínám čím dál tím více asertivní politiku.²¹⁶ Na počátku roku 2012 muselo filipínské námořnictvo čelit čínské lodi, která se snažila o Scarborough Shoal²¹⁷ nedaleko filipínského pobřeží (asi 200 km) a filipínského hlavního města Manily.²¹⁸ V dubnu 2012 objevily dále filipínské námořní úřady několik čínských rybářských plavidel kotvících u Scarborough Shoal a také u

---

²¹² Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 141–142.

²¹³ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²¹⁴ Ve snaze prosadit svůj územní požadavek nad tímto ostrovem, začala v červnu 2012 filipínská vláda oficiálně označovat tento ostrov jako Recto Bank. A to na počest filipínskému nacionalistickému politikovi 20. století Claro M. Rectovi. (Groll, Elias (2012). 5 Flashpoints in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/07/26/5_flashpoints_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.)

²¹⁵ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 142.

²¹⁶ Channel NewsAsia (2013). *US warns China against imposing South China Sea air zone*, dostupné na: <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/us-warns-china-against/925548.html> stav k 23. 1. 2014.

²¹⁷ Scarborough Shoal je nárokovaný Filipínami, Čínou a také Tchaj-wanem. Je považován za jednu z nejhojnějších rybářských oblastí v Jihočínském moři. (Groll, Elias (2012). 5 Flashpoints in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/07/26/5_flashpoints_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.); Scarborough Shoal leží více než 500 mil od nejbližší čínské provincie. (Carlson, Benjamin (2014). China is playing chicken with the US military in the South China Sea. *Global Post*, dostupné na: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/asia-pacific/china/140127/china-US-military-confrontation-south-china-sea-chicken> stav k 26. 2. 2014.)

²¹⁸ South China Morning Post (2014). *Philippines to defy Beijing's South China Sea fishing rule, defence chief says*, dostupné na: <http://www.scmp.com/news/asia/article/1407482/philippines-defy-beijings-south-china-sea-fishing-rule-defence-chief-says> stav k 25. 1. 2014.

filipínských břehů. Následně se filipínské námořnictvo pokusilo zatknout posádky čínských lodí, ty byly obviněny z pytláctví a nezákonného rybolovu. Tehdy však zasáhly dvě čínské hlídkové lodě a filipínskému zatčení zabránily.²¹⁹ Filipíny v reakci na toto dění nasadily v dané oblasti námořní lodě v doprovodu polovojenských plavidel (k ochraně svého území). V reakci na filipínskou činnost zvýšila i Čína počet svých plavidel v oblasti. V důsledku toho dochází ke zvýšení napětí mezi oběma zeměmi.²²⁰ Do 24. května bylo na sporném území fyzicky přítomno 79 čínských plavidel, včetně 5 námořních bojových plavidel a jejich vlajkových lodí. V druhé polovině roku začali představitelé obou zemí pracovat na deeskalaci konfliktu. Je však otázkou, zda budou mít obě země takovéto snahy i při případných dalších konfliktech.²²¹

Od roku 2012 je Scarborough Shoal kontrolován čínskými námořními plavidly.²²² Začátkem roku 2013 podala Manila Mezinárodnímu tribunálu pro mořské právo (The International Tribunal for the Law of the Sea – ITLOS) oznámení na Čínu za napadení Scarborough Shoal.^{223 224}

---

²¹⁹ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 42.

²²⁰ Peking v reakci na zvýšení filipínské přítomnosti kolem Scarborough Shoal započal také s ekonomickým nátlakem, např. stanovil zákaz dovozu tropického ovoce z Filipín. Tento zákaz byl oficiálně odůvodněn tím, že ovoce je napadení škůdci. Filipínská ekonomika utrpěla nemalé škody, jelikož Filipíny vyvážely třetinu svých banánových plodin, dále pak papáju, ananas, mango, kokosové ořechy a další ovoce do Číny. Následně byly zrušeny také turistické chartrové lety čínských cestovních kanceláří na Filipíny z důvodu, že bezpečnost čínských turistů by zde mohla být z důvodu anti-čínských demonstrací ohrožena. (Glaser, Bonnie (2012). *Trouble in the South China Sea. Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 14. 4. 2014).

²²¹ Lowther, Adam – Geis, John – Yannakogeorgos, Panayotis – Dacus, Chad (2013). *Chinese-US Relations: Moving Toward Greater Cooperation or Conflict?. SSQ – Strategic Studies Quarterly* 7 (4), s. 37.

²²² Žádná země včetně USA veřejně neodsoudila výše uvedené čínské jednání, čímž došlo k vytvoření nebezpečného precedentu pro budoucí jednání v oblasti. (Glaser, Bonnie (2012). *Trouble in the South China Sea. Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.)

²²³ Channel NewAsia (2013). *US warns China against imposing South China Sea air zone*, dostupné na: <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/us-warns-china-against/925548.html> stav k 23. 1. 2014.

²²⁴ V lednu 2014 se při své návštěvě Manily nechal John Kerry slyšet, že USA jsou odhodlány s Filipínami spolupracovat a spoluřešit jejich nejpalčivější bezpečnostní výzvy. Filipíny a USA spolu sjednaly pevnou a trvalou rámcovou dohodu, která má pomoci posílit obrannou spolupráci a to i prostřednictvím zvýšené přítomnosti na Filipínách. Smlouva by měla umožnit přítomnost více amerických vojáků, letadel a lodí na Filipínách, kde byla poslední americká základna uzavřena v roce 1992. (Channel NewAsia (2013). *US warns China against imposing South China Sea air zone*, dostupné na: <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/us-warns-china-against/925548.html> stav k 23. 1. 2014.)

17. ledna 2014 byly v médiích zveřejněny fotografie leteckého průzkumu pořízené nad Ayungin Shoal (v řetězci Spratlyho ostrovů) ze srpna 2013. Fotografie prokázaly přítomnost čínských námořních jednotek, válečných lodí, fregat a plavidel pobřežní stráže v této oblasti. Čínská vojenská přítomnost v této oblasti by mohla být součástí obnoveného úsilí o odstranění filipínské vojenské přítomnosti z Ayungin Shoal a z celého řetězce Spratlyho ostrovů. 4. února 2014 vyzval filipínský prezident Benigno Aquino v rozhovoru pro The New York Times mezinárodní společenství, aby podpořilo filipínské odolávání vůči čínským nárokům a asertivním akcím v Jihočínském moři.²²⁵

Čína své „agresivní“ jednání vůči Filipínám a Vietnamu obhajuje jako reakci na vnímané okolní hrozby pro čínské národní zájmy, někdy uvádí jednání některých nárokových zemí jako provokaci zaměřenou proti Číně.^{226 227}

3.7 ČLR – ASEAN

V roce 1991 zahájily Čína a ASEAN oficiální vzájemný dialog. Od té doby se pravidelně konají summity ASEAN-Čína na úrovni vedoucích představitelů zemí. Tyto summity mají určovat směr vývoje vzájemných vztahů. Od roku 1991 se takovýchto summitů uskutečnilo již 16, ten poslední se konal v říjnu 2013.²²⁸

V roce 2003 došlo na 7. summitu ASEAN-Čína, na Bali v Indonésii, k podpisu „Společného prohlášení ASEAN-Čína strategického partnerství pro mír a prosperitu“ (Joint Declaration on ASEAN-China Strategic Partnership for

---

²²⁵ Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

²²⁶ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 72.

²²⁷ Dle Andrewa Scobelleho jde v případě sporu o Jihočínské moře o tzv. „slow intensity conflict“. Slow intensity conflict znamená možnost vojenského střetu mezi ozbrojenými silami různých zemí. V takovémto konfliktu bojují především malé jednotky v menších občasných potyčkách. Slow intensity conflict zahrnuje taktéž využití diplomatických a ekonomických tlaků a propagandy. Eskalace takového konfliktu je zpravidla pomalá a postupná. Žádná ze stran sporu nemá zájem na vypuknutí války. (H-Net Discussion Networks (2000). *Slow-Intensity Conflict in the South China Sea* by Andrew Scobell, dostupné na: <http://h-net.msu.edu/cgi-bin/logbrowse.pl?trx=vx&list=h-diplo&month=0008&week=c&msg=gNJYcaNXn/4emZbRjCnMWA&user=&pw=> stav k 10. 4. 2014.)

²²⁸ ASEAN-China Centre (2014). *ASEAN-China Relations*, dostupné na: http://www.asean-china-center.org/english/2010-06/23/c_13365143.htm stav k 29. 3. 2014.

Peace and Prosperity). Na 8. summitu pak došlo k přijetí akčního plánu na období 2005 až 2010 pro implementaci tohoto Společného prohlášení.^{229 230}

V současnosti ASEAN a Čína i nadále pokračují v prohlubování vzájemného strategického partnerství v oblasti zejména politické a bezpečnostní spolupráce a to v rámci pravidelných dialogů a konzultací na vysoké úrovni.²³¹

Členské státy ASEAN vyjádřily své obavy ohledně nejnovějšího vývoje v Jihočínském moři. Znovu potvrdily tzv. „6 principů ASEAN“ pro Jihočínské moře (viz kapitola 3.7.1) a důležitost zachování míru a stability, námořní bezpečnosti, svobody plavby a přeletů nad Jihočínským mořem. ASEAN se domnívá, že by spory měly být řešeny mírovými prostředky v souladu s mezinárodním právem a že všechny strany sporu by se měly zdržet realizace neuvážených akcí v této oblasti. Čína v souvislosti s ASEAN kritikou oficiálně prohlásila, že z její strany nedochází v oblasti Jihočínského moře k žádným aktům provokace.²³²

Je zřejmé, že čínská jednostranná opatření, která mění status quo a ohrožují stabilitu regionu jihovýchodní Asie, porušují práva pobřežních okolních států vyplývající z mezinárodního práva i UNCLOS, např. ohrožují svobodu plavby, přeletů a jsou v rozporu s ASEAN-Čína deklarací o chování stran v Jihočínském moři.²³³

3.7.1 Regionální kodex chování v Jihočínském moři

Od roku 2000 bylo na konzultačních setkáních mezi ASEAN a Čínou jednáno o vzniku „Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři“ (dále jen

---

²²⁹ Association of Southeast Asia Nations. *ASEAN-CHINA Dialogue Relations*, dostupné na: <http://www.asean.org/news/item/asean-china-dialogue-relations> stav k 29. 3. 2014.

²³⁰ Obě strany se dohodly na spolupráci v 11 prioritních oblastech, těmi jsou: zemědělství, informační a komunikační technologie, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj říční pánve Mekongu, rozvoj investic, rozvoj energetiky, dopravy, kultury, zdravotnictví, cestovního ruchu a životního prostředí. (Association of Southeast Asia Nations. *ASEAN-CHINA Dialogue Relations*, dostupné na: <http://www.asean.org/news/item/asean-china-dialogue-relations> stav k 29. 3. 2014.)

²³¹ Association of Southeast Asia Nations. *ASEAN-CHINA Dialogue Relations*, dostupné na: <http://www.asean.org/news/item/asean-china-dialogue-relations> stav k 29. 3. 2014.

²³² Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

²³³ Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/> stav k 26. 2. 2014.

„kodex chování“). Obě strany oficiálně potvrdily svoji touhu mít soubor obecných pokynů pro správu Jihočínského moře (ne však pro řešení sporů v Jihočínském moři). Pokyny měly být zaměřeny také na rozvoj dobrého sousedství a přátelské vztahy mezi státy ASEAN a Čínou. Obě strany se dále shodly na tom, že budování regionální důvěry, např. prostřednictvím konzultací vojenských odborníků, by mělo být součástí kodexu chování. Jedním z potenciálních souborů pravidel měla být rovněž kooperativní činnosti, jako např. ochrana životního prostředí v oblasti Jihočínského moře, mořský vědecký výzkum, bezpečnost plavby, vzájemná komunikace apod. Obě strany dále souhlasily s tím, že součástí by měla být také určitá omezení ohledně použití ozbrojené síly a hrozby silou vůči civilním plavidlům a rybářským lodím.²³⁴

Podepsání tohoto dokumentu podmiňovala Čína omezením americké angažovanosti v Jihočínském moři. Členské státy ASEAN však chtěly tento prostor ponechat přístupný pro vojenská cvičení a to i pro ta zahraniční (včetně amerických cvičení). Čína navíc ignorovala výzvy ASEANu o omezení stavebních prací ve sporných oblastech.²³⁵

Ačkoliv Čína v roce 2000 uvedla, že je připravena dohodnout se na kodexu chování, na každém zasedání mezi ASEAN a Čínou přibývaly další a další sporné body.²³⁶ Nakonec bylo dohodnuto, že kodex chování se bude zaměřovat pouze na kooperativní činnosti v nekontroverzních, technických oblastech. Kodex chování tak nebude tvořit základní rysy mezinárodní vztahů států Jihočínského moře. Obě strany se vyslovily proti použití síly

---

²³⁴ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGI2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

²³⁵ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGI2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

²³⁶ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGI2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

v Jihočínském moři, nicméně žádné snahy o odstranění možnosti případného vojenského nasazení v této oblasti uskutečněny nebyly.²³⁷

Čína a ASEAN podepsaly v roce 2002 „Deklaraci o chování v Jihočínském moři“. Tento dokument měl napomoci posílení příznivých podmínek pro poklidné a trvalé řešení sporů mezi nárokujícími zeměmi.²³⁸ ASEAN a Čína v tomto dokumentu potvrdily závazek k mezinárodnímu právu, včetně UNCLOS a ke svobodě plavby. Obě strany se dohodly na poklidném řešení svých teritoriálních sporů bez hrozby silou či jejího použití.²³⁹ Tato deklarace však nemá žádné mechanismy řešení sporů a není právně závazná.²⁴⁰ Obě strany se dále shodly na tom, že přijetí oficiálního kodexu chování by mělo podpořit mír a stabilitu v asijské regionu.

20. července 2011 se na setkání, na Bali v Indonésii, shodli vysocí představitelé z Číny a členských zemí ASEANu na řadě pravidel pro „zvládnutí“ sporu ohledně Jihočínského moře. Jejich cílem bylo dočasně zmírnit napětí v této oblasti. Dle oficiálního prohlášení by mohla tato pravidla nakonec vést k vytvoření závazného „Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři“ (na základě neformálních dohod mezi Čínou a zeměmi ASEANu z roku 2002).²⁴¹

Setkání zemí na Bali se uskutečnilo několik měsíců po sérii incidentů mezi Čínou a Vietnamem a Čínou a Filipíny. Setkání v sobě zahrnuje 44. Setkání ministrů ASEAN a 18. ASEAN regionální fórum. Pravidla chování by měla být jakousi platformou (alespoň dočasnou) pro zmírnění napětí mezi

---

²³⁷ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

²³⁸ Shicun, Wu – Keyuan, Zou (2009). *Maritime Security in the South China Sea: Cooperation and Implications*. In Shicun, Wu – Keyuan, Zou: *Maritime Security in the South China Sea: Regional Implications and International Cooperation*. (Farnham – England: MPG Books Group), s. 3.

²³⁹ Tiezzi, Shannon (2014). Why China Isn't Interested in a South China Sea Code of Conduct. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/why-china-isnt-interested-in-a-south-china-sea-code-of-conduct/> stav k 19. 3. 2014.

²⁴⁰ Glaser, Bonnie (2012). Trouble in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.

²⁴¹ STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

nárokuje zeměmi, které nedokáží řešit ani ty nejpálčivější problémy, jako je např. geologický průzkum oblastí či vojensko-bezpečnostní situace.^{242 243}

Hlavními zastánci kodexu chování jsou Filipíny a Vietnam. Filipíny trvají navíc na tom, aby hlavní roli při ustavení kodexu chování v Jihočínském moři měl ASEAN. V červenci 2012 nedošlo na ministerském zasedání ASEANu v Kambodži ke shodě na společném veřejném prohlášení ohledně této problematiky. Rozhodnutí ASEAN ohledně kodexu chování bylo následně odloženo na neurčito.²⁴⁴ V říjnu 2013 se uskutečnil 8. Summit východní Asie, na kterém se sešlo 10 členů ASEAN a dalších 8 zemí, včetně USA, Číny a Japonska. Na summitu došlo k oficiální konzultaci kodexu chování v Jihočínském moři, tato konzultace však byla bezvýsledná. V současnosti tedy není zcela jasné, zda a kdy bude či nebude kodex chování sjednán. Čína v současnosti nikterak výrazný zájem o jeho realizaci nevykazuje.²⁴⁵

V roce 2013 čínský ministr zahraničí Wang Yi oficiálně prohlásil, že důvodem nulového pokroku při jednání o kodexu chování je americké vměšování se do celé situace a především americká snaha podpořit vznik kodexu chování. Čína opakovaně odsoudila americké vměšování se do „regionálních asijských záležitostí“ a americkou účast na zasedáních ASEAN. Čína je toho názoru, že regionálními problémy by se měli zabývat pouze

---

²⁴² STRATFOR Global Intelligence (2011). *South China Sea Deal Fails To Address Underlying Issues*. Dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/south-china-sea-deal-fails-address-underlying-issues> stav k 18. 1. 2014.

²⁴³ 20. července 2012 vydalo ASEAN prohlášení o 6 zásadách v Jihočínském moři (ASEAN's Six-Point Principles on the South China Sea). 1) Plná implementace Deklarace o chování stran v Jihočínském moři, 2) splnění pokynů pro provádění Deklarace o chování stran v Jihočínském moři, 3) brzké uzavření Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři, 4) plné dodržování všeobecně uznávaných zásad mezinárodního práva, včetně UNCLOS, 5) pokračování v sebeovládání a nepoužití síly žádnou ze stran sporu, 6) mírové řešení sporů v souladu s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva, včetně UNCLOS. (Penh, Phnom (2012). ASEAN's Six-Point Principles on the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/aseans-six-point-principles-south-china-sea/p28915> stav k 27. 2. 2014.)

²⁴⁴ Ministerstvo zahraničních věcí. *Zahraněčně-politická orientace: Filipíny*, dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/filipiny/politika/zahranicne_politicka_orientace.html stav k 18. 3. 2014.

²⁴⁵ The Japan Times (2013). *Code of conduct for South China Sea*, dostupné na: http://www.japantimes.co.jp/opinion/2013/11/03/editorials/code-of-conduct-for-south-china-sea/#.Uv993_v3zSg stav k 10. 2. 2014.

regionální aktéři. Čína by tak byla ráda, kdyby došlo k vyloučení USA z regionálních formálních konzultací.²⁴⁶

USA však budou i nadále vyjadřovat svoji podporu kodexu chování a Čína bude i nadále interpretovat tuto americkou aktivitu jako nežádoucí a rušivou. Čína je zemí, která by přijetím kodexu chování ztratila nejvíce. Kodex chování by čínské aktivity ve sporných vodách výrazně omezoval. V současnosti vznikají mezinárodní obavy, že potenciální finální verze kodexu chování bude natolik seškrtnána a oslabena, že její význam bude jen mizivý. Kodex chování by měl potvrdit naprostou svobodu plavby v regionu a také by měl zakazovat provádění vojenských cvičení ve sporných oblastech. A právě vojenská cvičení Čína ve sporných oblastech často uskutečňuje. Pokud by měl kodex chování takovéto aktivity zakazovat, je pravděpodobné, že by se Čína podepsat takovýto dokument i nadále zdráhala.²⁴⁷

Jednání o kodexu chování na půdě ASEANu je komplikované také z toho důvodu, že ne každý členský stát ASEANu²⁴⁸ je zapojen do teritoriální sporů v Jihočínském moři. Takovéto státy pak nemají zájem na tom zaplést se do sporu mezi Čínou a dalšími státy (zvláště když Čína představuje více než 12% celkového obchodu ASEANu). Snahy o vytvoření kodexu chování na půdě ASEAN tak k jeho vytvoření prozatím nevedly.²⁴⁹

---

²⁴⁶ Tiezzi, Shannon (2014). Why China Isn't Interested in a South China Sea Code of Conduct. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/why-china-isnt-interested-in-a-south-china-sea-code-of-conduct/> stav k 19. 3. 2014.

²⁴⁷ Tiezzi, Shannon (2014). Why China Isn't Interested in a South China Sea Code of Conduct. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/why-china-isnt-interested-in-a-south-china-sea-code-of-conduct/> stav k 19. 3. 2014.

²⁴⁸ ASEAN má v současnosti 10 členů: Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam. (Euroskop.cz. ASEAN, dostupné na: <https://www.euroskop.cz/9135/sekce/asean/> stav k 10. 4. 2014.)

²⁴⁹ Tiezzi, Shannon (2014). Why China Isn't Interested in a South China Sea Code of Conduct. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/why-china-isnt-interested-in-a-south-china-sea-code-of-conduct/> stav k 19. 3. 2014.

4 Spojené státy americké

4.1 Americký postoj vůči problematice Jihočínského moře

Americký zájem o Jihočínské moře se začíná zvyšovat od roku 2010.²⁵⁰ Americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová v roce 2010 na regionálním fóru ASEAN na setkání v Hanoi prohlásila, že USA mají národní zájem na svobodě plavby²⁵¹, otevřeném přístupu k asijským námořním přístavům, nerušeném mezinárodním obchodu a dodržování mezinárodního práva v Jihočínském moři.^{252 253} USA tehdy zdůraznily, že nárokové státy by měly sledovat své územní nároky pouze v souladu s UNCLOS (jak již bylo výše uvedeno, čínské nároky jsou založeny na historii a právu prvního objevu).²⁵⁴ Během prvního funkčního období Obamovy administrativy podnikly USA strategické kroky k posílení své přítomnosti ve východní Asii. Tato politika byla

---

²⁵⁰ Základem bezpečnostní strategie USA v jihovýchodní Asii od konce druhé světové války byl tzv. „hub and spoke“, systém formální bilaterálních dohod se čtyřmi zeměmi regionu: Thajskem, Filipíny, Austrálií a Novým Zélandem. Koncem vietnamské války v roce 1975 dochází k výraznému snížení americké vojenské přítomnosti v regionu jihovýchodní Asie. (Ott, Marvin – Ngo, Kenneth (2014). An emergent US security strategy in South Asia. *Rappler.com*, dostupné na: <http://www.rappler.com/world/specials/50325-apb-us-security-strategy-southeast-asia> stav k 18. 3. 2014.)

²⁵¹ USA mají zájem na svobodě plavby a celkově mobility jejich sedmé flotily působící v Jihočínském moři. (Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 41.); John Kerry uvedl, že svoboda plavby a přeletu v oblasti Jihočínského moře je pilířem bezpečnosti v Pacifiku. (Carpenter, Ted Galen (2013). Obama's Dangerous South China Sea. *The National Interest*, dostupné na: <http://nationalinterest.org/commentary/obamas-dangerous-south-china-sea-strategy-9265> stav k 14. 3. 2014.); USA se obávají, aby v budoucnu nedošlo ze strany Číny k odepření amerického přístupu z Jihočínského moře do západního Pacifiku, kde mají USA své námořnictvo. (Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.)

²⁵² Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

²⁵³ Tento komentář Čínu poněkud pobouřil, Čína tento americký komentář pojala jako formu vnějšího narušení a vměšování se do situace regionu. Clintonová o této situaci později napsala článek do *Foreign Policy*, v kterém tvrdila, že USA pomohly tvarovat celý region a usilují o ochranu neomezené plavby a neomezeného průplavu přes Jihočínské moře. Dále USA prosazují klíčová mezinárodní pravidla pro definování územních nároků v Jihočínském moři. (Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 43.)

²⁵⁴ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 148.

charakteristická posílením strategické spolupráce s řadou východoasijských zemí a posílením bezpečnostních partnerství.²⁵⁵ USA se začaly zaměřovat na posílení bezpečnostních vazeb se státy ASEANu, které sdílejí obavy z Číny. USA dále podporovaly vzájemné diplomatické procesy spolupráce nárokových států.²⁵⁶ V lednu 2012 vydala Obamova administrativa strategický obranný dokument, ve kterém USA oficiálně uvádí posun svého strategického zaměření směrem k Asii.²⁵⁷ Oficiální tisková zpráva US State Departmentu z dubna 2012 uváděla, že USA jako „národ Pacifiku“ mají zájem na zachování míru a stability, dodržování mezinárodního práva, svobodě plavby a bezpřekážkovém mezinárodním obchodu v oblasti Jihočínského moře. USA jsou přesvědčeny, že by národy v tomto regionu měly spolupracovat a spory řešit diplomaticky bez nátlaku, bez zastrašování, bez jakéhokoliv ohrožení a bez použití síly.²⁵⁸ USA se staví proti použití síly nebo proti hrozbě silou užitou jakoukoliv ze stran sporu. USA vyzvaly všechny nárokové státy oblasti Jihočínského moře ke společnému diplomatickému procesu a řešení všech územních sporů bez nátlaku.²⁵⁹

23. července 2010 ukončil Washington zákaz spolupráce s indonéskými speciálními silami, tzv. Kopassus. Tento zákaz byl zaveden v roce 1997, zakazoval americkým jednotkám spolupráci s cizími vojenskými jednotkami, které byly v historii obviněny z porušování lidských práv. V září 2010 indonéský ministr zahraničních věcí Marty Natelagawa odmítl čínský názor, že USA by se neměly zapojovat do sporu o Jihočínské moře.²⁶⁰

Filipíny se jako odpověď na čínský tlak daly také cestou k posílení vztahů s USA. Ministr zahraničních věcí Albert del Rosario poukázal na čínské silně

---

²⁵⁵ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 20.

²⁵⁶ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 148.

²⁵⁷ Hyun Cho, Il – Park, Seo-Hyun (2013). The Rise of China and Varying Sentiments in Southeast Asia toward Great Powers. *SSQ – Strategic Studies Quarterly* 7 (2), dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/cho.pdf stav k 20. 3. 2014. S. 86.

²⁵⁸ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

²⁵⁹ Glaser, Bonnie (2012). Trouble in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.

²⁶⁰ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 148.

asertivní akce a navštívil v červnu 2011 Washington, aby se tak osobně ujistil o americké podpoře Filipín. Dále ministr chtěl, aby mu USA objasnily svůj postoj ohledně bilaterální vojenské Smlouvy o vzájemné obraně (Mutual Defense Treaty – dále jen „MDT“) z roku 1951.²⁶¹ Ve Smlouvě o vzájemné obraně se uvádí, že každá ze smluvních stran uznává, že ozbrojený útok v tichomořské oblasti by mohl být nebezpečný pro klid a bezpečnost obou zemí. Země ve smlouvě prohlašují, že budou jednat tak, aby zabránily obecnému nebezpečí v souladu s vlastními ústavními předpisy.²⁶² Filipíny trvají na tom, že MDT se vztahuje i na Jihočínské moře. USA ale tvrdí, že takovéto filipínské nároky byly vyřčeny až po podpisu smlouvy a že USA jsou smlouvou právně zavázány k obraně Filipín ve smyslu Pařížské smlouvy²⁶³ z roku 1898, podle které USA získaly Filipíny od Španělska.²⁶⁴ Washington opakovaně oficiálně uvedl, že na Filipínami nárokované území v Jihočínském moři se tato vzájemná obranná smlouva ze srpna 1951 nevztahuje.²⁶⁵ V polovině června 2011 mluvčí filipínského prezidenta uvedl, že v případě ozbrojeného konfliktu s Čínou očekává Manila americkou vojenskou pomoc.²⁶⁶

USA nabídly Filipínám materiální podporu, aby tak podpořily filipínskou slabou námořní sílu.²⁶⁷ Došlo k výraznému nárůstu zvýhodněného prodeje americké vojenské techniky (včetně pobřežních hlídkových lodí) do Filipín.²⁶⁸

---

²⁶¹ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalty. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.

²⁶² Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁶³ V prosinci 1898 skončila podpisem Pařížské smlouvy španělsko-americká válka. Touto smlouvou USA přebírají moc nad španělskými zámořskými oblastmi. Portoriko a Guam byly postoupeny USA, Kuba se stala americkým protektorátem. Filipíny byly USA zakoupeny na dobu 20ti let za 20 mil. dolarů. (History.com. *Treaty of Paris ends Spanish-American War*, dostupné na: <http://www.history.com/this-day-in-history/treaty-of-paris-ends-spanish-american-war> stav k 26. 3. 2014.)

²⁶⁴ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalty. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.

²⁶⁵ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 42.

²⁶⁶ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁶⁷ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalty. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.

Filipíny veřejně podporují USA v úsilí o vyrovnaní sil (rebalancing strategy) v oblasti Jihočínského moře.²⁶⁹ Obě země se domluvily na fyzické přítomnosti Američanů na Filipínách, aby tak Američané posílili své námořní schopnosti dozoru v oblasti.²⁷⁰ Americká vojenská zvýšená angažovanost na Filipínách je Manilou vítána, musí však být v souladu s filipínskými zákony, které zakazují permanentní přítomnost zahraničních vojenských jednotek v zemi.²⁷¹ Filipíny nabídly lepší přístup ke svému vojenskému zařízení výměnou za zvýšení americké vojenské pomoci.²⁷² Nově umožnily přístup americkému námořnictvu k jejich bývalé základně na Subic Bay.²⁷³ USA se s Filipínami dále dohodly na navýšení počtu společných námořních cvičení a zvýšení vzájemné spolupráce v oblastech, jako jsou např. protipirátské operace, záchranné operace či svoboda plavby. USA v současnosti neusilují o znovuzřízení vojenských základen na Filipínách nebo o stálé rozmístění svých jednotek.²⁷⁴ Manila dále požádala USA, aby nasadily svá špiónážní letadla v oblasti Jihočínského moře.²⁷⁵

Posilování spojení s Filipínami je součástí širší strategie vlády Baracka Obamy zvýšit strategickou angažovanost a soustředěnost USA na oblasti Asie a Pacifiku.²⁷⁶ Vojenská spolupráce mezi oběma zeměmi se začala

---

²⁶⁸ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 27.

²⁶⁹ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

²⁷⁰ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.

²⁷¹ Ministerstvo zahraničních věcí. *Zahraničně-politická orientace: Filipíny*, dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/filipiny/politika/zahranicne_politicka_orientace.html stav k 18. 3. 2014.

²⁷² Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

²⁷³ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 27.

²⁷⁴ Ministerstvo zahraničních věcí. *Zahraničně-politická orientace: Filipíny*, dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/filipiny/politika/zahranicne_politicka_orientace.html stav k 18. 3. 2014.

²⁷⁵ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

²⁷⁶ Ministerstvo zahraničních věcí. *Zahraničně-politická orientace: Filipíny*, dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/filipiny/politika/zahranicne_politicka_orientace.html stav k 18. 3. 2014.

zaměřovat na potenciální bezpečnostní hrozbu v Jihočínském moři od roku 2011.²⁷⁷ V listopadu 2011 na východoasijském ekonomickém summitu na Bali zdůraznil prezident Barack Obama význam dlouhodobého amerického vojenského spojení s Filipínami a přislíbil posílení vzájemných vazeb.^{278 279}

Současná americká neochota reagovat na čínskou rostoucí asertivitu v regionu by mohla pozastavit vstřícné vztahy mezi Manilou a Washingtonem, dále by mohla narušit americkou důvěryhodnost v regionu a mohlo by být ohroženo americké spojení s mnoha jejími spojenci v této oblasti.²⁸⁰

Americké vztahy s Vietnamem se zlepšily ve jménu zvýšení bezpečnosti a podpory národních armád na obou stranách. Vietnam považuje USA za důležitého spojence pro kontrolu čínského jednání.^{281 282} Vietnam vítá americké strategické úsilí o vyrovnaní sil v Jihočínském moři. Obě země provádějí společná námořní cvičení.²⁸³ V letech 2010, 2011 a 2012 prováděly USA a Vietnam společná strategická námořní cvičení velice intenzivně. USA a Vietnam dále podepsaly memorandum o porozumění v oblasti civilní jaderné spolupráce.²⁸⁴

---

²⁷⁷ Český model amerického kongresu. *Zpráva pro Senát a výbor pro ozbrojené složky: Vojenská spolupráce v jihovýchodní Asii*, dostupné na: <http://americkykongres.cz/wp-content/uploads/Z-VOS-1.pdf> stav k 18. 3. 2014. S. 3.

²⁷⁸ Carpenter, Ted Galen (2013). Obama's Dangerous South China Sea. *The National Interest*, dostupné na: <http://nationalinterest.org/commentary/obamas-dangerous-south-china-sea-strategy-9265> stav k 14. 3. 2014.

²⁷⁹ Za administrativy G. W. Bushe se USA snažily o větší obrannou spolupráci s Filipínami. Došlo k rozšíření přístupu amerických námořních lodí do filipínských vod. Americká roční vojenská pomoc Filipínám vzrostla mezi roky 2001 až 2005 z 1,9 mil. dolarů na 126 mil. dolarů, čímž se Filipíny staly největším příjemcem americké vojenské pomoci ve východní Asii. (Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 26-27.)

²⁸⁰ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁸¹ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.

²⁸² V roce 2000 došlo k první návštěvě amerického prezidenta (Billa Clintona) ve sjednoceném Vietnamu. Další návštěva byla uskutečněna v roce 2010. (Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 149.)

²⁸³ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

²⁸⁴ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 31–32.

Zlepšující se vztahy mezi Vietnamem a USA by však mohly povzbudit Vietnam k větší konfrontační činnosti vůči Číně a jejím aktivitám v Jihočínském moři. USA by mohly být vtaženy do konfliktu mezi Čínou a Vietnamem, nicméně tento střet je dle amerických analytiků méně pravděpodobný než střet mezi Čínou a Filipínami.^{285 286}

USA jsou hlavní vojenskou a ekonomickou silou světa. Obamova politika je zaměřena na dlouhodobou strategickou přítomnost USA v asijsko-pacifickém regionu (a to zejména kvůli silnému americkému námořnímu zaměření). Na summitu ve východní Asii v listopadu 2011 Barack Obama prohlásil, že USA navýší svoji vojenskou přítomnost v Jihočínském moři (jelikož se snižuje americké vojenské zapojení v Iráku a Afghánistánu a je tak v této oblasti možné použít další americké ozbrojené složky²⁸⁷). Kromě prohloubení vojenských vazeb s Filipínami a Vietnamem nasadí USA 2 500 svých mužů do Darwinu v severní Austrálii a pošlou 4 své bojové lodě do Singapuru.^{288 289} Dále dojde ke zvýšení využití australských základů americkými válečnými plavidly a letadly. Austrálie má k Jihočínskému moři relativně blízko, Austrálie se ukazuje jako spojenec s vynikající polohou pro případ nutnosti amerického zásahu v oblasti Jihočínského moře. V červnu 2012 uvedl americký ministr obrany Leon Panetta, že USA do roku 2020 pošlou 60% svých námořních sil do Pacifiku.²⁹⁰

---

²⁸⁵ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁸⁶ USA mají dvoustranné „obrané smlouvy“ podepsány nejen s Vietnamem a Filipínami, ale např. také s Japonskem. Je tedy možné, že v případě vypuknutí konfliktu mezi Čínou a Japonskem (např. ohledně problematiky Východočínského moře) by mohlo stejně tak dobře dojít k zatažení USA do konfliktu, jako v případě konfliktu mezi Filipínami a Čínou. (Parker, William J. – Zenko, Micah (2014). How to Avoid a Naval War With China. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/24/how_to_avoid_a_naval_war_with_china stav k 16. 4. 2014.)

²⁸⁷ Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 150.

²⁸⁸ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 41.

²⁸⁹ V roce 2005 podepsaly USA a Singapur strategickou rámcovou dohodu (strategic framework agreement) a konsolidovaly obranné a bezpečnostní vazby a sjednaly silnější spolupráci a společná námořní cvičení. (Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 26.)

²⁹⁰ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 41.

V listopadu 2011 prohlásil Barack Obama na Východoasijském summitu na Bali, že USA nejsou na žádné straně sporu a mezi americké zájmy patří svoboda plavby a bezpřekážkový mezinárodní obchod v regionu.²⁹¹

Jak USA posilují svoji roli v regionu, státy ASEANu jsou více povzbuzeny odolávat čínskému tlaku, který se v posledních letech výrazně zvyšuje. Bude-li tento trend pokračovat, může se stát, že se celý region polarizuje mezi USA a Čínu a napětí v Jihočínském moři se ještě dále zvýší.²⁹²

USA a Čína započaly 23. června 2009 na 10. Obranných poradních rozhovorech (Defense Consultative Talks) v Pekingu vzájemné rozhovory, ty byly první po 18měsíční pauze. Obranné rozhovory byly přerušeny v roce 2008 poté, co Peking nesouhlasil s americkou pomocí ve formě vojenské výzbroje za 6,5 mld. dolarů pro Tchaj-wan. Toto dvoudenní setkání 10. Obranných poradních rozhovorů bylo první schůzí na úrovni náměstků ministrů obrany mezi oběma zeměmi od prosince 2007 a první konzultací témat obrany na vysoké úrovni mezi oběma zeměmi od doby, kdy se stal americkým prezidentem Barack Obama. Na Obranných poradních rozhovorech v Pekingu se v sídle Ústřední vojenské komise (Central Military Commission) setkali americký náměstek ministra obrany Michele Flournoy a čínský náčelník generálního štábu Lidově osvobozené armády (Peoples' Liberation Army – dále jen „PLA“) Lt Gen Ma Xiaotian. Dialog byl zaměřen zejména na rozšiřování vojenských výměn a na způsoby, jak zmírnit konfrontaci v Jihočínském moři.²⁹³

Washington by si přál, aby byla Čína otevřenější ve svých obranných plánech a také méně „agresivní“ ve svých plánech na zvýšení aktivity v Jihočínském moři.²⁹⁴ Vojenská konfrontace mezi Čínou a jedním či více členy sdružení ASEAN by mohla být pro USA problematickou. USA vyjadřuje znepokojení nad rizikem vzniku konfliktu v oblasti a zdůrazňuje nutnost

---

²⁹¹ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 43.

²⁹² Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> stav k 20. 2. 2014. S. 150.

²⁹³ STRATFOR Global Intelligence (2009). *U.S., China: Defense Talks and the South China Sea*, dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/us-china-defense-talks-and-south-china-sea> stav k 19. 1. 2014.

²⁹⁴ STRATFOR Global Intelligence (2009). *U.S., China: Defense Talks and the South China Sea*, dostupné na: <http://www.stratfor.com/sample/analysis/us-china-defense-talks-and-south-china-sea> stav k 19. 1. 2014.

zachování svobody plavby v oblasti. USA důsledně vyzývají nárokové země, aby našly mírové prostředky k řešení vzájemných sporů. Dále se snaží o podporu regionálního fóra ASEAN a indonéských workshopů²⁹⁵. Americká diplomacie je velmi obezřetná, co se týká možného narušení svobody plavby a mezinárodního obchodu.²⁹⁶

USA mají trvalý zájem na zachování stability v čínsko-amerických vztazích. V případě eskalace konfliktu by Vietnam a pravděpodobně i další spřátelené národy požádaly USA o pomoc.²⁹⁷ Potenciální vojenský konflikt mezi Čínou a národy ASEANu může pro USA představovat vážné politické dilema. V případě vypuknutí takového konfliktu a pasivní vojenské reakce USA, by Čína mohla tuto reakci vnímat jako volné pole pro své vojenské působení. V opačném případě by americké vojenské nasazení či aktivní podpora zemí ASEANu (v případě vypuknutí konfliktu) pro USA znamenalo pravděpodobně dominový efekt, co se týká diplomatických a obchodních vztahů s Čínou.²⁹⁸ Navíc v případě špatného odhadu situace ze strany Číny by pak takováto americká aktivita mohla mít za následek proti USA namířenou čínskou vojenskou agresi.²⁹⁹ Z toho důvodu, aby se zabránilo takovému případnému dilematu, má USA silný zájem na podpoře úsilí o zabránění potenciálnímu regionálnímu konfliktu.³⁰⁰ USA podporují bezpečnostní dialog ohledně této

---

²⁹⁵ Od roku 1990 dochází k workshopům na téma „Řešení potenciálních konfliktů v Jihočínském moři“, které se konají pod záštitou indonéské vládní Výzkumné a rozvojové agentury v rámci ministerstva zahraničních věcí. Těchto nevládních shromáždění se účastní vládní a vojenští činitelé, dále akademici ze zemí ASEAN a Číny, Tchaj-wanu a Kanady. Tito představitelé pak prozkoumávají způsoby, jak podpořit spolupráci mezi národy okolo Jihočínského moře. Tyto workshopy jsou užitečné zejména při koordinaci vědeckého námořního výzkumu a ochraně životního prostředí. (Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/> stav k 21. 1. 2014.)

²⁹⁶ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 59.

²⁹⁷ Glase, Bonnie S. (2012). *Armed Clash in the South China Sea*. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

²⁹⁸ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 59.

²⁹⁹ Glase, Bonnie S. (2012). *Armed Clash in the South China Sea*. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³⁰⁰ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite*

problematiky na půdě ASEANu a vyzývají nárokové státy ke sjednání kodexu chování (který považují za nástroj pro předcházení konfliktů a jejich řešení).³⁰¹

Každý rok prochází Jihočínským mořem obchod za 5,3 mld. dolarů, americký obchod činí 1,2 mld. dolarů z celkové částky. Pokud by nastala vážná krize a došlo by k odklonu nákladních lodí na jiné námořní trasy, regionální ekonomiky by byly v důsledku zvýšení pojistných sazeb a delších tranzitů poškozeny. Vzhledem k velikosti obchodu by narušení námořní dopravy pocítila i americká a čínská ekonomika. Střet v jakémkoliv rozsahu by navíc bránil další těžbě nerostných surovin a jiného mořského bohatství.³⁰²

USA by měly vyvinout takové politické „tlaky“, které budou zdůrazňovat, že USA nebudou tolerovat žádné pokusy jakéhokoliv národa o použití vojenského řešení sporu, jež by mohly narušit důležité námořní trasy v jihovýchodní Asii.³⁰³ USA by se měly pokusit o minimalizaci rizika případných ozbrojených střetů vyplývajících z chybného odhadu situací či neúmyslné eskalace sporu.³⁰⁴ Dále by měly aktivně podporovat zásady svobodné plavby v Jihočínském moři. (Již v roce 1998 poslaly USA letadlovou loď do blízkosti Spratlyho ostrovů, aby tak dohlédly na svobodu plavby v tamních vodách.)³⁰⁵

Jediná síla schopná čelit rostoucím námořním kapacitám Číny v Jihočínském moři jsou USA, a to zejména prostřednictvím americké sedmé flotily působící v oblasti.³⁰⁶ USA působí jako jakýsi hlavní regionální bezpečnostní ručitel. Americká neschopnost ujistit asijské spojence o

---

Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 59.

³⁰¹ Glaser, Bonnie (2012). Trouble in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea stav k 15. 4. 2014.

³⁰² Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³⁰³ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 59.

³⁰⁴ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³⁰⁵ Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 59.

³⁰⁶ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 41.

amerických závazcích v této oblasti by mohla ohrozit americké bezpečnostní záruky v rámci asijsko-pacifického regionu.³⁰⁷ Americká strategie vykazuje v současnosti „neochotu“ udržovat v Jihočínském moři status quo a zasáhnout proti agresi ze strany Číny vůči Vietnamu a Filipínám. USA měly politické i vojenské prostředky Čínu v těchto agresivních aktivitách usměrnit, ale rozhodly se nezasahovat. Charakteristickým rysem americké politiky vůči Číně je dualita.³⁰⁸ Americkou strategií používanou vůči Číně, která uplatňuje dva různé přístupy je „China hedging strategy“³⁰⁹. USA se zdráhají přiznat, že jejich politika těchto dvou různých přístupů k Číně není tou pravou. V ostrém kontrastu k roku 1990, kdy náměstek státního tajemníka Winston Loyd prohlásil, že USA nebudou tolerovat překreslování hranic a změnu suverenity v Jihočínském moři, jsou nedávné americké výroky o Jihočínském moři nejednoznačné a ukazují neochotu aktivněji se do tohoto sporu zapojit. Americké oficiální výroky týkající se čínského chování v Jihočínském moři jsou nejednoznačné a umožňují řadu politických i strategických interpretací. Americká pozice se tak zdá být vymyšlena diplomaty spíše než bezpečnostními a strategickými odborníky.³¹⁰

Dle think tanku South Asia Analysis Group můžeme hovořit o nedostatečném strategickém čtení čínských záměrů. USA selhaly, co se týká reakce na „nedávnou“ čínskou vojenskou aktivitu a trvalý politický nátlak vůči Vietnamu a Filipínám. Americké strategické reakce na čínské dění byly pouze

---

³⁰⁷ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³⁰⁸ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

³⁰⁹ Hedging strategy představuje americkou politiku „zajištění“ vůči Číně. Zajištění znamená, že USA uplatňují vůči Číně současně dvě „protichůdné“ politiky. Těmito politikami je tzv. „vyrovnávání“ a „engagement“. Co se týká vyrovnávání, stát se připravuje na nejhorší možnosti tím, že vyrovnává mocenské kapacity – udržuje silnou armádu, posiluje a buduje nová spojení. Zároveň se však připravuje na možnost zlepšení situace – „engagement“ – buduje obchodní sítě, zintenzivňuje a zlepšuje diplomatické vztahy apod. Tato americká dualita je známou toho, že američtí politici nejsou rozhodnutí, zda Čína pro USA představuje hrozbu či nikoliv. (Hemmings, John (2013). Hedging: The Real U.S. Policy Towards China? *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/05/hedging-the-real-u-s-policy-towards-china/> stav k 28. 3. 2014.)

³¹⁰ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

rétorické a tudíž tolerantní, bez nebezpečí použití amerických ozbrojených sil.³¹¹

Celkové zvýšení americko-čínské soutěže ve východní Asii (během posledních let) mělo na spor ohledně Jihočínské moře vliv. Rostoucí rivalita velmocí může průběh sporu dále zkomplikovat. Čína vnímá obnovení americké strategie rovnováhy a její zaměření se na Jihočínské moře jako pokus USA ovlivnit poklidný růst Asie. Peking se např. domnívá, že poslední filipínské (pro Čínu nepřijatelné) aktivity u Scarborough Shoal byly řízeny Washingtonem.³¹²

USA implicitně vyzvaly Čínu k mírovému řešení sporu v Jihočínském moři, tedy k řešení bez nátlaku a použití síly. Je však jasné, že takovéto výzvy čínskou zahraniční politiku, ani čínské jednání v tomto sporu nikterak neovlivní.³¹³

Žádný z asijských států nemá zdroje nutné k vyrovnání se rostoucí Číně. Čínští sousedé jsou příliš malé státy na to, aby představovaly pro Čínu rovnocenného soupeře. Vyrovnání moci v jihovýchodní Asii tak vyžaduje přímou americkou angažovanost.³¹⁴ V průběhu posledních více jak 15 let reagovaly USA na čínskou vojenskou modernizaci snahou o udržení své vojenské přítomnosti v oblasti. Modernizace obranných schopností USA byla důležitá pro vyrovnání se vzestupu Číny. USA se zaměřily na nové zbraňové systémy, na bezpilotní na dálku ovládané letouny a bezpilotní podvodní dopravní prostředky. Tyto systémy by měly snížit americkou regionální zranitelnost.³¹⁵

USA potřebují dostatečnou vojenskou kapacitu ve východní Asii, aby tak odradily Čínu od použití síly a upokojily své bezpečnostní partnery, že se na USA mohou spolehnout. Americkou vojenskou připraveností a přítomností

---

³¹¹ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

³¹² Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

³¹³ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

³¹⁴ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 20.

³¹⁵ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 26–27.

v oblasti by mělo dojít k zachování rovnováhy sil ve východní Asii.³¹⁶ Pokud USA omezí svoji roli „ručitele“ stability a rovnováhy v oblasti, mohlo by dojít k tomu, že se z Číny stane vojenský hegemon oblasti a své prostředky použije čínské vedení pro zastrašení okolních zemí. Mohlo by tak dojít k mocenskému odstrašení zemí Jihočínského moře ze strany Číny.³¹⁷

Zajištění svobody plavby je důležitým zájmem USA a dalších regionálních aktérů. Ačkoliv Čína tvrdí, že svobodu plavby podporuje, současně usiluje o nutnost udílení povolení pro proplutí zahraničních lodí ve svých 200 námořních milích EEZ, což vede k pochybnostem o čínském postoji.³¹⁸ Čína považuje americkou angažovanost v Jihočínském moři jako zásah do bilaterálních záležitostí s dalšími nárokujícími státy.³¹⁹ Čínská dlouhodobá strategie zaměřená na napadení americké vojenské přítomnosti v oblasti se zaměřuje na možnost odepření přístupu do Jihočínského moře.³²⁰ Rozvoj čínských schopností zablokovat americkému námořnictvu přístup do těchto vod může být důkazem o možném čínském záměru omezit svobodu plavby v této oblasti.³²¹ Vzhledem ke svým vlastním ekonomickým zájmům však není příliš pravděpodobné, že by Čína nechala námořní trasy vedoucí Jihočínským moře přerušit.³²²

Eskalaci sporu v Jihočínském moři, čínskou vojenskou „mobilizaci“ v oblasti a zřízení ADIZ ve Východočínském moři je třeba vnímat jako postupné

---

³¹⁶ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 25.

³¹⁷ Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728> stav k 16. 3. 2014.

³¹⁸ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³¹⁹ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

³²⁰ Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *Strategic Studies Quarterly*, dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf stav k 16. 3. 2014. S. 25.

³²¹ Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883> stav k 14. 3. 2014.

³²² Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 42.

kroky čínské strategie omezit americkou vojenskou přítomnost v západním Pacifiku a vojensky tak neutralizovat americké vojenské možnosti proti Číně v Asii a západním Pacifiku (např. americké zablokování ropných transferů do Číny).³²³

Obecně však můžeme říci, že USA i Čína se snaží zaujmout nekonfrontační přístup a snaží se tak předejít celkové militarizaci sporu. Obě země považují tento spor za problém, který je nutné řešit diplomaticky spíše než vojensky.³²⁴

Čína vidí USA jako dominantního regionálního a globálního aktéra, který má největší potenciál k podpoře, ale také k potenciálnímu narušení vzestupu Číny. Čína upozorňuje, že jí jde o udržení pokojných vztahů se svými sousedy a USA, což je zásadní pro její stabilní vývoj.³²⁵

---

³²³ Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427> stav k 14. 3. 2014.

³²⁴ Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf> stav k 16. 3. 2014. S. 44.

³²⁵ Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. *CSIS – Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf stav k 26. 2. 2014, s. 72.

5 Závěr

Tato diplomová práce se zabývá geopolitickou aktivitou Číny v oblasti Jihočínského moře. Práce byla vypracována na základě kvalitativní analýzy geopolitické aktivity a vojenského působení Číny v oblasti Jihočínského moře.

V rámci Jihočínského moře a jeho ostrovů existuje celá řada překrývajících se územních nároků, ke kterým Čína přistupuje svým specifickým asertivním způsobem bez ohledu na existenci mezinárodního práva a úmluvu UNCLOS. Nejintenzivnější spory mezi nárokujícími státy jsou mezi Čínou a Filipínami a mezi Čínou a Vietnamem. Obě tyto země se s Čínou již několikrát vojensky střetly. Příčinou nejvýznamnějších územních sporů je čínská „přerušovaná linie“ zakreslená do čínských oficiálních map. „Přerušovaná linie“ označuje více jak 80% celkové rozlohy Jihočínského moře jako čínské území. „Přerušovaná linie“ nebyla mezinárodním společenstvím ani okolními přímořskými státy uznána, přesto s ní Čína argumentuje jako s oficiální linií označující hranice čínského území.

Tyto a další (v práci uvedené) spory zapříčiněné čínskou asertivní teritoriální politikou dlouhodobě poškozují vzájemné vztahy mezi Čínou a dalšími státy Jihočínského moře. Od roku 2009, kdy Čína přistoupila k intenzivnějšímu nátlaku na okolní nárokující státy, se vzájemné vztahy ještě více přiosťřily.

Z výsledků analýzy této práce vyplývá, že Čína v poslední době velice intenzivně modernizuje svůj vojenský program. Jejím cílem je pravděpodobně dosažení dominantní vojenské pozice nejen v Jihočínském moři, ale také v celé jihovýchodní Asii. Čína se tak postupně stala jedinou zemí regionu, která je schopna vojensky prosadit své požadavky v oblasti Jihočínského moře. Čína intenzivně inovuje stávající vojenské prostředky a navyšuje jejich počet o nová modernější a výkonnější vojenská zařízení. V provozu jsou již nové jaderné ponorky třídy Jin, jejichž rakety jsou z Jihočínského moře schopny dostřelu kontinentálního území USA. Čínská námořní vojenská strategie je vystavěna na jaderném odstrašení a Jihočínské moře je dokonalou oblastí pro užití této strategie. Ačkoliv je Čína signatářem Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (dále jen „NPT“), dosáhla svým postupným zbrojením a modernizací jaderné triády.

Čínou budovaný jaderný arzenál má mít, dle Číny, pouze odstrašující účinek vůči jiným jaderným mocnostem, nicméně jaderné zbraně by mohly taktéž výrazně ovlivnit směr vývoje současného sporu v oblasti Jihočínského moře. Ačkoliv se Čína jako signatář NPT zavázala k jadernému odzbrojení, na rozvoji svého vojenského jaderného programu po řadu let intenzivně pracuje. Čína se dále zavázala ke zdrženlivosti ve vývoji jaderných zbraní a prohlásila, že omezí své jaderné kapacity na minimální úroveň, která bude odpovídající pro čínskou národní bezpečnost, nicméně přesné číslo takového počtu zbrojních jaderných systémů uvedeno nebylo.

V roce 2013 vydala Čína již osmou Bílou knihu obrany, která je oproti minulým Bílým knihám transparentnější a o kus více podhaluje konkrétní čísla týkající se reálného stavu čínských vojenských sil, zbrojních systémů a celkově čínských vojenských kapacit. Nicméně ani tato poslední doposud nejtransparentnější podoba Bílé knihy není dostatečnou a srovnatelnou s oficiálními obrannými dokumenty, které zveřejňují západní státy. To celé může vyvolávat pocit, že čínské jednání není dostatečně otevřené a transparentní, jak by bylo žádoucí.

Na příkladu Bílé knihy obrany můžeme zaznamenat jakousi čínskou snahu o přiblížení se západnímu světu a určité pokusy o to „být sympatičtější“ mezinárodnímu společenství, nicméně předtím, než budeme hodnotit tuto novou čínskou vojenskou „transparentnost“, je důležité zamyslet se nad tím, zda tak Čína činí, protože se skutečně stává vůči západnímu světu otevřenější, či se chce jako otevřenější pouze profilovat. Já osobně se na základě výsledků analýzy této práce domnívám, že toto čínské dění je pouze účelové, a proto by měl mít západní svět čínské ambice, zájmy a motivy i nadále na zřeteli.

Jihočínské moře je strategickou oblastí nejen z geopolitických, ekonomických a energetických důvodů, ale také z důvodů bezpečnostních. Čína si vybuodovala během let několik vojenských základen na některých ze sporných ostrovů v řetězci Spratlyho a Paracelských ostrovů, aby tak mohla lépe „ovládat“ vody Jihočínského moře (a také měla větší šanci na uznání svrchovanosti nad tamními ostrovy z důvodu jejich trvalého osídlení). Významnou čínskou základnou se stala základna v Sanya na ostrově Hainan. Zde Čína vybuodovala přístav s obrovskými podzemními doky schopnými pojmout i letadlové lodě. Dále jsou zde vybudovány doky pro čínskou

ponorkovou flotilu. Hainan je navíc jedinou světovou základnou, která má funkční demagnetizační zařízení pro ponorky. Na této základně je dále možnost přistání čínských vojenských letadel. Základna na Hainanu je tak díky své poloze, velikosti a vysoké modernosti pro Čínu v Jihočínském moři klíčovou. Čínská námořní strategie je postavena na neustálém rozvoji čínských námořních schopností a na pozici Číny jako námořní mocnosti.

Čína se snaží pomocí asertivity o znovuzavedení čínské hegemonie v regionu jihovýchodní Asie. Na základě výzkumu této práce můžeme vidět, že Čína je vůči ostatním nárokujejícím státům čím dál tím více asertivní. Realizuje např. rybolovná omezení, která výrazně negativně ovlivňují budoucí vývoj stávajících sporů. Tyto zákazy pobuňují okolní státy, obzvláště pak Filipíny a Vietnam. Čína celou tuto svoji činnost komentuje jako čínskou národní snahu o regulaci a zachování mořských biologických zdrojů ve své oblasti. Takovéto čínské akce jsou však mezinárodním společenstvím a okolními státy brány jako provokativní a potenciálně nebezpečné činy. Tyto čínské aktivity nejsou navíc nikterak podloženy mezinárodním právem či úmluvou UNCLOS (jsou s nimi naopak v rozporu).

Značně znepokojujícím faktem je dále čínské vyhlášení Identifikační zóny protivzdušné obrany (dále jen „ADIZ“) ve Východočínském moři. Toto vyhlášení ADIZ se jen zdánlivě Jihočínského moře netýká. Čína totiž po vyhlášení této ADIZ oficiálně uvedla, že uvažuje o zřízení dalších ADIZ v okolních mořích. Ačkoliv následně odmítla, že by uvažovala o zřízení ADIZ také v Jihočínském moři, nejsou zde žádné reálné záruky, že tak Čína skutečně neučiní. Vyhlášení ADIZ ve Východočínském moři může být pouhým začátkem stupňující se čínské asertivity a ukazatelem toho, že Čína stále není a v dohledné budoucnosti nebude předvídatelným mezinárodním aktérem.

Všechny tyto čínské aktivity ukazují, že Čína je naprosto nevyzpytatelným aktérem, pro něhož má prim vlastní národní zájem, způsob, jakým bude tento národní zájem zajištěn, již nikterak výrazně důležitým není. Čína se nezdráhá realizovat své aktivity, byť mohou být v rozporu s mezinárodním právem, případně úmluvou UNCLOS (které je signatářem).

Čína se v Jihočínském moři dále snaží o realizaci konceptu společného rozvoje zdrojů, jenž se zaměřuje primárně na bilaterální dohody s jednotlivými nárokujejícími zeměmi. Čína tuto svoji strategii oficiálně označuje jako snahu o

ukončení územních sporů (tím, že nárokujícím stranám umožní, aby se zapojily do průzkumných aktivit ve stanovených „čínských“ oblastech).

Takovouto strategií se Čína snaží o upevnění své přítomnosti ve vodách Jihočínského moře a o posílení svých teritoriálních nároků v očích mezinárodního společenství. Tato strategie dále umožňuje Číně udržet nárokující země rozdělené tak, aby realizovaly pouze své individuální zájmy (tedy pouze ty zájmy, které je možné realizovat prostřednictvím této, Čínou nabízené, strategie). Pomocí této strategie „pracuje“ Čína na postupné izolaci jednotlivých států od ostatních. Dále tato čínská bilaterální jednání narušují snahy ASEANu o společné řešení sporu. Čína navíc komplikuje a často i blokuje jednostranné geologické výzkumy sporných oblastí prováděné jednotlivými nárokujícími státy. Čína s unilaterálním průzkumem sporných oblastí silně nesouhlasí a dává to oficiálně najevo.

Z výsledků analýzy této práce vyplývá, že Čína se intenzivně snaží o zvýšení své fyzické přítomnosti na ostrovech, útesech a dalších výčnělcích v Jihočínském moři, aby tímto způsobem posílila svoji šanci na obhájení čínské svrchovanosti nad spornými oblastmi Jihočínského moře. Tato fyzická přítomnost se projevuje znásobením čínských námořních hlídek, intenzivní snahou o modernizaci stávajících a vystavění nových námořních základen v této oblasti.

Na základě analýzy této práce můžeme vidět existenci oficiálního dialogu mezi ASEAN a Čínou ohledně řešení sporů v oblasti Jihočínského moře. V souvislosti s kritikou ASEANu čínských represivních aktivit v oblasti Jihočínského moře Čína prohlásila, že z její strany nedochází v této oblasti k žádným aktům agrese, provokace a podobnému dění. Od roku 2000 se na vzájemných jednáních s ASEAN jednalo o vzniku Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři. Obě strany (Čína i ASEAN) tehdy oficiálně potvrdily zájem na vytvoření takového kodexu. Čína však ve skutečnosti o jeho vytvoření příliš neusiluje. Podepsání kodexu podmiňuje Čína omezením americké angažovanosti v oblasti Jihočínského moře. A právě nulový pokrok při jednáních o vzniku kodexu chování přičítá Čína americkému vměšování se do této problematiky. Čína opakovaně veřejně americkou angažovanost v regionu odsoudila a odmítá taktéž americkou účast na jednáních ASEANu. (Americkou účastí mohou být totiž narušovány čínské snahy o bilaterální „řešení“ sporu.

Z toho důvodu dává Čína svoji nelibost vůči americké angažovanosti veřejně najevo.)

Prozatím uskutečněné dialogy mezi oběma stranami nepřinesly žádné výsledky. V současnosti tak budoucnost kodexu chování zůstává nedořešenou a nejasnou a není možné určit ani přibližnou dobu potenciální realizace tohoto kodexu. Vše záleží na Číně, konkrétně na tom, zda své stanovisko vůči realizaci tohoto kodexu přehodnotí či zda se stane její přístup k případným kompromisům otevřenější. Nyní však takovýmito změnám nic nenasvědčuje. S přijetím kodexu by byly čínské aktivity ve vodách Jihočínského moře značně omezeny. Kodex by měl potvrdit, alespoň dle současných plánů, svobodu plavby v regionu a měl by zakazovat provádění vojenských cvičení ve sporných oblastech. Obě tyto skutečnosti by Číně zcela jistě nevyhovovaly. Není tedy divu, že se Čína podepsat tento kodex zdráhá. Je očividné (a ASEAN se k tomuto pohledu přiklání), že čínská jednostranná represivní opatření v Jihočínském moři ohrožují stabilitu regionu a porušují práva pobřežních okolních států vyplývající z mezinárodního práva i úmluvy UNCLOS.

V roce 2002 podepsaly obě strany (Čína a ASEAN) Deklaraci o chování v Jihočínském moři. Podpisem deklarace potvrdily obě strany závazek dodržovat mezinárodní právo, UNCLOS a svobodu plavby. Nicméně ani po podpisu této deklarace Čína svobodu plavby ve všech oblastech „mezinárodních“ vod Jihočínského moře neuznává a naopak často v některých vodách plavbu blokuje (příkladem může být regulační směrnice z počátku roku 2014 stanovující nutnost udělení povolení k proplutí do 2 mil. km² velké oblasti Jihočínského moře). Čína se tedy neřídí ani mezinárodními zásadami, ani úmluvou UNCLOS, přestože se k jejich dodržování zavázala. Čína je aktérem, který ne vždy plní svá slova a ne vždy plní principy dokumentů, které podepsal. Čína je aktér, který si je plně vědom své dominantní pozice (ekonomické, vojenské i politické) a více než často tohoto svého postavení využívá. Čína sice pravidelně komunikuje na půdě ASEAN se členskými zeměmi (zároveň také přímořskými státy Jihočínského moře) a ubezpečuje ASEAN, že je i v čínském zájmu, aby byl současný spor řešen poklidným a diplomatickým způsobem, ve skutečnosti však na názory a zájmy těchto států Čína příliš nehledí. Můžeme tedy říci, že Čínu ve skutečnosti nezajímá poklidné vyřešení stávajících sporů, nýbrž zmocnění se jí

nárokovaneho území na úkor ostatních států a to i způsobem, který nerespektuje mezinárodní právo či UNCLOS.

Je tedy možné, že Čína se účastní rozhovorů ohledně zřízení Regionálního kodexu chování v Jihočínském moři jen proto, aby tímto způsobem uklidnila státy ASEANu a ještě více nerozbourala vzájemné oficiální vztahy s dalšími státy (nejen z oblasti Jihočínského moře). Čína se tak snaží o image státu, se kterým je možno vést oficiální smysluplný dialog.

Dále je v této práci vidět americký postoj vůči problematice Jihočínského moře. Zájem USA o Jihočínské moře se začal zvyšovat zhruba od roku 2010. Se zvýšeným zájmem o tuto oblast dochází také k posilování americké vojenské přítomnosti v oblasti. Dochází k výraznému posílení bezpečnostních partnerství se spřátelenými zeměmi této oblasti. USA začaly posilovat své bezpečnostní vazby se státy ASEANu, které se obávají čínské asertivity.

Obamova politika je zaměřena na dlouhodobou strategickou přítomnost USA v asijsko-pacifické oblasti. I když jsou USA převládající vojenskou a ekonomickou silou světa, mohlo by v budoucnu dojít k poklesu amerického prvenství v západním Pacifiku v důsledku výrazné modernizace čínského námořnictva, které má ambice takového prvenství.

Na amerických schopnostech správně vyčíst čínské záměry a na schopnostech adekvátně a včas reagovat na čínskou činnost a čínskou zahraniční politiku praktikovanou v oblasti Jihočínského moře závisí budoucnost amerického společenství s mnoha státy regionu jihovýchodní Asie.

USA jsou v realizaci svých společenství týkajících se sporů v Jihočínském moři velmi obezřetné. Velice dobře si uvědomují, že jejich přemrštěná či jakýmkoliv způsobem neadekvátní reakce na čínské asertivní chování v oblasti by mohla způsobit eskalaci stávajícího sporu. USA si uvědomují čínský světový ekonomický potenciál a nerady by svým jednáním zkomplikovaly vzájemné diplomatické vztahy s Čínou. Oficiálně USA uvádějí, že nestojí na žádné straně sporu a mezi jejich hlavní zájmy patří svoboda plavby a bezpřekážkový mezinárodní obchod uskutečňovaný napříč oblastí Jihočínského moře.

Americká fyzická přítomnost v oblasti přispívá k tomu, že členské země ASEANu lépe odolávají čínskému tlaku, který se zejména v posledních několika letech výrazně zvýšil. V případě delšího trvání této situace by mohlo dojít k polarizaci celého regionu mezi USA a Čínou a následně k dalšímu zvýšení

tenzí mezi oběma stranami. USA mají zájem na zachování stability v čínsko-amerických vztazích. USA jsou tak velmi obezřetné, co se týká problematiky Jihočínského moře. Potenciální vojenský střet mezi Čínou a spřátelenými národy a členy ASEANu by pro USA představoval nelehké bezpečnostní a politické dilema. Je otázkou, jaká americká reakce by byla v případě vyhocení situace tou nejméně riskantní. V případě pasivní vojenské reakce na čínskou agresi v regionu, by mohla být americká nečinnost Čínou vnímána jako „volné pole“ pro pokračování v čínském vojenském působení. Aktivní americká vojenská reakce by však zřejmě zapříčinila rozpad relativně stabilních americko-čínských vztahů (a stabilní vzájemné vztahy jsou jak pro USA, tak i pro Čínu velice důležité).

V případě chybného čínského odhadu amerických aktivit by mohlo dojít k omezenému čínskému vojenskému útoku na americké vojenské síly v oblasti Jihočínského moře, v krajním případě i na americké síly působící i jinde v regionu jihovýchodní Asie.

A právě díky obavám z možného vyhocení celé situace mají USA zájem na podpoře úsilí o zabránění potenciálnímu vypuknutí regionálního ozbrojeného konfliktu a na mírovém řešení vzájemných sporů.

USA jsou jedinou silou, která je schopna čelit rostoucím čínským vojenským kapacitám v regionu. USA tak v této oblasti působí jako jakýsi regionální „bezpečnostní ručitel“. Žádný z asijských států nemá dostatečné vojenské zdroje nutné k vyrovnání se Číně. K vyrovnání moci v oblasti je tak nutná americká vojenská přítomnost v oblasti Jihočínského moře. Přestože USA, ve snaze vyrovnat se rychlému vojenskému vzestupu Číny, započaly modernizovat své obranné schopnosti a zaměřily se na nové zbraňové systémy, postrádá americká strategie pro Jihočínské moře ráznost. Americká vojenská strategie pro Jihočínské moře navíc vykazuje v posledních několika letech výrazné rysy duality. USA sice podepsaly dohody o bezpečnostním partnerství s několika zeměmi regionu, nicméně jsou velmi obezřetné v případné realizaci těchto dohod. V případě čínských „represivních“ akcí vůči Filipínám a Vietnamu měly USA dostatečné vojenské kapacity, aby Čínu v těchto aktivitách usměrnily, rozhodly se však fyzicky nezasahovat a pouze intenzivně diplomaticky a rétoricky na Čínu apelovat a směřovat ji k umírněnějšímu jednání. Ukazuje se tak, že USA nejsou (díky svým reálným

obavám o budoucnost vzájemných vztahů USA – Čína) ochotny v Jihočínském moři zajistit status quo. Dosavadní americké reakce na čínské aktivity v oblasti byly pouze rétorické a tedy tolerantní. USA vyzvaly Čínu k mírovému řešení sporu, je však nanejvýš jisté, že takovéto americké výzvy nebudou čínskou stranou vyslyšeny a čínskou zahraniční politikou, aplikovanou v regionu, nikterak výrazněji neovlivní. Současné americké oficiální výroky týkající se situace v Jihočínském moři jsou nejednoznačné a umožňují řadu odlišných interpretací.

Co se týká čínského vnímání americké pozice v regionu, Čína vnímá americkou strategii „vyvažování sil“ a celkově americké zaměření se na Jihočínské moře jako pokus USA omezit čínskou expanzi a snahu o ovládnutí asijské oblasti. Čína je zásadním způsobem proti americkému vměšování se do problematiky Jihočínského moře, obává se totiž, že díky americké přítomnosti v oblasti, nově uzavřeným „přátelstvím“ s tamními státy a dohodám o vzájemné vojenské spolupráci mezi USA a nárokovými státy, budou nárokové státy rozhodnější a neústupnější ve svém oficiálním „negativním“ postoji vůči Číně. S americkou podporou klesá pravděpodobnost bilaterálních dohod mezi Čínou a jednotlivými státy této oblasti (např. realizace konceptu společného rozvoje zdrojů apod.). V případě absence takovýchto bilaterálních dohod se Číně nepodaří ostatní nárokové státy rozdělit a je zde velká pravděpodobnost vzniku jednotné „opozice“ (podporované USA) složené z mnoha nárokových států, která bude stát proti Číně a jejím asertivním aktivitám v Jihočínském moři.

Analýza této diplomové práce ukázala, že možnost vyhrocení celého sporu zde existuje, nicméně reálné riziko takovéhoho dění je nepatrné. Obě země (jak Čína tak USA) jsou v akcích, které by mohly nějakým způsobem ovlivnit jejich vzájemné vztahy, velmi opatrné. Obě země si uvědomují, že nepromyšlená reakce či špatné vyhodnocení situace by mohlo celý spor vážně zkomplikovat a způsobit nemalé změny v jejich vzájemných vztazích. USA proto raději důsledně vyzývají nárokové státy, aby našly společné mírové prostředky k řešení stávajících vzájemných sporů.

V zájmu zachování rovnováhy sil v oblasti je nutné další setrvání amerických sil v Jihočínském moři. Pokud by USA nějakým způsobem omezily své postavení „ručitele“ rovnováhy v oblasti, mohla by se Čína vojensky, prostřednictvím strategie jaderného odstrašení, pokusit o ovládnutí celé situace.

Čína vnímá americkou angažovanost v této oblasti jako vměšování se do „vnitřních“ záležitostí regionu a ráda by celou situaci „řešila“ s ostatními nárokujícími státy bilaterálním způsobem. Z toho důvodu je čínská strategie silně orientována na omezení přístupu amerických (zejména vojenských) plavidel do oblasti. Zůstává však otázkou, zda by byla Čína ve skutečnosti schopna a ochotna odepřít USA vplutí do vod Jihočínského moře. Vzhledem k čínským ekonomickým zájmům a vzhledem ke snaze udržet stávající stav diplomatických vztahů s USA, není tento krok příliš pravděpodobný. Jelikož je stabilita Komunistické strany Číny založena zejména na ekonomické prosperitě země, můžeme říci, že i přes všechny politické nesrovnalosti mají USA i Čína společný zájem – nezablokování stávajících obchodních vazeb a zabezpečení námořních tras, aby tak nedošlo k oslabení jejich národních ekonomik. USA i Čína se z opatrnosti snaží zaujmout spíše nekonfrontační přístup a snaží se předejít výraznějšímu vyhocení stávajících sporů.

Cílem této diplomové práce bylo zodpovědět výzkumnou otázku, zda můžeme v dohledné budoucnosti ze strany Čínské lidové republiky očekávat takové činy, které by mohly vést či přispět k vypuknutí válečného konfliktu v oblasti Jihočínského moře. Jak jsem již výše v textu uvedla, na základě této analýzy se nedomnívám, že by v dohledné budoucnosti mohlo dojít k nějakým zásadnějším činům agrese, které by mohly změnit vývoj sporu a celý spor výrazněji zkomplikovat. Čína od svých asertivních činů neupustí, avšak tyto činy budu v podobné intenzitě jako činy současné. Čína si z výše uvedených důvodů dává pozor na své jednání a promýšlí jeho možné mezinárodní důsledky. Podobně nad svým jednáním v této oblasti přemýšlejí také USA. Nedomnívám se proto, že by bylo možné vyhocení stávajícího sporu až do té míry, že by došlo k vypuknutí válečného konfliktu. Takovýto scénář je dle mého názoru velice nepravděpodobný. Avšak domnívám se, že konfliktů mezi Čínou a ostatními nárokujícími státy (jako např. Filipínami či Vietnamem) přibývat bude.

Dále bylo cílem této diplomové práce odpovědět na výzkumnou otázku, zda dosavadní čínská ambiciózní zahraniční politika aplikovaná vůči pobřežním státům Jihočínského moře negativně ovlivňuje stávající vztahy Číny s vybranými zeměmi (Vietnamem a Filipínami) Jihočínského moře. Jak je z výše uvedeného textu patrné, vzájemné vztahy mezi Čínou a státy Jihočínského moře nejsou vzhledem k několika desítkám let trvajícím sporů

přátelské. S počátkem nového tisíciletí a posléze s počátkem roku 2009 (kdy Čína oficiálně zveřejnila mapu s „přerušovanou linií“ a kdy v reakci na toto dění Vietnam a Malajsie předložily OSN, konkrétně Komisy o hranice kontinentálního šelfu, žádost o rozšíření svého kontinentálního šelfu a Filipíny pozměnily své právní předpisy stanovující jejich základní pobřežní linii) začalo docházet k prudkému zhoršování vzájemných vztahů. K tomuto zhoršování dochází i v současné době, a to v důsledku stále více zintenzivňující se čínské asertivní politiky, která systematicky vytváří intenzivní omezující tlaky na přímořské státy Jihočínského moře s cílem snížení jejich územních nároků, jejich činnosti a přítomnosti ve vodách Jihočínského moře na minimum. Vzhledem k nedostačujícím vojenským kapacitám tamních států by byly případné vojenské reakce na čínské aktivity v Jihočínském moři pouze nepatrné. Jedinou šancí pro tyto státy tak mohou být v oblasti se angažující USA (jejich skutečná role se však naplno projeví až během dalších let, možná desetiletí, kdy se ukáže, zda se USA mohou a zejména chtějí skutečně stát „garantem“ statu quo v této oblasti).

6 Seznam použité literatury a pramenů³²⁶

6.1 Literatura

Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.–China Strategic Rivalry. In *Washington Quarterly* 35 (2), dostupné na: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf> S. 139–156.

Carlson, Benjamin (2014). China is playing chicken with the US military in the South China Sea. *Global Post*, dostupné na: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/asia-pacific/china/140127/china-US-military-confrontation-south-china-sea-chicken>

Carpenter, Ted Galen (2013). Obama's Dangerous South China Sea. *The National Interest*, dostupné na: <http://nationalinterest.org/commentary/obamas-dangerous-south-china-sea-strategy-9265>

Cordesman, Anthony H. – Hess, Ashley – Yarosh, Nicholas S. (2013). Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective. CSIS – Center for Strategic and International Studies, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130725_chinesemilmodern.pdf

Fisher, Richard (2009). The Implications of China's Naval Modernization for the United States. *International Assessment and Strategy Center*, dostupné na: http://www.strategycenter.net/research/pubID.199/pub_detail.asp

Fravel, M. Taylor (2008). *Strong Borders, Secure Nation: Cooperation and Conflict in China's Territorial Disputes*. (New Jersey: Princeton University Press).

Glaser, Bonnie (2012). Trouble in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na:

---

³²⁶ Seznam pramenů a literatury byl ověřen k 26. 4. 2014.

http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/09/17/trouble_in_the_south_china_sea

Glase, Bonnie S. (2012). Armed Clash in the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/world/armed-clash-south-china-sea/p27883>

Groll, Elias (2012). 5 Flashpoints in the South China Sea. *Foreign Policy*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/07/26/5_flashpoints_in_the_south_china_sea

Gupta, Arvind (2013). China's Defence White Paper 2013: Lessons for India. *Institute for Defence Studies and Analyses*, dostupné na: http://www.idsa.in/idsacomments/ChinasDefenceWhitePaper2013LessonsforIndia_agupta_250413

Hemmings, John (2013). Hedging: The Real U.S. Policy Towards China? *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/05/hedging-the-real-u-s-policy-towards-china/>

Hong, Nong (2012). *UNCLOS and Ocean Dispute Settlement: Law and Politics in the South China Sea*. (New York: Roudledge).

Hyun Cho, Il – Park, Seo-Hyun (2013). The Rise of China and Varying Sentiments in Southeast Asia toward Great Powers. *SSQ – Strategic Studies Quarterly* 7 (2), dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/cho.pdf S. 69–92.

Joyner, Christopher C. (2002). *The Spratly Islands Dispute: Legal Issues and Prospects for Diplomatic Accommodation*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 17–34.

Kapila, Subhash (2013). South China Sea and The United States. *South Asia Analysis Group*, dostupné na: <http://www.southasiaanalysis.org/node/1427>

Kaplan, Robert D. (2011). The South China Sea Is the Future of Conflict. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/08/15/the_south_china_sea_is_the_future_of_conflict

Keck, Zachary (2013). US Warns China Against a South China Sea ADIZ. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/12/us-warns-china-against-a-south-china-sea-adiz/>

Kivimaki, Timo (2002). *Introduction*. In Kivimaki, Timo: War or Peace in the South China Sea?. (Great Britain: Nordic Institute of Asian Studies), s. 1–42.

Kotani, Tetsuo (2011). Why China Wants South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2011/07/why-china-wants-the-south-china-sea/>

Kreil, Erik (2002). *Energy Issues in the South China Sea Region*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 35–48.

Kristensen, Hans (2008). New Chinese SSBN Deploys to Hainan Island. *FAS Strategic Security Blog*, dostupné na: <http://blogs.fas.org/security/2008/04/new-chinese-ssbn-deploys-to-hainan-island-naval-base/>

Lowther, Adam – Geis, John – Yannakogeorgos, Panayotis – Dacus, Chad (2013). Chinese-US Relations: Moving Toward Greater Cooperation or Conflict?. *SSQ – Strategic Studies Quarterly* 7 (4), s. 20–45.

Marcus, Jonathan (2014). Military spending: Balance tipping towards China. *BBC News*, dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-26054545>

Odgaard, Liselotte (2001). Deterrence and Co-operation in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International & Strategic Affairs* 23 (2), dostupné na: <http://web.a.ebscohost.com.ez-proxy.svkpl.cz/ehost/detail?vid=4&sid=a2ea3c72-a038-428a-9436-7bf84267d670%40sessionmgr4003&hid=4214&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbG12ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=5203728>

Ott, Marvin – Ngo, Kenneth (2014). An emergent US security strategy in South Asia. *Rappler.com*, dostupné na: <http://www.rappler.com/world/specials/50325-apb-us-security-strategy-southeast-asia>

Panda, Ankit (2013). Credible Chinese Undersea Nuclear Deterrent is Imminent. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2013/11/credible-chinese-undersea-nuclear-deterrent-is-imminent/>

Parker, William J. – Zenko, Micah (2014). How to Avoid a Naval War With China. *ForeignPolicy.com*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/24/how_to_avoid_a_naval_war_with_china

Penh, Phnom (2012). ASEAN's Six-Point Principles on the South China Sea. *Council on Foreign Relations*, dostupné na: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/aseans-six-point-principles-south-china-sea/p28915>

Poling, Gregory B. (2013). The South China Sea in Focus: Clarifying the Limits of Maritime Dispute. *Center for Strategic and International Studies*, dostupné na: http://csis.org/files/publication/130717_Poling_SouthChinaSea_Web.pdf

Ranade, Jayadeva (2013). Special Commentary: China's Defence White Paper 2013. *IPCS – Institute of Peace and Conflict Studies*, dostupné na:

<http://www.ipcs.org/article/china/special-commentary-chinas-defence-white-paper-2013-3888.html>

Richardson, Michael (2009). *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners*. In Richardson, Michael a kol.: *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implication for ASEAN and Its Dialogue Partners* (Singapore: ISEAS Publishing), s. 1–40

Richardson, Michael (2012). Nuclear edge to sea disputes. *The Japan Times*, dostupné na: <http://www.japantimes.co.jp/opinion/2012/09/05/commentary/nuclear-edge-to-sea-disputes/#.UyXdi86JOSo>

Rosenberg, David. Why a South China Sea Website?. *The South China Sea*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/why-a-south-china-sea-website-an-introductory-essay/>

Ross, Robert S. (2013). US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia. *SSQ – Strategic Studies Quarterly* 7 (2), dostupné na: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf S. 20–40.

Shicun, Wu – Keyuan, Zou (2009). *Maritime Security in the South China Sea: Cooperation and Implications*. In Shicun, Wu – Keyuan, Zou: *Maritime Security in the South China Sea: Regional Implications and International Cooperation*. (Farnham – England: MPG Books Group), s. 3–14.

Thayer, Carl (2014). Tensions Set To Rise In The South China Sea. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/tensions-set-to-rise-in-the-south-china-sea/>

Tiezzi, Shannon (2014). Why China Isn't Interested in a South China Sea Code of Conduct. *The Diplomat*, dostupné na: <http://thediplomat.com/2014/02/why-china-isnt-interested-in-a-south-china-sea-code-of-conduct/>

Valencia, Mark J. – Dyke, Jon M. Van – Ludwig, Noel A. (1999). *Sharing the Resources of the South China Sea*. (Hawai: University of Hawai'i Press).

Wiencek, David G. – Baker, John C. (2002). *Security Risks of a South China Sea Conflict*. In Baker, John C. – Wiencek, David G.: *Cooperative Monitoring in the South China Sea: Satellite Imagery, Confidence – Building Measures, and The Spratly Islands Disputes*. (The United States of America: Greenwood Publishing Group), s. 49–66.

6.2 Prameny

ASEAN-China Centre (2014). *ASEAN-China Relations*, dostupné na: http://www.asean-china-center.org/english/2010-06/23/c_13365143.htm

AsiaOne ASIA, dostupné na: <http://news.asiaone.com/>

Association of Southeast Asia Nations. *ASEAN-CHINA Dialogue Relations*, dostupné na: <http://www.asean.org/news/item/asean-china-dialogue-relations>

Australian National University, *The US rebalancing strategy: Impact on the South China Sea*, dostupné na: <http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-5-brief-8.pdf>

Český model amerického kongresu. *Zpráva pro Senát a výbor pro ozbrojené složky: Vojenská spolupráce v jihovýchodní Asii*, dostupné na: <http://americkykongres.cz/wp-content/uploads/Z-VOS-1.pdf>

Euroskop.cz. ASEAN, dostupné na: <https://www.euroskop.cz/9135/sekce/asean/>

Global Security.org, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/>

History.com. *Treaty of Paris ends Spanish-American War*, dostupné na: <http://www.history.com/this-day-in-history/treaty-of-paris-ends-spanish-american-war>

H-Net Discussion Networks (2000). *Slow-Intensity Conflict in the South China Sea* by Andrew Scobell, dostupné na: <http://h-net.msu.edu/cgi-bin/logbrowse.pl?trx=vx&list=h-diplo&month=0008&week=c&msg=gNJYcaNXn/4emZbRjCnMWA&user=&pw=> stav k 10. 4. 2014.

Channel NewAsia (2013). *US warns China against imposing South China Sea air zone*, dostupné na: <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/us-warns-china-against/925548.html>

Ministerstvo zahraničních věcí. *Zahraničně-politická orientace: Filipíny*, dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asiie/filipiny/politika/zahranicne_politicka_orientace.html

Palawan Frontier.com, dostupné na: <http://palawanfrontier.com/wp-content/uploads/2011/10/reedbank-West-Philippines-Sea-Province-of-Palawan-Philippines.jpg>

Satellite City Maps.com, dostupné na: <http://www.satellitecitymaps.com/>

SIPRI.org, dostupné na: <http://www.sipri.org/>

South China Morning Post (2014). *Philippines to defy Beijing's South China Sea fishing rule, defence chief says*, dostupné na: <http://www.scmp.com/news/asia/article/1407482/philippines-defy-beijings-south-china-sea-fishing-rule-defence-chief-says>

STRATFOR Global Intelligence, dostupné na: <http://www.stratfor.com/>

The Economist (2012). *The South China Sea: Troubled waters*, dostupné na: <http://www.economist.com/blogs/analects/2012/08/south-china-sea>

The Japan Times (2013). *Code of conduct for South China Sea*, dostupné na: http://www.japantimes.co.jp/opinion/2013/11/03/editorials/code-of-conduct-for-south-china-sea/#.Uv993_v3zSg

The South China Sea. *Introduction*, dostupné na: <http://www.southchinasea.org/introduction/>

U.S. Energy Information Administration (EIA) (2013). *South China Sea*, dostupné na: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS>

Xinhua – English.news.cn (2013). *China issues national defense white paper*, dostupné na: http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-04/16/c_132312449.htm

7 Resumé

The aim of this master thesis is a description of the geopolitical strategy of People's Republic of China in the South China Sea. The master thesis is divided in several parts. The first part of this thesis deals with the South China Sea as the geopolitical arena. This part describes the important maritime trade routes, mineral resources (oil and natural gas), the possibility of the outbreak of conflict in the area and territorial claims in this area, with a focus on China's territorial claims.

Second part deals with the activities of the People's Republic of China in the South China Sea. This part describes the modernization of the Chinese armed forces and Chinese maritime strategy (fishing restriction or maritime patrol, etc.). This part is also concerned with the conflicts between the People's Republic of China and Vietnam and People's Republic of China a Philippines. This part is further concerned with the attempts ASEAN and People's Republic of China on the establishment of the Regional Code of Conduct in the South China Sea.

The last part of this master thesis includes with the United States of America and their attitude towards the issues of the South China Sea and Chinese activity in it.

The aim of this master thesis is a qualitative analysis of the activities of the People's Republic of China in the South China Sea. The thesis should shows what activities and why the People's Republic of China in the South China Sea makes and what consequences these activities have.

This master thesis should clarify the possibility of the outbreak military conflict in the South China Sea and the probability of Chinese military action against the United States that are engaged in the area of the South China Sea.

8 Přílohy

Příloha č. 1

Mapa Jihočínského moře s vyznačenými čínskými teritoriálními nároky a EEZ jednotlivých zemí dle UNCLOS

Příloha č. 2

Mapa Jihočínského moře s vyznačenými překrývajícími se teritoriálními nároky jednotlivých nárokujících zemí

328

³²⁸ The Economist (2012). *The South China Sea: Troubled waters*, dostupné na: <http://www.economist.com/blogs/analects/2012/08/south-china-sea> stav k 10. 4. 2014.

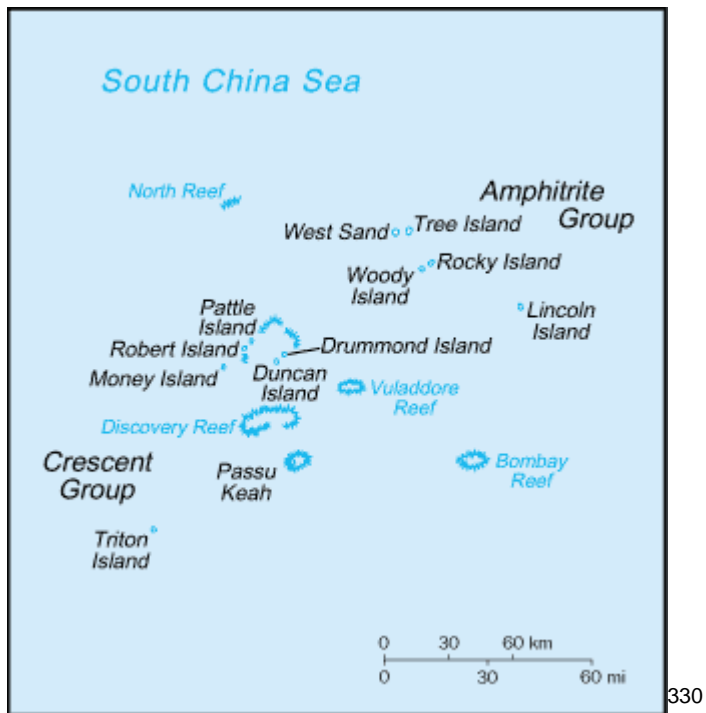
Příloha č. 3

Mapa Jihočínského moře s vyznačenou lokací Spratlyho a Paracelských ostrovů

Příloha č. 4

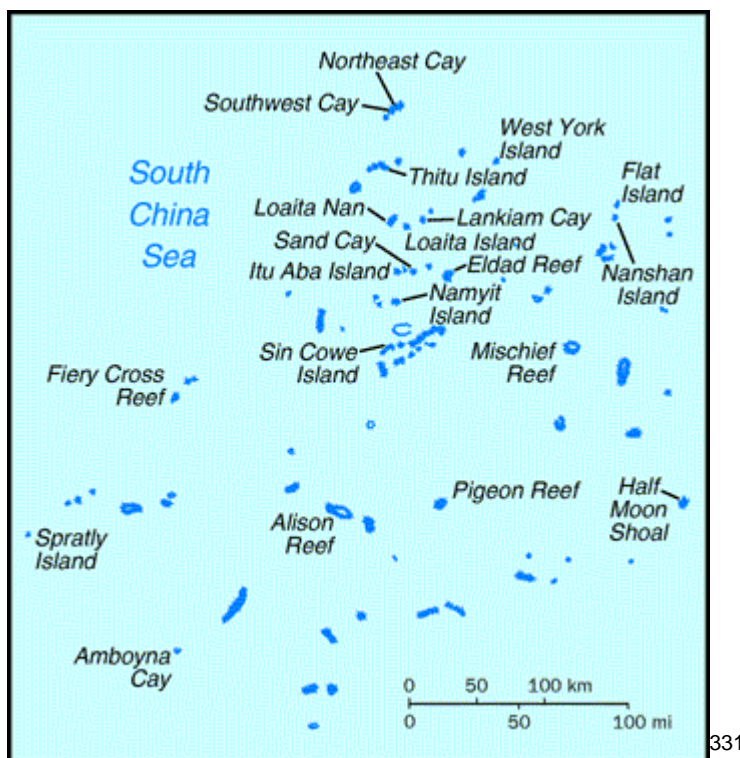
Mapa Paracelských ostrovů

³³⁰ Satellite City Maps.com. *Paracel Islands map*, dostupné na: <http://www.satellitecitymaps.com/asia-map/paracel-islands-map/> 10. 4. 2014.

Příloha č. 5

Mapa Spratlyho ostrovů

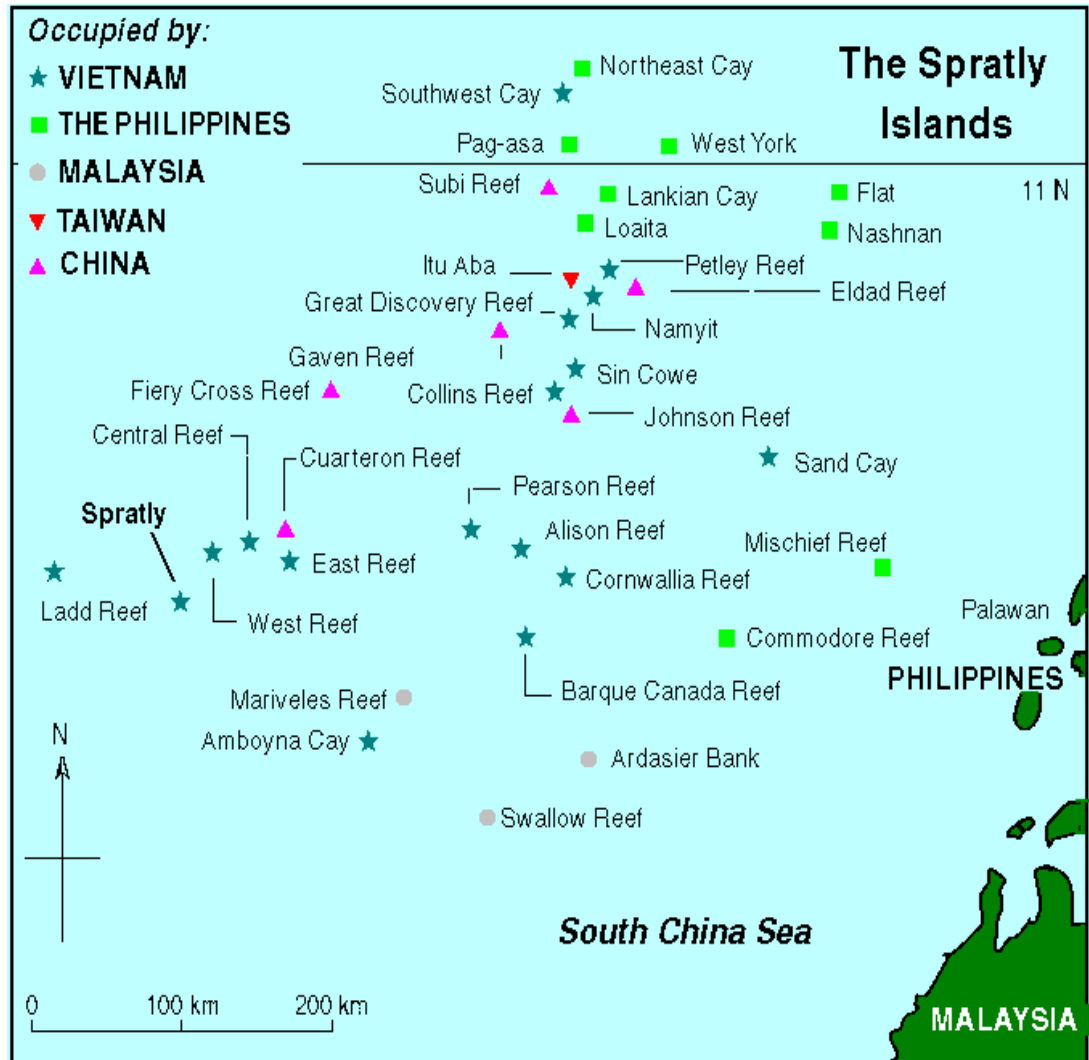

331

³³¹ Satellite City Maps.com. *Spratly Islands map*, dostupné na: <http://www.satellitecitymaps.com/asia-map/spratly-islands-map/> stav k 10. 4. 2014.

Příloha č. 6

Mapa Spratlyho ostrovů s vyznačenými teritoriálními nároky jednotlivých nárokujících zemí

Příloha č. 7

Výčet Spratlyho ostrovů, které jsou v současné době kontrolovány Čínou, Vietnamem či Filipínami

Země	Kontrolované zemí
Čína	Cuarteron Reef
	Fiery Cross Reef
	Gaven Reef
	Hughes Reef
	Johnson Reef
	Mischief Reef
	Subi Reef
Vietnamtnam	Alison Reef
	Amboyan Reef
	Barque Canada Reef
	Central London Reef
	Cornwallis South Reef
	Da Gri-san
	Da Hi Gen
	East London Reef
	Great Discovery Reef
	Ladd Reef
	Landsdowne Reef
	Namyit Reef
	Pearson Reef
	Petley Reef
	Sand Cay
	Sin Cowe Island
	South Reef
	South West Cay
	Spratly Island
	Tennent Reef West London Reef
Filipíny	Kota – Loaita Island
	Lawak – Nansham Island
	Likas – West York Island
	Panata – Lamkian Cay
	Pag-asa – Thitu Island
	Parola – North East Cay
	Patag – Flat Island
	Rizal – Commodore Reef

333

³³³ Tabulka byla vypracována na základě: Global Security.org. *Territorial claims in the Spratly and Paracel Islands*, dostupné na: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-claims.htm> stav k 10. 4. 2014.

Příloha č. 8

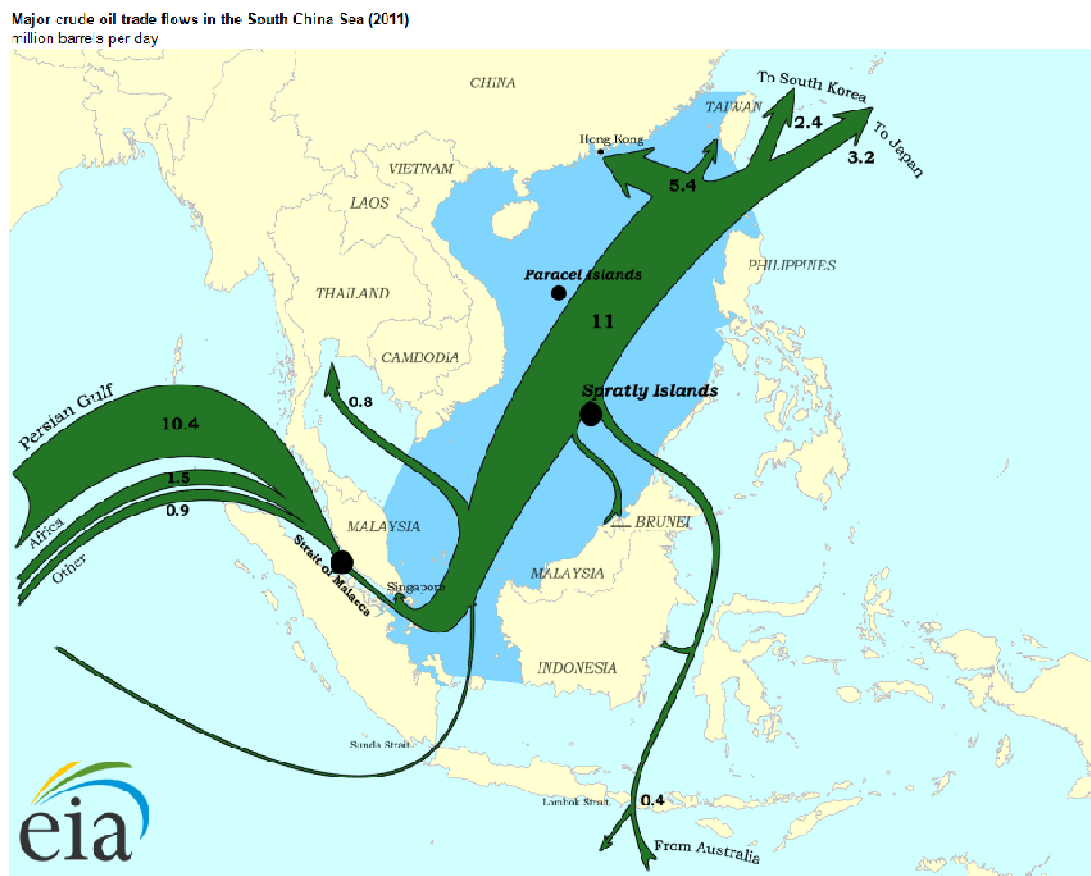
Mapa znázorňující „West Philippines Sea“

334 Palawan Frontier.com, dostupné na: <http://palawanfrontier.com/wp-content/uploads/2011/10/reedbank-West-Philippines-Sea-Province-of-Palawan-Philippines.jpg> stav k 10. 4. 2014.

Příloha č. 9

Mapa znázorňující námořní trasy a intenzitu a směr dodávek ropy

Příloha č. 10

Mapa znázorňující námořní trasy a intenzitu a směr dodávek zemního plynu

